

**Jilid I
Bil. 46**

**Hari Rabu
16hb Mac, 1983**

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KEENAM
Sixth Parliament

PENGGAL PERTAMA
First Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 6187]

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT
[Ruangan 6287]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan (Pindaan dan Perluasan)
[Ruangan 6288]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KEENAM

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG PERTAMA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang Dipertua, DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL,
S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR
MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J.,
D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T. (Kubang
Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Hal Ehwal Dalam
Negeri, DATO' MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., S.P.M.S., D.U.N.M.,
S.P.N.S. (Panti).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J.,
K.M.N. (Seremban).

„ Menteri Luar Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN
SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

„ Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI
HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).

„ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.M. TENGKU DATO'
AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P.,
S.S.A.P., P.M.K. (Kota Bharu).

„ Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH,
D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Ulu Kelantan).

„ Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N.
(Batu Berendam).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG,
D.P.C.M. (Taiping).

„ Menteri Pertanian, DATO' ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T.,
P.P.T. (Kuala Terengganu).

„ Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK
IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' DR NEO
YEE PAN, S.P.M.J., B.S.I. (Muar).

„ Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO'
S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungei Siput).

„ Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' MOKHTAR BIN
HAJI HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).

- Yang Berhormat Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).
- „ Menteri Pelajaran, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).
- „ Menteri Wilayah Persekutuan, DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN HAJI PENGIRAN RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).
- „ Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATO' SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., S.M.K. (Jerlun-Langkawi).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).
- „ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).
- „ Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).
- „ Menteri Penerangan, TUAN MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM (Alor Gajah).
- „ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).
- „ Menteri, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulai).
- „ Timbalan Yang Dipertua, DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO DR LING LIONG SIK, D.P.M.P. (Mata Kuching).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., P.J.K. (Besut).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' DR NIK HUSSAIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, DATO' CHIN HON NGIAN, D.S.I.J. (Rengam).

Yang Berhormat Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).

„ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

„ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATUK WILLIAM LYE CHEE HIEN, P.G.D.K., A.S.D.K. (Gaya).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO' HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N. (Sepang).

„ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).

„ Timbalan Menteri Pertahanan, ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, J.M.N. (Paloh).

„ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN LUHAT WAN (Baram).

„ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).

„ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, D.P.M.S. (Ulu Langat).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, PUAN SHARIFFAH DORA BINTI SYED MOHAMED, A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Semerah).

„ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN MUHYIDDIN BIN HAJI MOHD. YASSIN, S.M.J., P.I.S. (Pagoh).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN S. SUBRAMANIAM (Segamat).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DR TAN TIONG HONG (Raub).

„ Timbalan Menteri Penerangan, PUAN RAHMAH BINTI OTHMAN, J.S.M., S.M.S., A.M.N., P.J.K. (Selayang).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' MOHAMED KHALIL YAAKOB (Maran).

„ Timbalan Menteri Kewangan, TUAN SABBARUDDIN CHIK (Temerloh).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, PUAN NAPSIAH BINTI OMAR (Kuala Pilah).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, TUAN ANWAR BIN HAJI IBRAHIM (Permatang Pauh).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, P.B.S. (Sarikie).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, DATO' LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN TING LING KIEW (Bintulu).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR (Kulim-Bandar Bahru).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN ZAINAL ABIDIN BIN ZIN (Bagan Serai).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN RADZI BIN SHEIKH AHMAD (Kangar).

„ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).

„ DR ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K. (Kinabatangan).

„ TUAN ABDUL HAMID BIN PAWANTEH (Arau).

„ TUAN HAJI ABDUL RAHIM BIN ABU BAKAR, A.M.N., S.M.P. (Kuantan).

„ TUAN ABDUL RAMAN BIN SULIMAN (Parit Buntar).

„ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).

„ TUAN ABDILLAH BIN HAJI ABDUL HAMID (Silam).

„ DATO' HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K. (Kota Setar).

„ TUAN HAJI AFFENDY BIN TUN HAJI MOHD. FUAD STEPHENS (Marudu).

„ TUAN AHMED HAMBAL BIN YEOP MAJLIS (Parit).

„ DATUK ALFRED JABU ANAK NUMPANG (Betong).

„ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Terengganu).

„ TUAN ANDREW JANGGI MUYANG (Lubok Antu).

„ TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).

„ TUAN HAJI AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang Padang).

„ TUAN BAHARI BIN HARON (Labis).

„ TUAN BAN HON KEONG (Batu Gajah).

„ DR GEORGE CHAN HONG NAM (Lambir).

„ TUAN CHAN KOK KIT (Sungai Besi).

„ TUAN DAIM ZAINUDDIN (Kuala Muda).

„ DATO' MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Beruas).

„ TUAN PETER CHIN GAN OON (Ipoh).

Yang Berhormat TUAN DAUD BIN DATO' HAJI TAHA (Batu Pahat).

- „ TUAN HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD (Tumpat).
- „ TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).
- „ DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupar).
- „ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- „ TUAN NEWMAN GABAN (Bandau).
- „ TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).
- „ TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).
- „ DATUK HARRIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).
- „ TUAN HASSAN ALBAN BIN HAJI SANDUKONG, J.P. (Labuk Sugut).
- „ TUAN HASSAN BIN HAJI MOHAMED (Rantau Panjang).
- „ TUAN IBRAHIM AZMI BIN HASSAN (Kuala Nerus).
- „ TUAN ISMAIL, A.M.K. (Jerai).
- „ TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N. (Kemaman).
- „ DATO JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- „ TUAN JUSTINE ANAK JINGGOT (Ulu Rajang).
- „ DATO' SRI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).
- „ TUAN KAN YAU FA (Tawau).
- „ TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN KHADRI BIN SABRAN (Tenggaroh).
- „ TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- „ DR KOH TSU KOON (Tanjong).
- „ DATO LEE KIM SAI (Ulu Selangor).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ TUAN LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).
- „ DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Kota Melaka).
- „ TUAN LIM LIANG SENG (Kinta).
- „ TUAN LING SIE MING (Sibu).
- „ TUAN MAMAT GHAZALEE BIN ABDUL RAHMAN (Ulu Nerus).
- „ TUAN MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB (Hilir Perak).
- „ TUAN AHMAD SHAH BIN DATO' HUSSEIN TAMBAKAU (Keningau).
- „ TUAN MOHAMAD RAZLAN BIN HAJI ABDUL HAMID (Matang).

Yang Berhormat TUAN MOHAMED TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P.
(Gerik).

- „ DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD (Pekan).
- „ DATO HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM (Kuala Kedah).
- „ TUAN MOHAMMAD IDRIS BIN MOHAMMAD BASARI (Setapak).
- „ TUAN MOHAMMAD YAHYA BIN LAMPONG (Kota Belud).
- „ TUAN MOHAMMED YUSSOF BIN HAJI YAKOB (Hilir Padas).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MOKHTARAM BIN RABIDIN (Pontian).
- „ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).
- „ TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD (Sri Gading).
- „ TUAN NG CHENG KUAI (Lumut).
- „ DATO' NGAH BIN A. RAHMAN (Ledang).
- „ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).
- „ DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).
- „ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN QUAH WEE LIAM (Kluang).
- „ TUAN RICHARD DAMPENG ANAK LAKI (Serian).
- „ TUAN SAIDIN BIN MAT PIAH (Padang Rengas).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN HAJI SEROJI BIN HAJI HARON (Baling).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALLEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ TAN SRI DATO SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M., S.P.M.K., S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).
- „ TUAN TAN KOON SWAN (Damansara).
- „ TUAN TAN KOK HOOI (Padang Serai).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMAD (Jerantut).
- „ WAN IBRAHIM BIN WAN ABDULLAH (Pasir Mas).

Yang Berhormat WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMED (Pasar Puteh).

„ **WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).**

„ **TUAN YAHYA BIN HAJI ZAKARIA (Bagan Datok).**

„ **TUAN YEOH POH SAN (Petaling).**

„ **TUAN YEW FOO WENG (Menglembu).**

„ **DATIN PADUKA ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S. (Tanjong Karang).**

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting Kanan: Yahya Manap.

Penyunting: P. B. Menon.

Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Kalsom binti Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Rabu, 16hb Mac, 1983

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*(Tuan Yang Dipertua mem-
pengerusikan Mesyuarat)*JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAANPERTAMBAHAN PENDUDUK—
KAJIAN SEMULA

1. **Dr Koh Tsu Koon** minta Perdana Menteri menyatakan sama ada Kerajaan mempunyai suatu dasar kependudukan untuk masa depan memandangkan cadangan beliau bahawa negara kita boleh menampung bilangan penduduk seramai 70 juta. Adakah suatu penyelidikan yang komprehensif telah dijalankan untuk merancang penambahan penduduk kita selaras dengan sumber-sumber dan potensi pertumbuhan pendapatan negara ini; jika ada, apakah keputusan-keputusan dan cadangan-cadangan dari penyelidikan ini.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang Dipertua, Malaysia mempunyai dasar kependudukan yang memerlukan pertumbuhan penduduk diturunkan beransur-ansur kepada 2% pada tahun 1986. Dasar ini seperti juga dasar-dasar Kerajaan yang lain perlu dikaji semula dari masa ke semasa. Kerajaan sedar bahawa penyelidikan komprehensif mengenai pertanian di

antara bilangan penduduk dan sumber-sumber serta potensi pertumbuhan pendapatan negara yang tertentu adalah penting. Lembaga Perancang Keluarga Negara, sebagai agensi yang juga bertanggungjawab menggalakkan penyiasatan dan kajian dalam soal berhubung dengan sosial, kebudayaan dan perubahan ekonomi dan jumlah penduduk sedang berusaha dan telah pun menubuhkan sebuah Jawatankuasa antara agensi untuk mengkaji dan menyediakan unjuran-unjuran penduduk yang akan dipecah-pecahkan mengikut sektor seperti pertanian, kesihatan, persekolahan dan sebagainya.

Dr Koh Tsu Koon: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Tadi Yang Berhormat Menteri telah menyebut bahawa kadar pertumbuhan akan diturunkan kepada 2% pada tahun 1986, dan sekiranya begitu, adakah sasaran angka 70 juta ini akan tercapai atau tidak.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tidak, Tuan Yang Dipertua.

MINYAK DIESEL—PERATUS
DIGUNAKAN

2. **Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Haji Nik Mat** minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan:

(a) peratus minyak diesel yang digunakan setiap tahun bagi pengangkutan awam, pertanian, industri perikanan, perindustrian dan sebagainya; dan

- (b) sama ada benar Kerajaan akan menarik balik subsidi ke atas disel yang telah diberikan untuk membantu petani, nelayan dan lain-lain rakyat yang miskin, jika ya, apakah langkah cara lain yang telah dirumuskan oleh Kerajaan untuk melindungi mereka.

50. Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Haji Nik Mat minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan bila dan berapa jumlah wang subsidi yang telah ditampung oleh Kerajaan ke atas minyak disel setiap tahun semenjak subsidi ini diberikan oleh Kerajaan sehingga tahun 1982.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Lew Sip Hon): Tuan Yang Dipertua, saya minta izin menjawab soalan ini bersama dengan soalan nombor 50 yang ada berkaitan dengan wang subsidi minyak disel. Bagi menjawab soalan:

- (a) Penggunaan minyak disel di Negara adalah bertambah dari setahun ke setahun. Data-data berkenaan bagi tiga tahun yang lepas adalah seperti berikut:

(a) 1980 ..	3.13 billion litre
(b) 1981 ..	3.53 billion litre
(c) 1982 ..	3.98 billion litre

Daripada data-data di atas purata penggunaan mengikut kadar peratus adalah seperti berikut:

(a) Perusahaan ..	56%
(b) Kenderaan dan Pengangkutan ..	24.5%
(c) Kerajaan	12.5%
(d) Pertanian	3%
(e) Perlombongan ..	2%
(f) Perikanan	1%
(g) Merin tempatan dan bunkering ..	1%

Berkenaan dengan subsidi ke atas disel ini dibayar mulai daripada tahun 1977. Perbelanjaan subsidi yang telah

ditampung oleh Kerajaan ke atas disel daripada tahun 1977 hingga 1982 adalah seperti berikut:

PERBELANJAAN SUBSIDI

1977	\$1.5 juta
1978	\$6 juta
1979	\$97.5 juta
1980	\$545.4 juta
1981	\$758.9 juta
1982	\$840.7 juta

Jumlah perbelanjaan subsidi ke atas disel bagi tempoh 5 tahun ini adalah sebanyak \$2.25 billion dan perbelanjaan subsidi ini merupakan satu bebanan yang besar kepada Kerajaan.

Jadi, untuk menjawab soalan (b), Kerajaan tidak sanggup memikul bebanan yang begitu besar untuk selama-lamanya. Kerajaan perlu sentiasa mengulang-kaji dasar pemberian subsidi untuk menentukan tujuan subsidi diberi dapat dicapai dan bebanan subsidi kepada Kerajaan tidak menjejaskan kedudukan kewangan. Kerajaan memang sedar bahawa sebarang tindakan untuk mengurangkan subsidi ke atas disel akan memberi kesan kepada golongan miskin khasnya pihak petani dan nelayan dan oleh yang demikian Kerajaan akan mengambil kira kepentingan golongan miskin ini jika Kerajaan membuat keputusan untuk mengurangkan subsidi ke atas disel. Kerajaan masih mengkaji langkah-langkah alternatif untuk melindungi golongan-golongan tersebut.

Tuan Yew Foo Weng: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Saya ingin minta Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan menerangkan adakah benar bahawa dengan automatic price adjustment untuk bahan-bahan petroleum akan digunakan harga minyak disel dan kerosene akan naik. Kalau benar, adakah pihak Kerajaan bercadang

menaikkan subsidi kepada sektor-sektor pengangkutan awam, pertanian dan sebagainya dengan cara-cara indirect subsidies seperti mengurangkan cukai jalan.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan ini ada 2 bahagian, Pertama, berkenaan dengan automatik formula atau mekanisma automatik yang kita sedang mengkaji dan berunding dengan syarikat minyak dan apa kita telah bersetuju formula ini akan dikemukakan kepada Kabinet untuk kelulusan. Tetapi satu faktor yang besar mengikut mekanisma automatik ialah kita menggunakan postings di Pulau Bukum, Singapura yang mengikut harga minyak OPEC. Kalau harga minyak OPEC turun memang harga postings di Pulau Bukum pun turun. Jadi, tidak benar dan tidak ada sebab kalau harga crude petroleum turun harga barang-barang petroleum seperti petrol, disel, minyak tanah (kerosene) itu naik mesti turun. Ini adalah maksud automatik formula.

Yang kedua, berkenaan dengan subsidi dan duti itu, ini seperti kata saya tadi terpulang kepada Kerajaan untuk mengkaji sama ada subsidi ini diberi faedah kepada kumpulan yang patut menikmati faedah ini dan juga atas apa yang patut dipikul oleh Kerajaan, beban yang patut dipikul oleh Kerajaan. Jadi, harga yang kita akan gunakan mengikut automatik formula ini mengambil kira subsidi yang kita patut beri dan faktor-faktor yang berkaitan.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang Dipertua, di peringkat antarabangsa benda-benda petroleum sudah turun. Adakah Kerajaan bercadang untuk menurunkan harga disel?

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang Dipertua, seperti saya kata tadi, harga OPEC sudah turun, sekarang kita hari-hari meninjau harga postings di

Pulau Bukum dan kalau itu turun, kita boleh gunakan formula baru ini yang mana 30 hari daripada tarikh penurunan harga itu mekanisma ini dikuatkuasakan dan kalau ikut apa-apa yang berlaku harga barang-barang petroleum mungkin turun tetapi kalau kita bangkitkan perkara disel kita mesti faham bahawa disel yang dijual di negara kita ini ialah satu subsidised price, harganya sekarang 46 sen 1 liter. Tetapi kalau kita hendak jual dengan pre-market price, apa yang berlaku di Singapura, Thailand atau Filipina, 78 sen 1 liter. Jadi, tiap-tiap liter Kerajaan sudah beri subsidi hampir 25 sen.

Tadi saya kata, terpulang kepada Kerajaan mengkaji sama ada beban yang begitu besar yang saya katakan pada tahun 1982 telah naik hingga \$850 juta boleh ditanggung semata-mata oleh Kerajaan, ini adalah satu faktor yang akan diberi pertimbangan berat apabila kita menentukan harga baru akibat daripada penurunan harga OPEC dan harga postings di Pulau Bukum.

Tuan Daud bin Dato Haji Taha: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Mengikut jawapan Timbalan Menteri tadi, kemungkinan dengan turunnya harga minyak OPEC maka harga minyak di negara kita pun mungkin turun. Apakah ketegasan yang akan diambil oleh pihak Kerajaan untuk menentukan penurunan harga minyak ini yang juga boleh membantu untuk menurunkan harga barangan-barangan jenis product yang melibatkan petrol atau disel seperti kos perjalanan (transport) dan sebagainya dapat dinikmati oleh pengguna-pengguna di negara kita. Bagaimanakah Kerajaan akan menentukan supaya nikmat ini dapat diterima balik oleh pengguna-pengguna?

Dato' Lew Sip Hon: Harga barang petroleum ialah barang kawalan harga. Apa yang Kerajaan tetapkan

itu, pump-pump minyak dan syarikat minyak mesti menjual mengikut harga itu dan Kementerian saya memang mengkaji apabila harga barang mentah baik petroleum baik gula baik apa barang yang digunakan oleh industri atau perkhidmatan (services) kita memang mengkaji akibat daripada itu mesti dinikmati oleh golongan consumers atau masyarakat dan ini adalah satu kewajipan Kementerian saya untuk meninjau bagaimana penurunan harga barang mentah ini boleh membawa faedah kepada pengguna-pengguna.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat Tuan Yahya bin Haji Zakaria.

(Soalan No. 3 Y.B. Tuan Yahya bin Haji Zakaria tidak hadir).

HASIL MINYAK PETROL MALAYSIA

4. Tuan Lee Lam Thye minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) jumlah wang yang dihasilkan dari eksport minyak petrol Malaysia oleh Petronas untuk tahun-tahun 1980, 1981, 1982 dan tempoh sehingga Februari 1983, dan berapa peratus dari jumlah eksport negara;

<i>Tahun Kewangan</i>	<i>Keuntungan sebelum cukai \$M'000</i>	<i>Keuntungan selepas cukai \$M'000</i>
1-4-80—31-3-81 (telah diaudit)	.. 4,156,917	2,318,166
1-4-81—31-3-82 (telah diaudit)	.. 4,234,674	2,336,066
1-4-82—31-12-82 (belum diaudit)	.. 3,818,555	2,099,162

Jumlah-jumlah bagi Februari 1983 belum lagi ditetapkan.

- (c) Projek-projek utama Petronas dalam sektor "down-stream" yang sedang dilaksanakan ialah pembinaan-pembinaan loji gas asli cecair, loji amonia-urea ASEAN di Bintulu kilang penapis minyak di Terengganu

- (b) keuntungan yang diperolehi oleh Petronas dari punca-punca minyak petrol untuk tahun-tahun 1981, 1982 dan tempoh sehingga akhir Februari 1983; dan

- (c) perkembangan terakhir dalam kegiatan "edaran dalam negeri" (down-stream) oleh Petronas.

Pemangku Perdana Menteri (Dato' Musa Hitam): Tuan Yang Dipertua,

<i>Tahun Kewangan</i>	<i>\$ juta</i>
(a) 1-4-79-31-3-80 (telah diaudit)	2856.7
1-4-80-31-3-81 (telah diaudit)	3364.1
1-4-81-31-3-82 (telah diaudit)	2706.7
1-4-82-28-2-83 (belum diaudit)	2910.6

Eksport minyak mentah merupakan sebanyak 24% bagi tahun 1980, 26% bagi tahun 1981 dan 28% bagi tahun 1982 dari jumlah eksport.

- (b) Keuntungan yang diperolehi oleh Petronas dari bahan-bahan petroleum adalah seperti berikut:

dan projek penggunaan gas asli di Terengganu. Projek gas asli cecair telah dimulakan operasinya pada 29hb Januari, 1983 dengan pelancaran pengirisan percubaan yang pertama. Kilang penapis minyak di Terengganu pula telah dimulakan operasinya pada 9hb Mac, 1983.

Projek gas asli di Terengganu adalah dijangka akan siap dan dapat membekalkan gas kepada LLN bermula dari Mei 1984.

Berhubung dengan aktiviti-aktiviti pengedaran dan pemasaran bahan-bahan petroleum, berikut ini ialah senarai kemudahan-kemudahan yang beroperasi pada Mac 1983:

Stesen-stesen petrol dan servis	6
Stesen-stesen tangki skid ..	24
Kemudahan-kemudahan lapangan terbang	4
Kemudahan-kemudahan bunkering	2
Depoh simpanan pukal (bulk)	5
Loji pembotolan LPG ..	1
Kemudahan penjualan LPG (untuk kegunaan autofuel) ..	1

Selain dari projek-projek yang saya sebutkan tadi ada juga beberapa projek yang telah pun direncanakan. Walau bagaimanapun, memandangkan kepada keadaan kemelesetan ekonomi baru-baru ini dan harga minyak yang kian merosot, Petronas sedang mengkaji semula sebahagian daripada projek-projek ini.

Tuan Chan Kok Kit: Sama ada PETRONAS akan mengurangkan pengeluaran minyak disebabkan harga minyaknya jatuh di pasaran dunia dan juga kerana terdapat kerap minyak di dunia. Serta juga nyatakan kerugian dari segi kewangan yang PETRONAS alami akibat turunan harga minyak.

Dato' Musa Hitam: Tuan Yang Dipertua, dari segi sama ada PETRONAS akan mengurangkan pengeluaran minyak atau tidak, ini akan dipastikan dari semasa ke semasa mengikut keadaan. Dari segi sama ada PETRONAS—Tuan Yang Dipertua, saya minta maaf, kerap kali Ahli Yang

Berhormat soal saya, soalan yang kedua tak berapa pasti apa tujuannya, tolong bunyikan sekali lagi?

Tuan Yang Dipertua: Soalan yang kedua!

Tuan Chan Kok Kit: Juga kerana terdapat kerap minyak di dunia. Serta juga nyatakan kerugian dari segi kewangan yang PETRONAS alami akibat turunan harga minyak.

Dato' Musa Hitam: Tuan Yang Dipertua, dari segi kekurangan pendapatan, saya minta notis.

Tuan Alias bin Md. Ali: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri dalam jawapannya sebentar tadi ada menyebut bahawa oleh kerana turunya harga minyak di pasaran dunia maka PETRONAS sedang mengkaji semula beberapa projeknya. Saya ingin tahu apakah projek-projek besar yang mungkin akan terlibat di dalam kajian semula PETRONAS ini dan sama ada ini akan menyebabkan terjejasnya program-program yang sedang berjalan di Negeri Terengganu.

Yang keduanya, apakah dasar PETRONAS di dalam keadaan turunya harga minyak sekarang ini, sama ada dasarnya berpegang kepada pengeluaran ataupun mempertahankan pendapatan. Maksud saya, sama ada kita akan bertahan di tahap pengeluaran yang ada sekarang tanpa mengira sama ada harganya jatuh atau tidak, ataupun kita akan cuba mempertahankan jumlah perolehan yang kita akan dapati daripada hasil minyak tanpa memperhitungkan berapa banyak minyak yang terpaksa kita keluarkan.

Dato' Musa Hitam: Tuan Yang Dipertua, saya sudah menyatakan bahawa pengkajian yang sedang dijalankan bagi projek-projek PETRONAS yang merupakan

pengkajian semula bukan kerana kekurangan pendapatan daripada harga minyak tetapi kerana kemelesetan ekonomi oleh sebab bahan-bahan pengeluaran daripada petroleum yang diambil kira. Walau bagaimanapun, saya suka menyatakan bahawa pengkajian ini belum dapat mengenal pasti lagi apakah rancangan-rancangan yang harus diberhentikan ataupun diketepikan, tetapi bagi rancangan-rancangan yang telah pun dimulakan, rancangan-rancangan ini akan diteruskan, seperti rancangan-rancangan di Terengganu sebagaimana Ahli Yang Berhormat tanyakan tadi.

Dari segi soal kedudukan PETRONAS pada keseluruhannya, saya juga tak berapa pasti kehendak Ahli Yang Berhormat tadi, saya tidak.

Tuan Yang Dipertua:
Pengeluarannya! Adakah PETRONAS akan mengurangkan pengeluarannya?

Dato' Musa Hitam: Dari segi pengeluarannya, pengeluaran minyak petroleum ataupun gas daripada PETRONAS bukan berasas kepada had yang ditentukan dan bukan berasas kepada harganya, ianya ialah berasas kepada apa yang kita mampu boleh keluarkan dari segi telaga-telaga yang ada, inilah asasnya. Sama ada berapa banyak minyak kita ada, berapa banyak telaga yang mengeluarkan minyak, selepas kita mengetahui barulah kita membuat apa yang dikatakan "adjustment" dari semasa ke semasa mengikut keperluan dunia, dan juga diambil kira harga. Walau bagaimanapun, kita tidak boleh mengelakkan kenyataan yang sedang wujud di dalam pasaran minyak petroleum di dunia pada masa sekarang, iaitu kita terpaksa tertakluk kepada harga minyak petroleum apabila kita hendak menentukan berapa banyakkah minyak itu kita

mampu atau boleh kita keluarkan daripada telaga minyak yang tertentu.

Tuan Ng Cheng Kuai: Tuan Yang Dipertua, kita tahu Singapura adalah salah satu pembeli besar minyak mentah Malaysia. Soalan saya, bolehkah Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri memberikan negara-negara lain yang membeli minyak mentah dari kita.

Dato' Musa Hitam: Tuan Yang Dipertua, setahu saya Singapura bukan yang terbesar sekali, yang terbesar sekali ialah Jepun.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Speaker, di antara kegiatan edaran dalam negeri (downstream activities) yang dijalankan oleh PETRONAS, suka saya mendapat tahu daripada Yang Amat Berhormat sama ada PETRONAS telah memulakan kajian tentang penyaluran LPG secara terus ke rumah-rumah. Sekiranya ini kalau dibuat, suka saya mendapat tahu sama ada ada projek ini dapat dilaksanakan atau tidak?

Dato' Musa Hitam: Projek pembekalan LPG ke rumah-rumah sedang dilaksanakan dan rancangan ini sedang dilaksanakan dengan berperingkat-peringkat. Masalah yang dihadapi oleh pembekal LPG ke rumah-rumah ialah masalah bahawa yang sudah pun wujud di dalam negara kita sudah pun membekalkan LPG ke rumah-rumah, tetapi masalah cara menyampainya mengikut botol-botol yang tertentu mengikut keputusan syarikat-syarikat yang tertentu, ini bermakna bahawa tidak ada standard method ataupun cara yang sama bagi semua syarikat-syarikat yang membekalkan gas atau LPG itu bagi kemudahan rumah-rumah. Walau bagaimanapun, seperti saya sebutkan dalam satu daripada jawapan kepada satu soalan yang dikemukakan 2-3 hari yang lepas, pihak PETRONAS sedang melibatkan diri di dalam

mengusahakan satu bottling plant yang setakat ini telah pun dibina dan beroperasi di Bandar Tun Razak, iaitu di Kuala Lumpur ini di mana bottling plant ini akan mengisi gas LPG dan satu lagi bottling plant akan didirikan di utara Semenanjung.

Tuan Yang Dipertua: Soalan tambahan yang penghabisan!

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamed: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri, sebagaimana yang kita sedia maklum bahawa penjualan minyak kita ke Negeri Jepun dan juga negara-negara lain berdasarkan kontrak ataupun perjanjian. Jadi penjualan kita berdasarkan daripada "G to G" atau Kerajaan kepada Kerajaan. Jadi apakah dengan penurunan harga di pasaran dunia ini maka kita mesti menurunkan harga minyak kita kepada negara tersebut?

Dato' Musa Hitam: Tuan Yang Dipertua, tidak berada dengan ada isi kandungan perjanjian sebenarnya, jadi saya tidak dapat memastikan memberitahu apakah peruntukan-peruntukan, tetapi peruntukan-peruntukan yang tertentu memang ada di mana kalau harga minyak itu turun atau naik, ada kemudahan-kemudahan atau peruntukan-peruntukan untuk ini semua dibincang semula untuk menyesuaikan keadaan pasaran. Ini ialah merupakan satu amalan biasa apabila sesuatu perjanjian itu ditandatangani oleh kedua-dua pihak.

INDUSTRI KECIL KAMPUNG— PERTUBUHAN

5. Tuan Khadri bin Sabran minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan:

(a) apakah telah ada persediaan yang dibuat oleh Kerajaan

untuk menggalakkan pertumbuhan industri kecil kampung di negara; dan

(b) sejauh manakah kajian kemungkinan (feasibility study) telah dibuat di tiap-tiap daerah di negara ini bagi tujuan menggalakkan pertumbuhan Industri Kecil Kampung tersebut.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Tuan Radzi bin Sheikh Ahmad): Tuan Yang Dipertua, Kerajaan telah membuat beberapa persediaan bagi menggalakkan pertumbuhan industri kampung di negara ini dalam bidang-bidang seperti berikut:

Menyediakan Pusat-pusat Latihan Kemahiran,

Menyediakan Khidmat Nasihat dan Kepakaran,

Menyediakan kemudahan bagi saluran pemasaran.

Pada masa ini Kerajaan telah pun menubuhkan pusat-pusat latihan dalam beberapa bidang kemahiran bagi tujuan mempertingkatkan kemahiran yang telah dikenal pasti atau memberi latihan kepada mereka yang berminat untuk menceburkan diri dalam bidang industri kecil kampung. Pusat-pusat latihan ini ditubuhkan oleh Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia di kawasan-kawasan yang dikenal pasti mempunyai potensi bahan mentah yang boleh dimajukan seperti Pusat Latihan Ukiran Kayu di Temerloh, Pusat Latihan Anyaman di Kuala Terengganu dan Pusat-pusat Latihan Batik, Logam dan Perak di Kota Bharu.

Selain daripada Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia, Instituti Kemahiran MARA dan Pusat Latihan KEMAS juga turut memberi latihan-latihan kemahiran. Kerajaan sedaya upaya yang boleh akan

memberi bantuan kepada mereka yang dilatih dan mempunyai minat yang tinggi supaya mereka ini menjadi pengusaha-pengusaha yang berjaya.

Bagi tujuan mempertingkatkan kemahiran dan mutu keluaran, Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia juga memberi khidmat nasihat kepakaran dan tunjuk ajar kepada pengusaha-pengusaha industri kampung yang sedang menjalankan perusahaan mereka dari segi teknikal, pengeluaran, mutu dan rekabentuk.

Bagi menjamin pasaran pengeluaran pengusaha-pengusaha, Kerajaan telah menubuhkan agensi-agensi pemasaran yang akan membeli hasil keluaran ini dan menjualkannya di dalam dan di luar negeri. Agensi-agensi pemasaran yang dimaksudkan itu ialah Syarikat Pemasaran Karyaneka Sdn Bhd, Syarikat Batek Malaysia Berhad dan Syarikat Pembangunan dan Pemasaran Industri Kampung Sdn Bhd.

Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar melalui agensi-agensinya di tiap-tiap negeri dengan kerjasama Pegawai-pegawai Kemajuan Negeri dan Pegawai-pegawai Daerah telah dan sedang membuat kajian kemungkinan bagi menggalakkan perusahaan industri kecil kampung. Setakat ini Kementerian telah menerima beberapa kajian dari beberapa buah negeri dan didapati di beberapa tempat di negara kita ada mempunyai potensi bagi memajukan industri kecil kampung berdasarkan kepada bahan-bahan asas dan kemahiran yang sedia ada di tempat-tempat tersebut seperti tanah liat di Jerlun, Kedah, tembikar di Kampung Pulau Tiga, Parit, mengkuang di Kampung Peniar, Kedah, buluh di Kampung Kati, Kuala Kangsar. Insya Allah, dalam beberapa tahun ke hadapan ini kita akan melihat pertumbuhan industri kecil kampung yang menggalakkan di negara kita.

Tuan Khadri bin Sabran: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Adakah Kerajaan bercadang untuk memilih hanya suatu tempat sahaja di dalam negara ini untuk mendirikan industri kecil kampung yang berbentuk tembikar ataupun di mana-mana sahaja tempat yang mempunyai bahan asas bagi industri kecil kampung membuat alat-alat tembikar boleh didirikan industri kecil kampung dan yang kedua, adakah Kerajaan berhasrat untuk memberikan bantuan dari sudut modal dan juga khidmat nasihat kepada para pengusaha industri kecil kampung ini?

Tuan Radzi bin Sheikh Ahmad: Tuan Yang Dipertua, sebagaimana yang saya terangkan tadi, penubuhan industri kampung ini akan diwujudkan di tempat-tempat di mana bahan-bahan mentah sedia ada.

Bagi menjawab soalan yang kedua, Tuan Yang Dipertua, pihak Kementerian tidak menyediakan modal. Apa yang disediakan dari segi kewangan ialah peruntukan untuk mendirikan bengkel dan membelikan alat-alat jentera yang perlu.

Dari segi latihan, sebagaimana yang saya terangkan tadi, pihak Kementerian akan memberi latihan kepada peserta-peserta di pusat-pusat yang sedia ada. Terpulanglah kepada penduduk-penduduk kampung yang tersebut untuk melibatkan diri mereka dari segi penanaman modal dalam sesebuah koperasi kampung yang mesti ditubuh di kampung yang tersebut.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebelum sesebuah penubuhan industri kampung itu diwujudkan, satu kertas kerja mestilah disediakan, mesti dikaji dari segi peserta-peserta yang sedia ada di kampung-kampung itu dan kemampuan orang kampung itu sendiri untuk melibatkan diri dalam sesebuah koperasi kampung yang mesti ditubuhkan.

Tuan Hassan bin Haji Mohamed: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Mengikut penjelasan daripada Setiausaha Parlimen tadi ada menjelaskan bahawa Kerajaan mempunyai agensi-agensi pemasaran kraftangan yang dikeluarkan oleh pengusaha-pengusaha kecil di kampung-kampung. Saya ingin mendapat penjelasan, apakah usaha telah dilakukan dalam memasarkan barang-barang buatan daripada industri kecil umpamanya keropok ataupun kicap ataupun budu yang dikeluarkan oleh pengusaha-pengusaha kecil kita di kampung-kampung. Mengikut apa yang saya tahu seperti barang-barang yang dibuat daripada ikan, keropok umpamanya tidak begitu banyak terdapat di sebelah kawasan Malaysia timur kita. Jadi, soal kalau kita menggalakkan pertumbuhan tetapi tidak menggalakkan soal pasaran maka tidak ada erti ianya tumbuh sedangkan pasaran tidak ada, jadi yang mengalami kerugian ialah orang-orang kita pengusaha kecil di kampung.

Tuan Radzi bin Sheikh Ahmad: Tuan Yang Dipertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dari segi pemasaran, pihak Kementerian telah pun menubuhkan tiga syarikat sendiri berhad dan untuk makluman Yang Berhormat juga, sebelum sesuatu benda itu dipasarkan, mestilah kita menentukan bahawa mutunya tinggi. Sekarang pihak Kementerian telah dan sedang mengkaji dari segi mutu pengeluaran keropok yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat tadi.

Tuan Yang Dipertua: Soalan penghabisan.

Tuan Chan Kok Kit: Soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen beritahu sama ada Kerajaan berhasrat menggalakkan pertumbuhan industri kecil untuk

meliputi kampung-kampung baru kerana penduduk-penduduk kampung-kampung baru juga adalah sama miskin.

Tuan Radzi bin Sheikh Ahmad: Tuan Yang Dipertua, tidak jawabnya.

UNIT AGAMA KEMENTERIAN KEBUDAYAAN

6. Tuan Mohd. Tajol Rosli bin Ghazali minta Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan menyatakan memandangkan yang Kementerian telah mengujudkan Bahagian Agama, apakah peranan yang akan dimainkan oleh bahagian ini dan bagaimana pula tugas-tugas bahagian ini dapat diselaraskan ke peringkat Jabatan Kebudayaan, Belia dan Sukan di Negeri-negeri.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang Dipertua, objektif utama penubuhan unit agama Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan ialah untuk merancang dan menyusun program-program agama bagi masyarakat belia dalam usaha ke arah penerapan nilai-nilai Islam melalui kegiatan-kegiatan yang dijalankan, melalui program-program belia di seluruh tanahair. Untuk mencapai objektif tersebut serta matlamat penubuhan unit ini maka beberapa langkah telah disusun dan sedang dilaksanakan melalui program-program unit ini. Antaranya termasuklah mengadakan kursus-kursus Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan sendiri, menyusun dan mengemaskinikan program-program agama di pusat-pusat latihan belia Kementerian, merancang program-program agama melalui kegiatan-kegiatan pertubuhan belia di samping mengadakan program-program khidmat nasihat dan bimbing agama kepada belia-belia.

Bagi menjamin supaya ianya dapat berjalan dengan baik dan sempurna telah diadakan penyelarasan dan

kerjasama dengan bahagian Agama, Jabatan Perdana Menteri, kerjasama dengan Jabatan-jabatan Agama atau Majlis-majlis Agama Negeri-negeri dan menganjurkan kursus-kursus khas agama kepada Pegawai-pegawai Kebudayaan, Belia dan Sukan di Kementerian dan Negeri-negeri. Usaha sedang juga dijalankan bagi menubuhkan sebuah Jawatankuasa Penyelaras Kegiatan Dakwah kepada belia di peringkat pusat dan negeri di mana ianya diharapkan dapat menjamin pelaksanaan dan kekesan program-program yang dirancang dari semasa ke semasa.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri sama ada dengan penubuhan Bahagian Agama di Kementerian maka pihak Kementerian juga akan memberikan pandangan yang lebih serius lagi daripada segi aktiviti-aktiviti agama yang dijalankan oleh belia-belia dan sama ada Bahagian ini juga akan menerapkan nilai-nilai Islam ke dalam Jabatan Kebudayaan?

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Ya, Tuan Yang Dipertua.

Tuan Khadri bin Sabran: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Adakah Kerajaan berhasrat untuk menggunakan ABIM misalnya di dalam memberikan kursus-kursus agama kepada para belia di tiap-tiap daerah di Semenanjung ini sebagai langkah untuk menggalakkan para belia di dalam negara ini lebih condong kepada kerja-kerja kebajikan dan keagamaan?

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang Dipertua, ABIM adalah sebuah pertubuhan belia Islam yang ada di tanahair kita yang diketahui memang giat dalam bidang dakwah, tetapi berhubung dengan ceramah dan bimbingan agama yang akan diberikan ini adalah satu

rancangan yang telah diatur dengan kerjasama Bahagian Agama Jabatan Perdana Menteri dan juga Majlis-majlis Agama di Negeri-negeri.

JEPUN—PEMBESARAN PERBELANJAAN KETENTERAAN

7. Tuan Sim Kwang Yang minta Menteri Luar Negeri menyatakan sama ada beliau sedar tentang kesan mendalam di segi politik mengenai pembesaran perbelanjaan ketenteraan negeri Jepun bagi meliputi pertahanan laluan laut di sekitar 1,000 km dari Jepun terutamanya memandangkan peranan Jepun sebagai penggempur di Asia dalam Perang Dunia Kedua dan apakah pendirian Kerajaan Malaysia mengenai penukaran persamaan politik dan ketenteraan di Asia Tenggara sebagai akibat pembesaran ketenteraan Jepun.

3. (17-3-83) (Tuan Peter Chin Gan Oon minta Menteri Luar Negeri menyatakan apakah pendirian Malaysia mengenai rancangan Jepun untuk mempertahankan lorong-lorong lautnya, yang maha luasnya menjangkau ke Asia Tenggara dan sama ada sebarang kepastian yang konkrit bahawa tidak akan terjadi sebarang kelahiran semula militarisme Jepun.

Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri (Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir): Tuan Yang Dipertua, saya ingin memohon menjawab soalan ini bersama dengan soalan yang hampir serupa dari Yang Berhormat Tuan Peter Chin Gan Oon pada 17-3-83. Tuan Yang Dipertua, Kerajaan memang sedar tentang pendirian Kerajaan Jepun di bawah pimpinan Perdana Menteri Nakasone untuk menambatkan perbelanjaan bagi meningkatkan tahap pertahanan negara Jepun.

Perkara ini telah pun dibangkitkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita sendiri dengan Perdana Menteri Nakasone dalam perbincangan mereka semasa lawatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke Jepun baru-baru ini.

Dalam hal ini, Perdana Menteri Nakasone telah memberi jaminan bahawa dasar Kerajaan Jepun untuk meningkatkan tahap pertahanan negaranya sekarang ini adalah semata-mata untuk mempertahankan diri dari ancaman luar. Dalam konteks ini, Jepun akan berusaha untuk mempertahankan laluan lautnya sehingga 1,000 batu nautika dari pantainya dan juga telah memberi jaminan bahawa Jepun tidak sekali-kali berhasrat untuk memperluas zon pertahanan ini. Luas Zon ini bukan sahaja tidak sampai ke perairan Malaysia tetapi tidak juga menempoh kawasan perairan Filipina, Guam atau Taiwan.

Perdana Menteri Jepun juga telah menyatakan bahawa usaha-usaha memperkuat pertahanan Jepun tidak akan terkeluar dari Perlembagaan negaranya yang memerlukan supaya Jepun tidak menjadi sebuah kuasa tentera (military power). Usaha-usaha tersebut adalah bertujuan untuk pertahanan diri semata-mata. Dalam hal ini Jepun tetap akan mematuhi kepada tiga prinsip "non-nuclear" yang telah diistiharkan oleh Kerajaan, mula-mulanya pada 1967—(non-nuclear principles) iaitu Jepun tidak akan membuat, memiliki ataupun menyimpan senjata-senjata nuclear dibuminya. Beliau juga telah mengesahkan bahawa bukanlah menjadi tujuan Jepun untuk mengawasi Selat Melaka dan beliau bersetuju sepenuhnya dengan pendirian kita bahawa pertahanan Selat Melaka adalah menjadi tanggungjawab negara-negara perbatasan Selat itu sendiri, iaitu Malaysia, Indonesia dan Singapura,

dan dalam hal ini kita tidak menghendaki sebarang campur tangan dari luar.

Kerajaan kita berpuas hati dengan penjelasan rasmi ini dari Kerajaan Jepun.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Perubahan dasar pertahanan Jepun ini akan sedikit-sebanyak menjejaskan proses bagi mewujudkan keadaan yang berkecuali di Tenggara Asia (neutralization process in South-East Asia) dari kacamata kuasa-kuasa besar yang lain di dunia ini. Jadi, bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen memberitahu Dewan ini satu scenario yang akan diambil oleh Malaysia melalui platform ASEAN untuk menghadapi masalah ini dan kedua adakah pihak Kementerian beliau bercadang untuk mengkaji balik tentang konsep berkecuali sesuai dengan perubahan dasar pertahanan Jepun itu?

Tuan Abdul Kadir bin Sheikh Fadzir: Tuan Yang Dipertua, jumlah perbelanjaan yang telah pun ditambah oleh Jepun jika dibandingkan dengan jumlah yang telah pun diperuntukkan untuk pertahanan pada tahun lalu adalah hanya 6% sahaja. Jika dikaji dari segi ini dan selagi langkah-langkah yang diambil oleh negeri Jepun itu terangkum dalam tujuan untuk mempertahankan diri sekalipun untuk membina fortress Japan maka sukarlah bagi kita mencampur tangan dalam hal-ehwal negeri Jepun. Oleh sebab itu, saya rasa tidak perlulah buat setakat ini kita mengkaji soal yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat tadi.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamed: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen sebagaimana yang kita sedia maklum bahawa memperbesarkan pertahanan di negeri Jepun itu merupakan pertahanan diri

kepada Kerajaan Jepun dan ini merupakan kemungkinan-kemungkinan yang akan berlaku di negaranya dan sekitar Asia ini. Jadi dengan persediaan yang dibuat oleh Kerajaan Jepun itu apakah negara kita dan juga ASEAN seluruhnya tidak membuat persediaan sekiranya kemungkinan-kemungkinan yang diagakkan oleh negara Jepun itu berlaku dan menjadi kenyataan?

Tuan Abdul Kadir bin Sheikh Fadzir: Tuan Yang Dipertua, sedikit sebanyak kita harus sedar juga tentang keadaan negara Jepun sendiri yang mana ia mempunyai sejarah permusuhan dengan dua kuasa besar dalam dunia ini yang berjiran dengannya iaitu negeri China dan juga Soviet Union. Oleh sebab itu, segala peruntukan dan segala langkah yang diambil oleh negeri Jepun untuk mempertahankan diri harus juga dilihat dari sudut (angle) ini. Oleh sebab itu, setakat ini saya rasa tidak ada kebimbangan untuk kita terhadap langkah-langkah yang diambil oleh negeri Jepun itu.

Tuan Hassan bin Haji Mohamed: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Apakah pihak Kerajaan Malaysia mempunyai cadangan untuk meningkatkan lagi keupayaan Angkatan Tentera Laut kita supaya dapat mengadakan satu latihan bersama dengan tentera Jepun untuk kita lebih mendalami lagi memandangkan Jepun terkenal sebagai angkatan tentera yang pernah menggempur Asia Tenggara ini. Dengan cara adanya latihan bersama seperti itu, saya percaya semangat perjuangan dan keberanian tentera Jepun itu akan dapat bersama ditampungi oleh tentera-tentera kita sendiri terutama angkatan tentera laut.

Tuan Abdul Kadir bin Sheikh Fadzir: Tuan Yang Dipertua, sebagaimana kita semua maklum

bahawa memanglah menjadi salah satu dasar pokok Kerajaan kita tidak mahu menggalakkan kuasa-kuasa besar termasuk Jepun juga seboleh-bolehnya campur tangan atau diberi peluang campur tangan dalam soal-soal pertahanan di rantau Asia Tenggara ini. Oleh sebab itu, saya rasa tidak perlulah untuk kita membuat sesuatu pakatan dengan negeri Jepun untuk meningkatkan prestasi pertahanan kita. Walau bagaimanapun, soal pertahanan kita sudah tentu akan dikaji dari semasa ke semasa mengikut keadaan.

HAD UMUR PENDAFTARAN ORANG-ORANG BUKAN ISLAM

8. Tuan Haji Saidin bin Haji Mat Piah minta Perdana Menteri menyatakan adakah Kerajaan sedar ramai dari kalangan kanak-kanak yang bukan beragama Islam di bawah umur 18 tahun setelah mereka memeluk agama Islam mereka tidak boleh didaftarkan di mana-mana Jabatan Agama di negara ini pada hal di dalam Islam umur 15 tahun sudah dikira baligh atau apabila datang haid bagi kanak-kanak perempuan (mengikut Mazhab Shafie); jika ya, adakah Kerajaan bercadang untuk meminda had umur itu daripada 18 tahun kepada 15 tahun atau apabila datang haid bagi kanak-kanak perempuan, jika tidak, mengapa.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Haji Mohamed bin Nasir): Tuan Yang Dipertua, mengikut Undang-undang Pentadbiran Agama Islam Negeri-negeri tidak ada satu provision had umur untuk pendaftaran orang-orang bukan Islam di bawah umur 18 tahun yang memeluk agama Islam. Sekarang ini pendaftaran hanya dibuat berdasarkan peruntukan Seksyen 2 di dalam Akta Umur Dewasa, 1971 yang menghadkan umur remaja bagi semua lelaki dan perempuan kepada 18 tahun. Mereka yang di bawah umur 18

tahun hanya didaftarkan sekiranya ada persetujuan daripada ibu bapa atau penjaga mereka. Kerajaan tidak bercadang untuk meminda undang-undang tentang had umur kerana undang-undang yang sedia ada adalah mencukupi bagi mengatasi masalah pendaftaran orang-orang bukan Islam yang memeluk agama Islam. Sebarang pindaan mengenainya sekiranya difikirkan perlu memerlukan kajian yang mendalam terlebih dahulu kerana ianya melibatkan beberapa implikasi perundangan.

Tuan Saidin bin Mat Piah: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Yang Berhormat Menteri telah menerangkan bahawa pihak Kerajaan tidak bercadang untuk meminda Akta berkenaan dengan pendaftaran kanak-kanak di bawah umur 18 tahun. Memandangkan kepada semangat Kerajaan kita ini cuba hendak menerapkan ajaran Islam dalam kehidupan masyarakat di negara kita ini, adakah Kerajaan bersimpati bahawa ada terdapat sekarang ini anak-anak yang bukan Islam dengan taufik dan hidayah daripada Allah s.w.t. mereka telah ingin dan rela hati memeluk agama Islam di bawah umur 18 tahun. Dan apabila kanak-kanak ini misalnya berumur 15 tahun, 16 tahun atau 17 tahun menerima agama Islam sudah tentulah mungkin ada pula setengah daripada ibu bapanya tidak bersetuju dan tidak mahu menerima kembali sebagai anggota keluarganya. Kanak-kanak Islam yang seumpama ini.

Tuan Yang Dipertua: Saya minta Yang Berhormat membuat pertanyaan.

Tuan Saidin bin Mat Piah: Ya.

Tuan Yang Dipertua: Jangan membuat ucapan.

Tuan Saidin bin Mat Piah: Huraian sedikit, Tuan Yang Dipertua. Kanak-kanak yang seumpama ini sudahlah

menjadi suatu penyiksaan batin, hendak balik kepada keluarga sudah tidak boleh, hendak pergi daftar dengan Kerajaan juga tidak boleh, pada hal di dalam Islam umur 15 tahun itu sudah dikira cukup umur dan baligh. Jadi bagaimana kita sebagai orang Islam menghadapi keadaan ini, kerana kita bertanggungjawab dunia dan akhirat. Saya rasa, saya sudah lepas tanggungjawab saya apabila perkara ini saya bawa ke Dewan ini.

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Tuan Yang Dipertua, sekiranya timbul masalah yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dan kita memang tahu bahawa anak yang memeluk agama Islam di bawah umur 18 tahun tidak boleh didaftarkan di bawah undang-undang pendaftaran. Tetapi dari segi kemuslihatan masyarakat Islam itu sendiri kalau anak yang tersebut mahu duduk bersama-sama dengan keluarga Islam, keluarga Islam boleh mengambil mereka dengan berunding dengan ibu bapa mereka secara tolak-ansur dan perkara ini pernah berlaku dalam negara kita ini dan tidak timbul sesuatu masalah.

Tuan Yang Dipertua, sebab-sebab Kerajaan tidak mahu pinda undang-undang pendaftaran ini dibimbangkan kemungkinan berlaku satu masalah yang boleh dichallenge dalam mahkamah dan oleh kerana di dalam Islam kita ada Mazhab-mazhab yang tidak begitu rigid, yang menentukan umur ada yang 16 tahun, ada 17 tahun dan 18 tahun, iaitu Mazhab Ahli Sunnah juga yang mana ini boleh dipakai oleh agama Islam kita sendiri.

Satu lagi saya suka menyatakan, Tuan Yang Dipertua, prinsip agama Islam yang dibawa oleh Rasul-rasul dan Nabi-nabi seperti Nabi Musa, iaitu prinsip syariat Nabi Musa dinyatakan dalam Taurat, dengan izin "The Law and Justice" dan syariat yang dibawa oleh Nabi Isa mengandungi prinsip "Love and Charity" dan prinsip yang dibawa oleh Nabi Besar kita

Muhammad s.a.w. iaitu “Persaudaraan dan Keselamatan” (Peace). Ini adalah dasar-dasar umum yang dibawa oleh Nabi-nabi Besar dan Rasul-rasul dari Allah s.w.t. yang diutuskan kepada umat manusia ke dalam dunia ini. Jadi bila memandang kepada keadaan prinsip inilah sekiranya kita membuat sesuatu peraturan dan undang-undang yang boleh menimbulkan sesuatu akibat yang buruk kepada masyarakat dan sebagainya dan boleh menyentuh keadaan-keadaan keselamatan di dalam negara kita, boleh kita rujuk atau pakai pada dasar umum iaitu persaudaraan dan keselamatan dan juga di dalam Islam, dengan izin Tuan Yang Dipertua, Tuhan telah menggariskan satu panduan bagi tiap-tiap pelaksanaan undang-undang iaitu Firman Tuhan:

“Wala thulqu biaidikum ila tahlukah” (jangan kamu berusaha membuat sesuatu perkara yang boleh menimbulkan kerosakan pada diri kamu). Jadi atas asas-asas inilah Kerajaan kita tidak bercadang hendak mengubah had umur pendaftaran 18 tahun.

Tuan Yang Dipertua: Saya ingat sudah cukup.

NISBAH KURANGAN (DEFICIT BUDGET)

9. Tuan Yew Foo Weng minta Menteri Kewangan menyatakan bahawa memandangkan kedudukan ekonomi Malaysia yang meleset sekarang ini, apakah “Deficit Budget” untuk GNP pada keseluruhannya bagi tahun 1982 dan apakah dificitnya dijangkakan bagi tahun 1983 dan bagaimana angka-angka ini berbanding dengan negara lain di rantau ini. Dengan adanya “Deficit Budget” ini, adalah jelas pinjaman oleh Kerajaan dari dalam negeri dan luar negeri adalah perlu untuk menampung perbelanjaan, pengurusan dan pembangunan yang

semakin meningkat, apakah langkah-langkah yang sedang diambil oleh Kerajaan untuk memastikan bahawa pengurusan kewangan ataupun “financial management” yang baik dan berkesan, bagi segala peruntukan akan dilaksanakan di semua Jabatan Kerajaan.

Timbalan Menteri Kewangan (Tuan Sabbaruddin Chik): Tuan Yang Dipertua, nisbah kurangan keseluruhannya ataupun overall deficit Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan kepada Keluaran Negara Kasar (KNK) pada tahun 1982 ialah 17% dan bagi tahun 1983 nisbah ini dijangka turun kepada 13%.

Nisbah bagi negara-negara di rantau ini untuk tahun-tahun yang sama tidak dapat diperolehi, walau bagaimanapun bagi tahun 1980, nisbah bagi negeri Thailand ialah 3.9%, Filipina 3.4%, Indonesia 2.6% dan Singapura mempunyai kelebihan sebanyak 0.4%. Nisbah yang tinggi bagi Malaysia bagi tahun 1982 adalah disebabkan oleh perbelanjaan pembangunan yang telah meningkat begitu banyak dari tahun ke tahun untuk membiayai berbagai-bagai projek pembangunan bagi memenuhi matlamat sosio-ekonomi Kerajaan.

Sungguhpun perbelanjaan pembangunan ini telah meningkat, Kerajaan telah dapat membiayai semua perbelanjaan pembangunan melalui pinjaman dari dalam dan luar negeri. Tetapi oleh kerana kemelesetan ekonomi dunia yang berpanjangan, Kerajaan tidak dapat meneruskan perbelanjaan pembangunan yang sebegitu tinggi. Oleh sebab itu Kerajaan telah mengambil beberapa langkah untuk mengurangkan perbelanjaan mulai bulan Julai, 1982 dan menentukan bahawa perbelanjaan digunakan hanya bagi projek-projek yang difikirkan dapat mendorong perkembangan ekonomi negara dan

meningkatkan pendapatan terutama sekali bagi mereka di dalam golongan berpendapatan rendah.

Langkah-langkah yang telah diambil bagi mengurangkan perbelanjaan termasuklah mengkaji semua perbelanjaan keperluan tenaga pekerja di sektor awam dan membekukan pengisian jawatan kosong dan pengwujudan jawatan-jawatan baru kecuali bagi jawatan-jawatan yang paling penting sahaja; mengurangkan peruntukan bagi perbelanjaan pengangkutan dan perjalanan dan menentukan supaya segala mesyuarat, seminar dan persidangan anjuran Kerajaan diadakan di bangunan-bangunan Kerajaan sahaja; mengawal penggunaan beberapa kemudahan di pejabat-pejabat Kerajaan seperti elektrik, air, telefon, alat-alat tulis, perabot, kelengkapan dan lain-lain kemudahan pejabat; dan menyemak semula kedudukan projek-projek pembangunan Kerajaan bagi menentukan hanya projek-projek yang dapat mendorong pertumbuhan ekonomi dan pencapaian Dasar Ekonomi Baru sahaja diberi keutamaan.

Tuan Alias bin Md. Ali: Tuan Yang Dipertua, saya mengucapkan tahniah kepada pihak Kementerian Kewangan yang telah.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat, minta anjak ke sini sedikit, baru dapat mikrofon tangkap suara Yang Berhormat.

Tuan Alias bin Md. Ali: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana menggariskan langkah-langkah jimat-cermat untuk menyelesaikan kesempitan wang yang dihadapi sekarang ini dan antara langkah-langkah yang tidak disebut adalah termasuk peruntukan yang diberi kepada Ahli-ahli Parlimen untuk peruntukan kecil sebanyak \$200,000

setahun pun kena dipotong sama tidak disebut.

Soalan saya ialah sama ada Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa di dalam masa Kerajaan sedang mengambil langkah-langkah untuk berjimat-cermat dapat pula di negeri-negeri pihak-pihak berkuasa membuka projek-projek yang bersifat luxury, yang tidak mendatangkan apa-apa natijah ekonomi kepada negara ataupun kepada rakyat dan apakah pihak Kementerian bermaksud hendak mengadakan kawalan-kawalan yang lebih ketat supaya kalau pun projek-projek seperti ini sudah disiapkan, janganlah diumumkan kepada orang ramai oleh kerana terlampau terserlah, terlampau nampak contradiction di antara hasrat dan perbuatan.

Tuan Sabbaruddin Chik: Tuan Yang Dipertua, saya tidak dapat beri ulasan mengenai projek-projek yang dianggap luxurious di negeri-negeri ini, sebab barangkali projek-projek ini dibiayai oleh Kerajaan-kerajaan Negeri. Saya hanya memandangkan jawapan ini dari segi wang-wang peruntukan Persekutuan sahaja.

Tuan Yew Foo Weng: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Tadi Timbalan Menteri ada mengatakan berbagai cara untuk jimat-cermat dan proses menggunakan peruntukan. Saya ingin bertanya adakah pihak Kerajaan bercadang memberi latihan kepada pegawai-pegawai yang bertanggungjawab supaya mereka mendapat pengetahuan dalam bidang Financial Management, macam mana menggunakan peruntukan itu dengan tidak membazir atau menyelewengkan peruntukan itu seperti dalam satu corporation.

Tuan Sabbaruddin Chik: Tuan Yang Dipertua, soal memberi latihan kepada pegawai-pegawai di bidang kewangan tidak berkaitan dengan soal kemelesetan ekonomi negara kerana

latihan-latihan ini sentiasa diberi, sama ada keadaan ekonomi kita baik atau tidak baik.

Latihan sentiasa diberi; kalau tidak percaya, pergi ke INTAN (*Ketawa*).

Tuan Yang Dipertua: Masa telah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 3, 10 hingga 62 adalah diberi di bawah ini).

AIR DAN API—SEGERAKAN BEKALAN

3. Tuan Haji Yahya bin Haji Zakaria minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan apakah langkah yang diambil oleh Jabatan Perumahan Negara di dalam menyegerakan masalah bekalan air dan api.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Dr Neo Yee Pan): Soalan Ahli Yang Berhormat adalah terlalu umum sangat. Sebenarnya Jabatan Perumahan Negara hanya terlibat sebagai agensi pelaksana bagi negeri-negeri tertentu untuk program perumahan awam kos rendah mereka. Saya ingin menjelaskan bahawa tugas Jabatan Perumahan Negara bukanlah termasuk menyegerakan masalah bekalan air dan api. Ingin juga saya memberitahu Ahli Yang Berhormat bahawa bagi projek-projek rumah awam kos rendah masalah bekalan air dan api tidak timbul kerana sebelum Kerajaan-kerajaan Negeri menentukan tapak-tapak projek, mereka telah diminta memberi keutamaan kepada tapak-tapak yang telah pun mempunyai bekalan air dan api. Mungkin soalan Ahli Yang Berhormat itu adalah mempunyai kaitannya dengan rungutan yang diterima dari pemaju-pemaju swasta ataupun daripada pembeli-pembeli rumah yang dibina oleh pemaju swasta. Dalam hal ini masalah ini perlu diselesaikan di peringkat negeri.

DADAH—MEMBENTERAS PENYALAHGUNAAN

10. Tuan Mohd. Razlan bin Haji Abdul Hamid minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan sama ada beliau sedar bahawa rakyat menyanjung tinggi usaha-usaha Kerajaan bagi membenteras penyalahgunaan dadah melalui Kempen Kerajaan, di peringkat Kebangsaan baru-baru ini, jika sedar; adakah beliau bercadang untuk meminda undang-undang Penyalahgunaan Dadah yang ada sekarang kepada Undang-undang yang lebih memberi kesan secara menyeluruh.

Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed): Kerajaan memang sedar bahawa Kempen Anti-Dadah di peringkat kebangsaan baru-baru ini telah mendapat sambutan yang baik di kalangan rakyat di negara ini. Sebagai usaha tambahan untuk memerangi masalah penyalahgunaan dadah ini Kerajaan bercadang untuk membuat beberapa pindaan kepada Akta Dadah Merbahaya 1952 dan Ordinan Racun-racun 1952 bagi memperketatkan lagi undang-undang yang sedia ada. Pindaan yang dicadangkan ini akan meliputi berbagai aspek penguatkuasa undang-undang serta peruntukan-peruntukan mengenai rawatan dan pemulihan.

PERUMAHAN NEGARA—ATASI MASALAH

11. Tuan Mohamed Amin bin Haji Daud minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (a) tidakkah Kerajaan sedar bahawa salah satu daripada cara yang paling berkesan untuk mengatasi masalah perumahan negara pada masa ini ialah dengan cara menubuhkan Lembaga Perumahan Negara yang bertanggungjawab dengan

sepenuh-penuhnya mengenai aktiviti-aktiviti perumahan di negara ini. Jika sedar, bilakah ianya akan ditubuhkan dan bagaimana bentuk struktur agensi yang akan ditubuhkan itu nanti; dan

- (b) setakat manakah kejayaan pembinaan rumah murah melalui sistem kondominium yang berjalan di negara ini dan apakah masalah yang dihadapi mengenainya. Sila nyata unit-unit yang telah sempurna dilaksanakan setakat ini.

Dato' Dr Neo Yee Pan:

- (a) Adalah tidak benar bahawa penubuhan Lembaga Perumahan Negara boleh mengatasi masalah Perumahan Negara. Seperti Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, sungguhpun Kementerian saya menetapkan dasar perumahan negara, beberapa agensi Kerajaan dan juga sektor swasta adalah terlibat dalam pelaksanaan program di bawah Rancangan Malaysia Keempat. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan bertanggungjawab hanya bagi program perumahan awam kos rendah di negeri-negeri sahaja dan bagi program yang sama di Wilayah Persekutuan, Kementerian Wilayah Persekutuan adalah bertanggungjawab. Saya juga tidak bersetuju bahawa penubuhan Lembaga Perumahan Negara boleh mengatasi masalah program perumahan awam kos rendah oleh kerana Penubuhan Jawatankuasa Perhubungan Negeri yang dipengerusikan oleh Y.B. Menteri Besar/Ketua Menteri di tiap-tiap negeri dan Majlis Perumahan Negara yang dipengerusikan oleh Y.B.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan sendiri di samping Jawatankuasa-jawatankuasa yang sedia ujud seperti Jawatankuasa Penyelarasan Perumahan Awam Kos Rendah dan Jawatankuasa Teknikal bagi Menimbang Pinjaman Perumahan Awam Kos Rendah telah dapat menyelesaikan sebahagian besar dari masalah pelaksanaan perumahan awam kos rendah.

Buktinya ialah kemajuan fizikal projek-projek perumahan awam kos rendah yang saya dapat memuaskan, iaitu setakat 31hb Disember, 1982 30,592 unit atau 17.8% telah siap dibina, 23,156 unit atau 13.5% adalah dalam peringkat pembinaan bangunan, 84,335 unit atau 49.1% adalah dalam peringkat awal pelaksanaan manakala 21,981 unit atau 12.8% belum dilaksanakan lagi. Dengan prestasi pelaksanaan ini, saya yakin lebih kurang 70% daripada sasaran unit boleh disiapkan pada hujung tahun 1985, yakni apabila tempoh Rancangan Malaysia Keempat tamat.

- (b) Mengenai soalan kedua Ahli Yang Berhormat itu, ingin saya jelaskan dalam Dewan yang mulia ini, bahawa tidak ada sistem pembinaan yang boleh dipanggilkan sistem kondominium. Apa yang dilaksanakan dalam projek-projek perumahan awam kos rendah ialah projek perumahan dalam bentuk kondominium, yakni rumah pangsa yang disediakan dengan kemudahan sosial tertentu seperti taman kanak-kanak, dewan serbaguna, surau, klinik, kedai dan lain-lain. Tentu Ahli-ahli

Yang Berhormat sedia faham pembinaan rumah pangsa mengambil masa. Oleh itu, tidak ada projek jenis kondominium yang telah siap dibina. Walau bagaimanapun, satu projek yakni Larkin II di Johor yang meliputi 300 unit rumah adalah dalam peringkat pembinaan.

Dalam jawapan kepada satu soalan Parlimen pada 23-12-82, saya telah ada menyatakan bahawa kesemuanya 13 projek yang mengandungi 8,864 unit rumah awam kos rendah jenis kondominium adalah sedang dilaksanakan. Setakat ini, satu daripada negeri yang terlibat sedang menimbangkan untuk membina 2 lagi projeknya dalam bentuk kondominium. Jika projek-projek tersebut diambil kira, lebih kurang 3,216 unit akan terlibat.

PEPERIKSAAN PENILAIAN DARJAH LIMA— JUMLAH KELULUSAN

12. Tuan Abdul Rahman bin Sulaiman minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) berapa ramaikah murid-murid yang telah mendapat 5A di dalam Penilaian Darjah V tahun 1981;
- (b) berapakah yang telah berpeluang memasuki sekolah berasrama penuh dan sekolah Rancangan Khas dalam tahun 1983; dan
- (c) memandangkan bahawa ramai yang tidak berpeluang mengikuti pelajaran ke sekolah-sekolah yang di atas, apakah kelemahan-kelemahan yang telah dapat dikesan oleh Kementerian ke atas cara-cara pemilihan memasuki ke sekolah-sekolah tersebut; dan

bagaimanakah keadaan kekurangan tempat boleh diperbaiki pada tahun-tahun yang akan datang.

Menteri Pelajaran (Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud):

- (a) Pada tahun 1981, seramai 6,857 murid telah lulus Peperiksaan Penilaian Darjah Lima dengan memperolehi kelulusan 5A.
- (b) Bagi tahun 1983, seramai 3,000 orang murid telah terpilih memasuki sekolah berasrama penuh dan 3,500 dipilih memasuki kelas-kelas Rancangan Khas di sekolah-sekolah terkemuka di tiap-tiap negeri. Tidak semua yang mendapat 5A terpilih memasuki Sekolah Berasrama Penuh. Keutamaan adalah diberi kepada murid-murid dari luar bandar yang mendapat 5A dan 4A 1B.
- (c) Ramai yang tidak berpeluang memasuki Sekolah Berasrama Penuh ialah kerana tempat-tempat yang boleh disediakan adalah terhad jika dibandingkan dengan mereka yang berjaya mendapat 5A. Kelas-kelas rancangan khas juga terhad dan masih kurang daripada angka mereka yang mendapat penilaian yang baik. Masalah ini sebenarnya tidak ada kaitan dengan anggapan adanya kelemahan dalam cara pemilihan yang dilakukan hingga sekarang.

MATAWANG KERTAS YANG TERCEMAR

13. Tuan Ng Cheng Kuai minta Menteri Kewangan menyatakan:

- (a) nilai matawang kertas yang tercemar dan usang yang dimusnahkan oleh Bank Negara sepanjang ini

- (b) memberikan nilai-nilai dan angka-angka pecahan tentang "denomination" yang terlibat.

Menteri Kewangan (Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah):

- (a) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jumlah nilai wang kertas yang tercemar dan usang yang telah dimusnahkan oleh Bank Negara Malaysia semenjak 12hb Jun, 1967 apabila Bank mulai mengeluarkan matawang Malaysia sehingga 31hb Disember, 1982 ialah \$12,590.52 juta yang mana \$2,410.68 juta merupakan jumlah yang telah dimusnahkan dalam tahun 1982.
- (b) Pecahan jenis nilai yang terlibat seperti pada 31hb Disember, 1982 adalah \$74.90 juta bagi jenis nilai \$1,000, \$931.47 juta bagi jenis nilai \$100, \$5,928.59 juta bagi jenis nilai \$50, \$4,327.34 juta bagi jenis nilai \$10, \$472.70 juta bagi jenis nilai \$5, dan \$855.62 juta bagi jenis nilai \$1.

BALAI POLIS PEKAN BENGKOR, KENINGAU

14. Tuan Ahmad Shah bin Datuk Haji Hussein Tambakau minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan sama ada Kerajaan bercadang mengadakan satu Balai Polis di Pekan Bengkor, Keningau dan jika ya, bilakah akan dilaksanakan.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Kerajaan ada rancangan untuk membina sebuah Balai Polis di Pekan Bengkor, Keningau. Bagaimanapun pembinaan Balai Polis di pekan ini dijangka tidak dapat dilaksanakan dalam tempoh Rancangan Malaysia Keempat. Maka untuk sementara ini Pekan Bengkor diletakkan di bawah pengawasan Balai Polis Keningau

yang mempunyai anggota seramai 33 orang. Ini difikirkan sudah memadai dan jarak jauh antara Pekan Bengkor dengan Keningau hanyalah 7 batu sahaja.

PASPORT MALAYSIA TERHAD

15. Tuan Mutang Tagal ingin bertanya kepada Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri sama ada Kerajaan Persekutuan bercadang supaya mengeluarkan Pasport Malaysia Terhad (Restricted Malaysian Passport kepada warganegara Malaysia yang bermastautin di Sarawak dan Sabah yang sah bagi perjalanan ke Brunei sahaja. Kalau ya, bilakah pengeluaran itu dilaksanakan. Kalau tidak, mengapa.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Buat masa ini Kerajaan belum lagi bercadang untuk mengeluarkan Pasport Malaysia Terhad kepada warganegara Malaysia yang bermastautin di Sabah dan Sarawak bagi perjalanan ke Brunei.

Untuk mengeluarkan Pasport Terhad tersebut persetujuan antara kedua pihak iaitu Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Brunei hendaklah terlebih dahulu diperolehi. Persetujuan seperti ini adalah lebih wajar difikirkan apabila tiba masanya.

SYARIKAT ASING MELANTIK AGENSI TEMPATAN

16. Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan bilakah Kerajaan akan mengadakan satu peraturan untuk mewajibkan syarikat asing melantik agensi tempatan untuk memasarkan keluarannya memandangkan setengah barang import masih tinggi harganya sedangkan Kerajaan telah mengurangkan cukai import kerana syarikat asing ini bebas menubuhkan

agensi pemasarannya sendiri untuk membuat untung yang besar.

Dato' Lew Sip Hon: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada ketika ini Kerajaan belum lagi bercadang mengadakan satu peraturan mewajibkan syarikat asing melantik agensi tempatan memasarkan keluarannya. Walau bagaimanapun Kerajaan sentiasa menggalakkan pengeluaran-pengeluaran luar negeri supaya melantik syarikat-syarikat tempatan untuk mengedarkan barang-barang keluaran mereka. Syarikat-syarikat tempatan juga digalakkan mendapat bekalan barang-barang mereka terus dari pihak luar negeri dan tidak melalui pihak-pihak ketiga di lain-lain negara.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat seterusnya, pengurangan cukai import serta harga barang tidak ada kaitannya dengan agensi pengedaran sama ada yang dipunyai oleh asing atau tempatan. Bagi barang-barang yang cukai importnya telah dikurangkan atau dihapuskan terdapat persaingan di antara agensi-agensi asing dan tempatan dalam pengedaran dan penjualan barang-barang yang berkenaan. Oleh kerana barang-barang tersebut bukanlah barang-barang kawalan, pengguna-pengguna perlulah memilih apabila membeli barang-barang ini, iaitu dengan membeli dari punca-punca yang menjual barang-barang tersebut dengan harga yang berpatutan.

PEGAWAI PENGUATKUASA LAPANGAN TERBANG ANTARABANGSA KUALA LUMPUR

17. Tuan Yeoh Poh San minta Menteri Pengangkutan menyatakan:

- (i) mengapa Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur terdapat pegawai penguatkuasanya sendiri dan

tidak meminta pihak polis untuk mengendalikan keselamatan di kawasan Lapangan terbang; dan

- (ii) mengapakah Jabatan Pengangkutan Jalan mempunyai Unit Penguatkuasanya sendiri sedangkan pihak polis boleh mengendalikan dan menguatkuasakan perintah di jalan raya.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): (i) Perkhidmatan Keselamatan Jabatan Penerbangan Awam adalah pihak yang telah diberi tanggungjawab untuk mengendali dan menguatkuasa pemeriksaan keselamatan di semua lapangan terbang-lapangan terbang di Malaysia dan tidaklah terhad kepada Lapangan terbang Kuala Lumpur sahaja. Perkhidmatan Keselamatan ini telah ditubuhkan oleh Kerajaan dalam tahun 1978 khusus untuk menjalankan tugas-tugas berkaitan dengan aspek-aspek menjaga keselamatan di kawasan lapangan terbang-lapangan terbang. Penubuhan Perkhidmatan Keselamatan ini bertujuan untuk memastikan kelicinan perjalanan penerbangan awam di negara ini.

Untuk makluman Yang Berhormat anggota pasukan keselamatan, Jabatan Penerbangan Awam ini telah diberi latihan secukupnya untuk mengendalikan tugas-tugas keselamatan. Latihan ini termasuk latihan-latihan undang-undang Penerbangan Awam, pergerakan-pergerakan kapal terbang di "airside", cara penggunaan alat-alat X-Ray bagi tujuan menghalang perampasan kapal terbang dan "sabotage" kepada penerbangan-penerbangan awam.

- (ii) Walaupun pihak polis boleh mengendali dan menguatkuasakan perintah di jalan raya, tetapi Jabatan Pengangkutan Jalan mempunyai Unit Penguatkuasanya sendiri oleh kerana

Jabatan Pengangkutan Jalan adalah bertanggungjawab untuk menyelenggara dan mengawal koordinasi aktiviti-aktiviti pentadbiran dan menguatkuasakan Ordinan Lalulintas Jalan 1958 dan peraturan-peraturan di bawahnya, terutamanya peraturan-peraturan mengenai lesen-lesen bagi kenderaan dan pemandu, pembinaan dan penggunaan kenderaan, had laju serta berat dalam muatan bagi kenderaan dan syarat-syarat lesen pembawa bagi kenderaan perdagangan dan perkhidmatan awam yang dikeluarkan oleh Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan. Penyelenggaraan dan pengawalan terhadap kes-kes penguatkuasaan adalah di peringkat-peringkat Persekutuan dan Negeri.

Pihak Polis adalah mengendali dan menguatkuasakan perintah di jalan raya bagi kesalahan-kesalahan yang tercatat dalam Ordinan Lalulintas Jalan 1958, sedangkan Unit Penguatkuasa Jabatan Pengangkutan Jalan memberikan khidmatan tambahan bagi mengendalikan perintah di jalan raya ke atas kenderaan-kenderaan perdagangan seperti lori-lori dan kenderaan-kenderaan perkhidmatan awam seperti teksi dan kereta sewa, bas-bas ekspres, bas persiaran, bas kilang, bas mini, bas sekolah dan sebagainya, iaitu bagi kesalahan-kesalahan yang tercatat dalam syarat-syarat lesen pembawa yang dikeluarkan oleh Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan.

SURUHANJAYA PERKHIDMATAN PELAJARAN—KUASA

18. Tuan Ahmed Hambal bin Yeop Majlis minta Menteri Pelajaran menyatakan memandangkan bahawa Kementeriannya mempunyai ramai kakitangan dan pegawai yang diserap dari kalangan guru dan pegawai-pegawai dari perkhidmatan-perkhidmatan lain sehingga sebuah

Suruhanjaya Perkhidmatan baginya telah dibentuk:

- (a) mengapa Suruhanjaya Pelajaran tidak diberi kuasa penuh dalam hal-hal perkhidmatan terutama dalam kenaikan pangkat pegawai-pegawai yang mana masih dikelolakan oleh Suruhanjaya Perkhidmatan Awam; dan
- (b) sejauh mana keadilan telah diberikan berkaitan dengan kenaikan pangkat pegawai-pegawai di bawah bidang kuasa Suruhanjaya Pelajaran terutama guru-guru memandangkan bahawa ramai dari kalangan mereka yang kanan dalam perkhidmatan tidak dinaikkan pangkat tetapi pegawai-pegawai di lain-lain Kementerian yang kurang kanan telah pun dinaikkan pangkat mereka.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud:

- (a) Suruhanjaya Perkhidmatan Pelajaran telah ditubuhkan di bawah Perlembagaan Malaysia dan kuasanya meliputi perlantikan pertama ke jawatan tetap atau berpecen bagi semua anggota-anggota Perkhidmatan Pelajaran. Bagi urusan kenaikan pangkat, empat Lembaga-lembaga bagi kategori-kategori tertentu telah ditubuhkan di bawah PU(A)89/74. Lembaga-lembaga ini mempunyai bidang kuasa dan menjalankan tugas-tugas dalam perkara-perkara berhubung dengan kenaikan pangkat atas semua orang yang menjadi anggota bagi Perkhidmatan Pelajaran. Suruhanjaya Perkhidmatan Awam adalah tidak terlibat dengan urusan kenaikan pangkat Pegawai-pegawai Perkhidmatan Pelajaran.

(b) Dalam Perkhidmatan Pelajaran, perkara kenaikan pangkat bergantung kepada jawatan-jawatan yang diadakan di dalam perkhidmatan itu. Dalam sebarang urusan kenaikan pangkat yang diadakan oleh Kementerian Pelajaran kriteria yang digunakan atas calon-calon adalah berpandukan kepada Perintah Am Bab "A" dan lain-lain Pekeliling yang berkaitan dengan tatacara kenaikan pangkat. Kenaikan pangkat seseorang Pegawai Perkhidmatan Pelajaran itu adalah semata-mata atas kebolehan, kecekapan, sifat-sifat peribadi, kelulusan serta pengalaman yang sesuai dengan jawatan yang hendak diisi. Kekananan dalam jawatan hanya diambil kira apabila dua atau lebih pegawai didapati mempunyai kebolehan yang sama.

Satu faktor yang penting yang harus ada ialah kekosongan jawatan kenaikan pangkat dan bilangan pegawai yang layak untuk ditempatkan ke jawatan tersebut. Dengan yang demikian nisbah kekosongan jawatan dengan bilangan pegawai yang layak untuk dinaikkan pangkat dijadikan perkiraan. Tiap-tiap perkhidmatan mempunyai nisbah masing-masing yang mungkin berbeza di antara satu sama lain. Oleh itu adalah tidak wajar perbandingan dibuat.

Atas kesedaran bahawa bilangan pegawai-pegawai Perkhidmatan Pelajaran adalah ramai, Kementerian Pelajaran sentiasa merancang untuk mewujudkan lebih banyak jawatan kenaikan pangkat dan meluaskan lagi peluang

kenaikan pangkat Pegawai-pegawai Perkhidmatan Pelajaran.

LESEN KEPADA NELAYAN-NELAYAN—DASAR

19. Tuan Awang bin Jabar minta Menteri Pertanian menyatakan sebab-sebab dasar perlesenan baru dikenakan kepada nelayan-nelayan dan adakah Menteriannya bercadang untuk menarik balik pelaksanaan dasar tersebut.

Menteri Pertanian (Dato' Abdul Manan bin Othman): Mulai daripada 1hb Januari 1981 perairan menangkap ikan Malaysia telah dibahagikan kepada dua jenis kawasan iaitu kawasan perairan pantai dan kawasan perairan laut dalam.

Bagi perairan pantai, dua zon telah diwujudkan iaitu:

Zon A—Zon ini ditentukan dari garisan pantai hingga 5 batu ke laut. Dalam kawasan ini hanya alat-alat tradisi, dan Pukat Jerut Bilis sahaja dibenarkan. Alat-alat tradisi ialah semua alat/pukat selain daripada Pukat Jerut Ikan, Pukat Tunda dan Pukat Kengka dua-bot. Lesen-lesen bagi alat ini akan hanya diluluskan kepada nelayan-nelayan yang mengusahakan sendiri bot dan alat menangkap ikan mereka (owner-operator).

Nelayan-nelayan tradisi di kawasan Zon A dibenarkan untuk memiliki lebih dari satu jenis alat tradisi untuk menangkap ikan.

Zon B—Kawasan perairan ini ditentukan dari garis perairan 5 batu hingga 12 batu dari pantai. Dalam kawasan ini perusahaan alat-alat menangkap ikan seperti Pukat Tunda dan Pukat Jerut (Ikan) bagi bot bermuatan ke bawah 40 tan (GRT) adalah dibenarkan.

Bagi kawasan perairan dalam pula dibahagikan kepada dua zon seperti berikut:

Zon C—Zon ini ditentukan mulai dari garisan 12 batu dari pantai ke laut. Dalam kawasan ini bot-bot Pukat Tunda dan Pukat Jerut (Ikan) yang bermuatan 40 tan (GRT) dan ke atas bolehlah dilesenkan. Lesen-lesen hanya akan diluluskan kepada rakyat Malaysia sahaja sama ada yang memiliki dan mengusahakan sendiri bot mereka (owner operator) atau sebaliknya bukan pengusaha sendiri (owner-non-operator).

Zon D—Kawasan perairan bagi zon ini ditentukan di luar 30 batu dari garisan dasar (baseline) pantai Malaysia. Dalam kawasan ini rakyat Malaysia dibenarkan menangkap ikan dengan menggunakan bot bermuatan melebihi 70 tan (GRT) secara usahasama dengan nelayan dari negara lain.

Sebab-sebab Dasar Perlesenan ini dilaksanakan adalah seperti berikut:

Melindungi kawasan pembiakan ikan dan udang di perairan pantai dan dimusnahkan oleh bot-bot pukat tunda;

Untuk mengelakkan persengketaan di antara nelayan tradisi dengan nelayan yang memukat Pukat Tunda dan Pukat Jerut Ikan.

Kerajaan pada masa ini tidak bercadang untuk menarik balik peraturan perlesenan baru itu oleh kerana peraturan tersebut bertujuan untuk memberi faedah kepada nelayan dan melindungi sumber-sumber perikanan untuk jangka masa panjang. Tanpa peraturan tersebut sumber-sumber perikanan akan terus merosot dan nelayan-nelayan itu

sendiri akan menjadi mangsa dalam jangka masa panjang.

KEBAKARAN DI BANGUNAN TINGGI—PERALATAN

20. Tuan Fung Ket Wing minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sama ada Jabatan Bomba mempunyai cukup alat-alat kelengkapan untuk memadam api di bangunan-bangunan tinggi di Malaysia, jika tidak sama ada Kementerian bercadang tidak akan meluluskan permohonan untuk pembinaan bangunan-bangunan tinggi sehingga Jabatan Bomba mempunyai cukup peralatan untuk memadamkan kebakaran di bangunan tinggi.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Terlebih dahulu saya mengambil kesempatan menerangkan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat terhadap konsep melawan kebakaran di bangunan tinggi. Kita semua perlu sedar bahawa melawan kebakaran itu boleh dilakukan melalui dua jalan, iaitu daripada luar bangunan dan dalam bangunan itu sendiri. Mungkin Yang Berhormat memandang melawan kebakaran itu hanya dari luar bangunan sahaja dan alat kelengkapan yang digunakan oleh Jabatan Bomba semata-mata; iaitu dari ketinggian jentera-jentera dan tangganya sahaja. Jika dipandang dari segi ini, sudah tentulah pada anggapan kita bahawa alat kelengkapan Bomba tidak mencukupi. Ini adalah satu hakikat yang nyata bahawa tidak ada di sebuah negara pun di dunia ini yang mempunyai alat jentera yang lebih tinggi daripada apa yang kita ada di negara kita. Paling tinggi alat tangga Bomba yang ada hanyalah setakat 40 meter sahaja, sesuai untuk melawan kebakaran di luar bangunan 10 tingkat ke bawah.

Oleh itu, Jabatan Perkhidmatan Bomba sentiasa mengambil berat tentang pemasangan-pemasangan tetap dalam bangunan tinggi itu

sendiri. Pemasangan-pemasangan tetap yang dimaksudkan itu adalah seperti berikut:

- 3.1 Pancur kering atau basah;
- 3.2 Alat bantu mula;
- 3.3 Alat semburan air otomatik (sprinkler);
- 3.4 Alat pengesan asap atau haba;
- 3.5 Pintu rintangan api;
- 3.6 Sekatan-sekatan bagi menahan api dan asap daripada merebak;
- 3.7 Alat-alat pemadam api; dan
- 3.8 Lain-lain peruntukan alat tangga yang selamat mengikut keperluan.

Melawan kebakaran di dalam bangunan tinggi dengan bantuan alat-alat yang tersebut di atas itu adalah lebih berkesan daripada melawan kebakaran dari luar bangunan. Selain daripada apa yang saya sebut itu, anggota-anggota Bomba juga adalah berkebolehan memadam kebakaran di bangunan-bangunan tinggi oleh kerana mereka telah dan sentiasa dilatih untuk melawan kebakaran di bangunan-bangunan tinggi, dan melakukan pemeriksaan serta memberi ceramah-ceramah dari masa ke semasa kepada penghuni-penghuni bangunan-bangunan tersebut.

Dengan yang demikian, jika dilihat dari 2 segi yang tersebut tadi, maka Jabatan Bomba memang mempunyai cukup alat kelengkapan untuk memadam api di bangunan-bangunan tinggi dan soal meluluskan permohonan untuk pembinaan bangunan-bangunan tinggi sehingga Jabatan Bomba mempunyai cukup peralatan untuk memadam kebakaran di bangunan tinggi tidak timbul sama sekali.

TENAGA PEKERJA

21. Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman minta Menteri Buruh dan

Tenaga Rakyat menyatakan:

- (a) data-data berhubung dengan tenaga pekerja yang tidak digunakan di negara ini mengikut negeri-negeri, dan data-data berhubung dengan keperluan-keperluan tenaga pekerja mengikut sektor dan industri; dan
- (b) dasar, strategi dan program yang telah dirangka oleh Kerajaan untuk menggunakan tenaga pekerja ini bagi memenuhi keperluan berbagai-bagai sektor dan industri ini.

Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat (Dato' Mak Hon Kam):

- (a) Bahagian pertama pertanyaan Ahli Yang Berhormat itu adalah tidak begitu jelas. Walau bagaimanapun saya menganggap apa yang dimaksudkan oleh Ahli Yang Berhormat itu ialah mengenai angka-angka kadar pengangguran mengikut negeri-negeri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat itu, kerajaan tiada menyimpan angka-angka kadar pengangguran mengikut negeri-negeri tetapi apa yang disimpan ialah bagi seluruh negara. Mengikut laporan ekonomi tahun 1982/83 kadar pengangguran ialah sebanyak 6.3% iaitu seramai 369,117 orang dari jumlah tenaga buruh seramai 5,859,000. Daripada jumlah pengangguran itu tidak semua yang mendaftar di Pejabat-pejabat Pekerjaan di bawah Kementerian saya untuk mendapat pekerjaan.

Walaupun bagaimanapun jumlah pencari-pencari kerja yang berdaftar dengan Pejabat-pejabat Pekerjaan di bawah Kementerian saya dapat memberi satu gambaran mengenai

taburan tenaga pekerja di negeri-negeri dan angka-angkanya adalah seperti berikut:

<i>Negeri</i>	<i>Bilangan Pendaftar Pada Akhir 1982</i>
Perlis	1,379
Kedah	12,345
Pulau Pinang	6,745
Perak	7,406
Selangor/Wilayah Persekutuan ..	15,019
Negeri Sembilan	3,686
Melaka	1,815
Johor	6,189
Pahang	3,654
Terengganu	4,045
Kelantan	6,889
Sabah	2,082
Sarawak	8,934
JUMLAH ..	80,188

Anggaran keperluan guna tenaga pada akhir tempoh Rancangan Malaysia Keempat mengikut sektor/industri adalah seperti berikut:

<i>Sektor/Industri</i>	<i>1980-85 Anggaran Guna Tenaga</i>
1. Pertanian, Perhutanan dan Penangkapan Ikan	2,138,400
2. Perlombongan dan Pengkuarian	91,900
3. Pembuatan	1,070,100
4. Pembinaan	325,900
5. Letrik, Gas dan Air ..	61,300
6. Pengangkutan, Penyimpanan dan Perhubungan	223,600
7. Perdagangan Borong dan Runcit, Hotel-hotel dan Restoran-Restoran	816,900
8. Perkhidmatan Kewangan, Insuran, Harta-benda dan Perniagaan	64,500
9. Perkhidmatan Kerajaan ..	890,000
10. Lain-lain Perkhidmatan ..	271,500
JUMLAH ..	5,954,100

(b) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat itu pertanyaan mengenai dasar, strategi dan

program yang telah dirangka oleh kerajaan untuk menggunakan tenaga pekerja bagi memenuhi keperluan berbagai-bagai sektor dan industri adalah melibatkan beberapa agensi kerajaan dan dasar, strategi dan program itu sudahpun dibentangkan dalam Rancangan Malaysia Keempat. Ahli Yang Berhormat boleh merujuk kepada Rancangan tersebut untuk mendapat maklumat-maklumat yang dikehendaki.

SEWA RUMAH PEGAWAI-PEGAWAI KERAJAAN

22. Tuan Ibrahim Azmi bin Hassan minta Perdana Menteri menyatakan mengapakah pihak berkuasa tidak meneliti masalah sewa rumah setengah-setengah pegawai sebelum menukarkan mereka dari sebuah negeri ke negeri yang lain dan dari suatu daerah ke daerah yang lain kerana sewa rumah berbeza dari satu tempat dengan tempat yang lain supaya sejajar dengan gaji mereka dengan tidak membebankan mereka dari segi kewangan dan langkah-langkah yang akan diambil.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Perintah Am telah pun mensyaratkan pegawai Kerajaan boleh ditukarkan berkhidmat di mana-mana sahaja perkhidmatannya dikehendaki. Perintah pertukaran pegawai dari satu tempat ke satu tempat atau dari satu daerah ke satu daerah ataupun dari satu negeri ke satu negeri adalah tertakluk kepada kepentingan perkhidmatan. Perbezaan sewa rumah dari satu tempat ke satu tempat itu tidak menjadi faktor yang diutamakan setelah mengambil pertimbangan unsur sewa rumah dalam penentuan emolumen yang dibayar kepada pegawai-pegawai Kerajaan tambahan

pula hak memilih rumah untuk disewa dengan bayaran sewa yang tertentu adalah terserah pada pegawai Kerajaan sendiri. Dengan kata yang lain emolumen dalam perkhidmatan Kerajaan bukanlah upah kerja semata-mata, tetapi dianggap mencukupi, secara am, untuk menampung sewa rumah, sara hidup, rekreasi dan pelajaran, bersesuaian dengan taraf jawatan.

MENANAM POKOK-POKOK DI HUTAN

23. Tuan Quah Wee Liam minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan:

- (a) apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh Kerajaan untuk menanam pokok-pokok di hutan-hutan yang telah dibersihkan;
- (b) adakah Kerajaan mengadakan satu rancangan komprehensif untuk perhutanan? Jika ada, apakah langkah-langkah untuk menentukan pelaksanaan rancangan ini dan setakat ini dalam peringkat apa kejayaannya?

Menteri Perusahaan Utama (Dato' Paul Leong Khee Seong):

- (a) Saya suka memaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat berkenaan iaitu kerja-kerja pembalakan adalah dilakukan dalam dua jenis kawasan hutan iaitu hutan Tanah Kerajaan dan Kawasan Hutan Simpan. Kebiasaannya, pembalakan di Tanah Kerajaan adalah secara "tebang bersih" kerana kawasan tersebut diperlukan untuk pembangunan seperti rancangan pertanian. Dengan itu, kawasan tersebut tidak perlu dipulihkan semula melalui rancangan menghutankan semula. Sebaliknya pula, di kawasan

Hutan Simpan, kawasan-kawasan yang telah dibalakan adalah diberi rawatan silvikalcar untuk memulihkan semula kawasan tersebut bagi pembalakan dimasa akan datang. Untuk membolehkan rawatan silvikalcar dilakukan Kerajaan-kerajaan Negeri telah mengenakan dan mengutip ses silvikalcar.

Satu projek menghutankan semula yang telah diluluskan oleh Kerajaan melibatkan penanaman pokok-pokok jenis cepat membesar di kawasan hutan simpan yang telah ditebang bersih. Pokok-pokok ini dijangka dapat dibalakan dalam tempoh 15 tahun. Projek ini adalah sebahagian dari langkah Kerajaan untuk menambah bekalan balak yang mencukupi bagi memenuhi keperluan industri perkayuan dalam negeri.

- (b) Saya juga suka memaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat berkenaan iaitu Kerajaan ada mempunyai rancangan komprehensif mengenai perhutanan. Satu Dasar Perhutanan Negara, yang mengandungi 12 unsur penting untuk memajukan perhutanan di negara kita, telah diluluskan oleh MPN dalam tahun 1977. Dasar ini menjadi panduan kepada Kerajaan-kerajaan Negeri dalam pengurusan dan pembangunan hutan. Di dalam menentukan supaya negara mempunyai bekalan balak yang cukup untuk industri perkayuan di negara kita, khasnya di Semenanjung Malaysia, tiga strategi penting telah diluluskan oleh MPN iaitu penubuhan Kawasan Hutan Simpan Kekal seluas 46 juta hektar di mana pengurusan hutan secara

berkekalan akan dilaksanakan, pengurangan kadar tebanan tahunan kepada paras yang selaras dengan prinsip pengurusan hutan secara berkekalan, dan penanaman pokok-pokok dari jenis cepat membesar di bawah projek Ladang Hutan Kompensatori yang saya telah sentuh sebentar tadi.

Selain daripada langkah-langkah tersebut di atas, Kerajaan juga telah mengharamkan secara beransur-ansur eksport beberapa jenis balak yang popular yang diperlukan oleh industri kayu tempatan. Ini adalah bertujuan untuk memastikan kilang-kilang papan dan kilang-kilang papan lapis mempunyai bekalan balak yang mencukupi untuk diproses menjadi kayu gergaji dan papan lapis. Kerajaan juga menggalakkan penggunaan balak-balak jenis kurang popular dan balak-balak perepang kecil yang bertujuan untuk menambah bekalan balak kepada kilang papan dan papan lapis disamping meningkatkan penggunaan sumber kayu dalam negeri.

PENERBANGAN MAS MIRI-KUCHING

24. Dr George Chan Hong Nam minta Menteri Pengangkutan menyatakan:

- (a) mengapakah tambang penerbangan malam MAS dari Miri ke Kuching dengan Pesawat Boeing 737 tidak dianggap sebagai "penerbangan tambang murah" seperti tambang murah yang terdapat di antara Kuching dan Kuala Lumpur tiga kali seminggu; dan
- (b) mengapakah pada masa hari-hari kebesaran atau "festive occasions", seperti dari Miri ke Sibu, Kuching dan Kuala Lumpur dalam senarai

menunggu atau "waiting list" kadangkala hampir seramai 60 orang penumpang dalam satu penerbangan.

(NOTA: Soalan ini dijawab pada 15-3-83).

HOSPITAL DAERAH, BUKIT MERTAJAM— PAKAR PERBIDANAN DAN SAKITPUAN

25. Tuan Seow Hun Khim minta Menteri Kesihatan menyatakan sejak seorang pakar Perbidanan dan Sakitpuan di Hospital Daerah, Bukit Mertajam, telah ditukar pada bulan April, tahun lepas, sama ada Kementeriaannya telah menerima permohonan pertukaran seorang pakar, Dr Tan Kok Joo yang berkeelayakan sama seperti yang dahulu dan yang sedang berkhidmat di Hospital Besar, Kuala Lumpur ke Hospital Daerah, Bukit Mertajam dan jika permohonan beliau telah diluluskan, bilakah beliau akan dapat mula bertugas di Hospital Daerah, Bukit Mertajam.

Menteri Kesihatan (Tan Sri Chong Hon Nyan): Sukacita saya memberitahu Ahli Yang Berhormat bahawa Dr Tan Kok Joo telah ditempatkan sebagai Pakar Perbidanan dan Sakitpuan di Hospital Daerah, Bukit Mertajam pada 1hb Mac, 1983.

UBAT-UBAT—KAWALAN

26. Dr Tan Seng Giaw minta Menteri Kesihatan menjelaskan cara-cara yang berkesan yang diambil oleh Kementeriaannya untuk mengawal (monitor) ubat-ubat (pharmaceutical products) untuk orang ramai. Beberapa jumlah pegawai-pegawai penguatkuasaan yang dipunyai oleh

Kementeriannya pada 28-2-83. Nyatakan bilangan pegawai-pegawai penguatkuasa dan kakitangan-kakitangan yang lain yang diperlukan oleh Kementeriannya untuk menguatkuasakan Medicines (Sales & Advertisements) Act.

Tan Sri Chong Hon Nyan: Langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian untuk mengawal ubat-ubatan adalah melalui beberapa undang-undang seperti berikut:

- (1) Akta Dadah Berbahaya 1952 dan Peraturan-peraturan di bawahnya yang mengawal import, eksport, pemilikan pengeluaran, penjualan dan kegunaan yang halal dari segi undang-undang terhadap semua dadah berbahaya.
- (2) Ordinan Racun 1952 dan Peraturan-peraturannya yang mengawal import, pemilikan, pengeluaran, pembancuhan, penyimpanan, penghantaran, penjualan dan kegunaan yang halal dari segi undang-undang terhadap semua racun-racun berjadual.
- (3) Ordinan Jualan Makanan dan Dadah 1952 dan Peraturan-peraturan yang mengawal jualan ubat-ubatan yang boleh mengakibatkan kerosakan kepada kesihatan atau yang mengandungi bahan-bahan yang tidak dibenarkan atau yang mempunyai mutu yang tidak standard atau yang telah diadukan.
- (4) Ordinan Ubat (Iklan dan Jualan) 1956 yang melarang iklan-iklan terhadap jenis-jenis ubat-ubatan tertentu dan mengawal iklan terhadap ubat-ubatan yang lain serta mengawal pengumuman rumusan ubat-ubatan yang dijual.

Berkenaan dengan undang-undang pertama dan kedua yang saya sebutkan tadi, suatu sistem kebenaran dan perlesenan dikuatkuasakan manakala bagi undang-undang ketiga itu, kawalan adalah dilakukan di mana pengimpot, pengeluar atau penjual ubat tidak boleh menjual ubat-ubatan yang boleh merosakkan kesihatan atau yang mempunyai mutu yang tidak standard atau yang diadukkan. Kementerian saya sedang mempertimbangkan peraturan-peraturan lanjut di bawah Ordinan tersebut untuk suatu sistem pengawalan secara langsung. Undang-undang yang ke empat itu mewajibkan iklan-iklan ubat (selain daripada iklan-iklan yang dilarang) diluluskan oleh Lembaga Iklan Ubat terlebih dahulu. Bilangan pegawai-pegawai penguatkuasa di bawah aktiviti penguatkuasaan dalam Program Farmasi dan Bekalan Kementerian ini berjumlah 22 orang. Tambahan kepada itu, kesemua Ahli-ahli Farmasi dalam perkhidmatan Kerajaan boleh juga diarah supaya menolong dalam aktiviti itu.

Sebahagian daripada tugas-tugas pegawai-pegawai penguatkuasa pada masa ini meliputi penguatkuasaan Ordinan Ubat (Iklan dan Jualan) dan jumlah iklan-iklan yang telah diluluskan oleh Lembaga Iklan Ubat sejak penubuhannya pada pertengahan tahun 1977, adalah seperti berikut:

	<i>Jumlah yang disampaikan</i>	<i>Jumlah yang diluluskan</i>
1977 Julai-Disember ..	1,239	949
1978.. .. .	718	602
1979.. .. .	616	536
1980.. .. .	538	489
1981.. .. .	568	436
1982.. .. .	505	355

Akhbar tempatan juga turut mengawasi dengan menentukan bahawa iklan-iklan ubat-ubatan yang diterbitkan adalah iklan-iklan yang

telah diluluskan oleh Lembaga. Bilangan kesalahan yang dikesan setakat ini berjumlah 332 dan sebanyak 121 amaran telah dikeluarkan.

SISTEM PERALATAN GAS (LPG) DALAM KERETA— PENGUNAAN

27. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Perdana Menteri menyatakan sejauh manakah kelengkapan dan persediaan yang telah dibuat setakat ini mengenai rancangan menggunakan sistem peralatan gas (sistem LPG) ke dalam kereta dan nyatakan tentang jaminan keselamatan dan penjimatan perbelanjaan.

Perdana Menteri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Pihak Kerajaan telah mengambil langkah-langkah bagi menjamin keselamatan penggunaan sistem bahan api gas petroleum cair dalam kereta melalui pengwartaan satu kaedah yang baharu di bawah Ordinan Lalulintas Jalan 1958 pada 30hb Disember, 1982. Kaedah tersebut yang dinamakan Kaedah-kaedah Kereta Motor (Pembinaan, Kelengkapan dan Penggunaan) (Penggunaan Sistem Bahan Api Gas Petroleum Cair Dalam Kereta Motor) 1982 telah mula berkuatkuasa pada 1hb Januari, 1983. Pada ringkasnya, Kaedah-kaedah tersebut adalah memperuntukkan syarat-syarat berikut:

- (a) sistem Gas Petroleum Cair (GPC) selain dari tangki (GPC container) hendaklah mematuhi Penentuan Piawaian SIRIM atau apa-apa piawaian yang sama;
- (b) tangki GPC untuk digunakan oleh kereta motor hendaklah diperiksa, diuji dan diperakui (certified) oleh Jabatan Kilang dan Jentera;

- (c) kenderaan-kenderaan motor yang dipasang dengan sistem LPG hendaklah diperiksa dan diperakui oleh suatu agensi yang diluluskan (approved agency), dan suatu kelulusan daripada Ketua Pengarah, Jabatan Pengangkutan Jalan hendaklah dikeluarkan. Pelanggaran peruntukan-peruntukan ini apabila disabitkan boleh dikenakan denda tidak lebih daripada @1,000½—atau penjara selama tempoh tidak lebih daripada 6 bulan; dan
- (d) sistem bahan GPC dalam kereta motor hendaklah dijaga dalam keadaan baik dan terpelihara. Pelanggaran peruntukan ini apabila disabitkan boleh dikenakan denda tidak lebih daripada @1,000½—atau penjara selama tempoh tidak lebih daripada 6 bulan.

Mengenai agensi yang diluluskan tersebut di atas, ertinya sesuatu agensi yang diluluskan oleh Y. B. Menteri Pengangkutan melalui pemberitahuan dalam Warta. Bagi maksud yang sama, Y. B. Menteri Pengangkutan telah melantik pihak Jabatan Pengangkutan Jalan sebagai agensi yang diluluskan pada 30hb Disember, 1982.

Penjimatan Perbelanjaan

Harga LPG telah ditentukan pada paras @ 0.74 seliter berbanding dengan @ 1.08 seliter bagi petrol premium dan @ 0.47 seliter bagi minyak disel. Maka penjimatan hanya akan dinikmati oleh kenderaan-kenderaan yang bertukar dari penggunaan petrol kepada LPG dan bukan dari disel kepada LPG. Perbezaan antara LPG dan petrol adalah hampir 3%, tetapi oleh kerana penggunaan LPG adalah 10-15% lebih tinggi dari petrol penjimatan sebenar adalah 15-20%. Oleh kerana itu pada peringkat ini, penggunaan LPG akan

menguntungkan kenderaan yang banyak berjalan dan banyak mengguna petrol seperti teksi dan kenderaan perdagangan, umpamanya pemandu teksi telah dianggarkan boleh menjimatkan lebih kurang \$200 sebulan dari perbelanjaan petrol (berdasarkan perjalanan teksi 120,000 kilometer setahun).

PERDAGANGAN BERBENTUK “BARANG TUKAR BARANG”

28. Tuan Peter Chin Gan Onn minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan sama ada Kerajaan telah terlalu hingga ke peringkat menimbang yang serius dalam menggunakan perdagangan pertukaran barang dengan barang sebagai satu cara menjual komoditi-komoditi utama kita, khususnya minyak kelapa sawit kepada negara-negara membangun yang mungkin tiada mempunyai pertukaran wang asing tetapi pengeluaran-pengeluaran lain yang kita mungkin memerlukan. Jika tidak, dan memandangkan kerumitan kita sendiri dalam menjual komoditi-komoditi utama dalam persaingan dunia yang hebat ini, kenapa tidak Kementerian merangkakan jentera-jentera perdagangan penukaran barang dengan barang yang sedemikian dengan negara-negara membangun.

Dato' Lew Sip Hon: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan tidak lagi dalam peringkat menimbangkan tetapi telahpun membuat keputusan supaya Malaysia mengadakan sistem dagangan secara pertukaran barang atau “barter”. Dagangan secara “barter” atau apa yang sekarang ini lebih dikenali dengan “countertrade”, secara amnya bolehlah diertikan sebagai dagangan di mana pembelian import oleh negara A dari negara B di “offset” sepenuhnya atau sebahagiannya dengan pembelian

eksport negara A oleh negara B. “Countertrade” akan digunakan bukan sebagai menggantikan dagangan cara biasa sekarang ini, tetapi sebagai peraturan dagangan tambahan sahaja, di mana ia didapati sesuai dan menguntungkan. “Countertrade” tidak akan digunakan sekiranya ia menyusah dan merugikan.

“Countertrade” boleh digunakan sebagai satu dasar perdagangan yang dirancang (deliberate trade policy) untuk meningkatkan perdagangan Malaysia dengan negara-negara membangun seperti Bangladesh dan Pakistan dan negara-negara lain yang mengalami kekurangan pertukaran matawang asing. “Countertrade” juga boleh digunakan dengan beberapa negara di mana Malaysia mengalami imbalan dagangan berkurangan yang berulang (persistent).

Sepertimana dalam sistem perdagangan luar Malaysia sekarang ini, pihak swasta akan terus digalakkan untuk memainkan peranan mereka dalam menjalankan cara dengan tambahan ini. “Countertrade” akan digalakkan di kalangan syarikat-syarikat dan organisasi-organisasi dagangan swasta, terutamanya yang terlibat dalam mengeksport bahan-bahan utama Malaysia seperti minyak kelapa sawit, yang menghadapi masalah mendapatkan pasaran disebabkan oleh kekurangan pertukaran matawang asing yang dihadapi oleh negara-negara yang berpotensi untuk mengimport bahan-bahan utama Malaysia, dan juga disebabkan oleh kemerosotan ekonomi dunia.

Kerajaan akan menggalakkan penggunaan “counter-trade” dengan memberi nasihat dan panduan dalam hal-hal mengenai “countertrade”. Walau bagaimanapun Kerajaan tidak akan melibatkan diri dalam transaksi-transaksi “countertrade” sebenar. Satu Unit Khas mengenai

“countertrade” akan ditubuhkan di bawah Kementerian saya dan Unit ini akan berfungsi sebagai pusat makluman (information clearing house) mengenai “countertrade”. Sebagai pusat makluman, unit ini akan melaksanakan tugas-tugas berikut:

- (i) Merangka dan melaksanakan polisi-polisi panduan-panduan untuk memudahkan penyelenggaraan “countertrade”;
- (ii) Bertindak sebagai pusat pengumpulan dan penyiaran maklumat untuk penyelenggaraan “countertrade”. Ini bermakna mengumpul dan menyebarkan seberapa banyak maklumat yang terdapat mengenai barangan yang bakal dipertukarkan (termasuk harga, gred, kuantiti) dan menyediakan satu daftar pembeli-pembeli luar negeri dan juga tempatan yang berpotensi begitu juga pengeksporth-pengeksporth;
- (iii) Berkhidmat sebagai tempat mengadakan hubungan/ tempat rujukan bagi penyelenggaraan “countertrade”;
- (iv) Memberi nasihat mengenai polisi dan arahan “countertrade” kepada agensi-agensi (procurement agencies) kerajaan yang terlibat dalam pembelian dari luar negeri.
- (v) Memberi nasihat mengenai polisi dan arahan kepada perbadanan-perbadanan kerajaan dan syarikat-syarikat swasta yang terlibat di dalam eksport dengan tujuan untuk menarik (persuade) mereka mengambil bahagian di dalam penyelenggaraan “countertrade”;
- (vi) Menghebahkan konsep “countertrade” sebagai tambahan kepada kaedah perdagangan.

PROJEK KESBAN (KESELAMATAN DAN PEMBANGUNAN)

29. Tuan Haji Seroji Affendi bin Haji Haron minta Perdana Menteri menyatakan adakah peruntukan bagi projek pembangunan seperti jalan, kesihatan dan keagamaan disediakan khas bagi kawasan KESBAN (Keselamatan dan Pembangunan).

Pemangku Perdana Menteri (Dato' Musa Hitam): Projek-projek KESBAN (Keselamatan dan Pembangunan) yang dilaksanakan di kawasan selebar 24 km dari garis sempadan Malaysia-Thailand sepanjang 576 km dari Perlis hingga ke Kelantan tidak mempunyai peruntukan khas. Perbelanjaan bagi membiayai projek-projek yang dikenalpasti sebagai projek-projek KESBAN adalah ditanggung dari peruntukan agensi-agensi yang bertanggungjawab terhadap projek-projek berkenaan.

JALANRAYA JELI KE RANTAU PANJANG—PERBAIKI

30. Tuan Haji Hassan bin Haji Mohamed minta Menteri Kerja Raya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan bilakah jalanraya dari Jeli ke Rantau Panjang yang termasuk dalam kawasan keselamatan sempadan (KESBAN) itu hendak diluas, dibaiki dan ditarkan.

Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato' S. Samy Vellu): Jalanraya dari Jeli ke Rantau Panjang telah dikenalpastikan sebagai satu daripada jalanraya-jalanraya yang akan menyambungkan ke Lebuhraya Timur-Barat (Supporting Network To East-West Highway) dan oleh yang demikian, akan ditar dan dinaikkan ke taraf JKR OI. Pada masa ini saya tidak dapat menyatakan dengan pastinya tentang tarikh pelaksanaan cadangan

ini oleh kerana ianya bergantung kepada kedudukan ekonomi negara kita sekarang.

UNIVERSITI ISLAM DI NEGARA BUKAN ISLAM—PENGHANTARAN PELAJAR

31. Wan Ibrahim bin Abdullah minta Menteri Pelajaran menyatakan sejauh manakah sikap Kerajaan terhadap penubuhan universiti Islam di negara-negara bukan Islam seperti di Amerika Syarikat dan adakah Kerajaan bercadang hendak menghantar pelajar-pelajar kita memasuki universiti yang tersebut.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Setakat ini pihak Kementerian Pelajaran belum menerima maklumat mengenai adanya cadangan-cadangan oleh negara-negara bukan Islam seperti Amerika Syarikat yang ingin menubuhkan Universiti Islam. Oleh yang demikian, Kementerian Pelajaran belum lagi menentukan sikap termasuklah cadangan untuk menghantar pelajar-pelajar Malaysia memasuki universiti-universiti berkenaan.

HUKUMAN GANTUNG— SENARAI NAMA

32. Tuan Karpal Singh minta Perdana Menteri menyatakan bilangan dan nama-nama orang yang telah digantung sejak Januari 1980 atas kesalahan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri dan bilangan dan nama mereka yang menunggu penggantungan sehingga masa kini.

Dato' Haji Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin: Sejak 1hb Januari, 1980, bilangan mereka yang telah digantung kerana kesalahan di bawah Akta

Keselamatan Dalam Negeri ialah seramai 39 orang. Nama-nama mereka adalah seperti berikut:

1. Choong Soon Koy
2. Soon Seng Sia Heng *alias* Woon Soon Seng
3. Chua Boon Heng
4. Khong Teng Khen
5. Ong Siang Hua
6. Law Tim Wah *alias* Wah Chai
7. Ang Cheng Guan
8. Lee Hong Tay *alias* Or Kui *alias* Huk Wai
9. Tan Thian Peng
10. Hong Yoke Chiew
11. Phang Chia Hock *alias* Ah Tee
12. Lee Kiat Beng
13. Su Ah Pin *alias* To To
14. Loo Kim Woon *alias* Kim Woon
15. Wan Kok Sun
16. Low Kok Eng *alias* Chang Moh
17. The Cheng Poh *alias* Char Meh
18. Wong Swee Chin *alias* Botak Chin
19. Lai Chee Fah
20. Tan Seng Song *alias* Jimmy
21. Fatli bin Kasa
22. Lim Man Ling *alias* Lim Mau Ling
23. Lai Chong
24. Sum Kum Seng
25. Chan Lup Wei
26. Eine Teing *alias* An Thon s/o Endin Supt
27. Hew Tam Kui
28. Mohd. Isa bin Awang
29. Chim Kim Chye *alias* Kim Long
30. Lim Kwang Yeow

31. Heng Kin Chong
32. Siri Chai Sae Voon
33. Liew Weng Seng
34. Ishak bin Khalid
35. Lim Re Song *alias* Lim See Kiew
36. Thye Siew Heong
37. Chiow Tiam Guan
38. Tan Chay Wa
39. Goh Kong Yau

Bahagian kedua soalan tersebut iaitu mengenai bilangan dan nama orang yang melakukan kesalahan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri yang sedang menunggu penggantungan adalah tidak timbul. Ini kerana pada masa ini semua banduan yang rayuannya telah ditolak oleh Jumaah Pengampunan, telahpun menjalani hukuman mereka.

PENCEMARAN UDARA/AIR DI KLUANG

33. Tuan Quah Wee Liam minta Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menyatakan apakah langkah-langkah yang akan diambil untuk mengatasi masalah-masalah mengenai pencemaran udara dan air di kawasan Kluang dengan bertambah bilangan kilang-kilang dan kawasan perindustrian memandangkan masalah pencemaran udara dan air di Kluang bertambah dari satu tahun ke satu tahun.

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Datuk Stephen Yong Kuet Tze): Kementerian saya adalah memandang berat ke atas masalah-masalah pencemaran udara dan air di Bandar Kluang seperti di lain-lain pusat bandar serta di kawasan-kawasan luar bandar di seluruh negara kita.

Untuk mengawal pencemaran alam sekitar, Kementerian saya menguatkuasakan beberapa peraturan bagi mengawal pencemaran air dari industri-industri selain daripada getah dan kelapa sawit; pencemaran udara dari berbagai industri; dan dua set peraturan khusus untuk kilang-kilang getah dan kelapa sawit.

Bahagian Alam Sekitar Kementerian saya telah mengambil tindakan ke atas aduan-aduan yang dikemukakan oleh pihak Kerajaan dan orang perseorangan di Kluang seperti berikut:

A. Pencemaran Udara

- (i) Tiga aduan pencemaran udara telah diterima dalam tahun 1980 terhadap syarikat-syarikat seperti berikut:

- (a) Kluang Oil Palm Processing Sdn. Bhd. yang mengeluarkan asap hitam. Aduan tersebut telah pun disiasat dan masalah asap hitam telah pun diatasi.

- (b) Kilang Papan di Jalan Bakau yang mengeluarkan abuk. Surat amaran dari Bahagian Alam Sekitar telah diberikan kepada pekilang yang melakukan pembakaran terbuka tanpa kelulusan. Sehingga hari ini tiada apa-apa aduan lagi.

- (c) Kilang membuat Peti Kayu yang terbakar yang menyebabkan kekotoran kawasan. Aduan tersebut telah pun dirujukkan kepada Majlis Bandaran Kluang

untuk tindakan
selanjutnya.

- (ii) Satu aduan telah diterima dalam *tahun 1982* terhadap Kilang Chan Wah Lee Plywood Sdn. Bhd. yang mengeluarkan debu. Aduan tersebut telah disiasat oleh Bahagian Alam Sekitar dan Syarikat tersebut telah dikompaun sebanyak \$1,000.

- (iii) Bagi *tahun 1983* iaitu sehingga hari ini cuma satu kes aduan telah diterima terhadap stor simpanan getah segerap basah di Kampung Baru Camek yang menyebabkan bau busuk. Aduan ini masih dalam penyiasatan.

B. Pencemaran Air

- (i) Dua kes aduan pencemaran air telah diterima dalam *tahun 1979* terhadap syarikat-syarikat yang berikut:

- (a) Kilang Getah Revertex yang menyebabkan bau busuk. Masalah tersebut telah dapat diatasi.

- (b) Kilang Kelapa Sawit Kian Ho di Batu 26 Kahang. Penyiasatan telah menunjukkan bahawa kilang tersebut tidak menyebabkan apa-apa pencemaran dan apa yang telah berlaku ialah keadaan kelodak yang berpunca dari kerja-kerja pembangunan di kawasan tersebut. Oleh yang demikian, air telah menjadi kelodak dan berbau

lumpur dan perkara tersebut telah pun dirujuk kepada pihak Jabatan Parit dan Taliair.

- (ii) Bagi *tahun 1981* pula dua kes aduan telah diterima iaitu:

- (a) Malaysia Textile Industries yang mengeluarkan effluen ke dalam Sungai Mengkibol. Syarikat tersebut telah diarah untuk meningkatkan kecekapan sistem pengolahannya. Pemeriksaan susulan akan dijalankan terhadap syarikat tersebut.

- (b) Kilang Kelapa Sawit Southern Malay, Simpang Renggam yang mencemarkan Sungai Benut. Kilang tersebut telah digantung lesennya pada 10hb Julai hingga 7hb September, 1981. Kilang tersebut juga didakwa di Mahkamah Majistret Kluang pada 5hb November, 1981 dan dikenakan denda sebanyak \$3,000. Pada masa sekarang keadaan adalah didapati terkawal.

- (iii) Bagi *tahun 1983* iaitu sehingga hari ini cuma dua kes aduan telah dilaporkan iaitu Kilang Kelapa Sawit Landak dan Kilang Kelapa Sawit Paloh, dan kedua-dua kes ini adalah sedang dalam penyiasatan. Tindakan sewajarnya akan diambil.

Beberapa kes pencemaran telah didakwa di Mahkamah bagi Daerah Kluang seperti berikut:

(i) *Tahun 1980*—sebanyak 4 kes:

<i>Bil.</i>	<i>Nama Kilang</i>	<i>No. Kes</i>	<i>Mahkamah</i>	<i>Tarikh Sebut</i>	<i>Denda</i>
1.	Ladang Tereh Mill	No. SS54/80	Johor Bahru (Sesyen)	2-12-80	\$2,500
2.	Seong Thye Plantations Sdn Bhd	No. SS55/80	Johor Bahru (Sesyen)	2-12-80	\$4,000
3.	Kahang Palm Oil Mill Sdn Bhd . .	No. SS56/80	Johor Bahru (Sesyen)	2-12-80	\$2,500
4.	KSM Kahang Palm Oil Mills Sdn Bhd	No. SS57/80	Johor Bahru (Sesyen)	2-12-80	\$4,000

(ii) *Tahun 1981*—sebanyak 1 kes sahaja:

<i>Bil.</i>	<i>Nama Kilang</i>	<i>No. Kes</i>	<i>Mahkamah</i>	<i>Tarikh Sebut</i>	<i>Denda</i>
1.	Southern Malay Palm Oil Mill . .	No. KS1160/81	Kluang (Majistret)	5-11-81	\$3,000

(iii) *Tahun 1982*—sebanyak 3 kes:

<i>Bil.</i>	<i>Nama Kilang</i>	<i>No. Kes</i>	<i>Mahkamah</i>	<i>Tarikh Sebut</i>	<i>Denda</i>
1.	Kluang Kim Thye Sawmill Sdn Bhd	No. KS897/82	Kluang (Majistret)	6-9-82	\$2,000
2.	Chan Wah Lee Plywood Sdn Bhd	No. 2029/82	Kluang (Majistret)	24-1-83	\$1,000
3.	Kilang Nenas Peninsular Plantations Sdn Bhd	No. KS464/82	Kluang (Majistret)	8-6-82	\$6,000

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, keadaan di Kluang adalah terkawal dan Bahagian Alam Sekitar Kementerian saya sentiasa menentukan supaya pengawasan keadaan udara dan air diteruskan.

Sekira berlakunya kejadian pencemaran yang memerlukan sebarang tindakan di bawah bidangkuasa Kementerian saya, maka tindakan-tindakan dan langkah-langkah yang saya sebutkan tadi akan diambil.

Untuk meninggikan kekesan prestasi kawalan pencemaran, Kementerian saya memerlukan kerjasama dari segala lapisan

masyarakat kita termasuk Wakil-wakil Rakyat dengan mengemukakan aduan-aduan dan memberi maklumbalas kepada Kementerian saya.

GURU-GURU DI SEKOLAH RENDAH—KEKURANGAN

34. Tuan Lim Liang Seng minta Menteri Pelajaran menyatakan jumlah bilangan kekurangan guru di semua SK, SRK, SRJK (C) dan SRJK (T) seluruh Malaysia dengan terlaksananya rancangan KBSR secara penuh pada permulaan tahun ini. Sila beri angka-angka berasingan seperti

pada 24-2-83 bagi tiap-tiap satu jenis sekolah tersebut. Apakah langkah-langkah segera yang sedang dan telah diambil untuk memastikan pelajaran murid-murid di sekolah-sekolah yang terlibat tidak akan terjejas.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Terlebih dahulu saya suka menerangkan bahawa pengajaran Kurikulum Baru Sekolah Rendah (KBSR) tidak terjejas kerana guru-guru KBSR adalah mencukupi dan terdiri daripada guru-guru terlatih yang telah mengikut kursus pendedahan mengenai kaedah-kaedah pengajaran KBSR.

Apabila sekolah dibuka semula pada 2/3hb Januari, 1983 ini terdapat kekurangan guru-guru terlatih di kebanyakan negeri di seluruh negara seperti angka-angka di bawah ini:

<i>Jenis Sekolah</i>	<i>Bilangan Kekurangan Guru-guru Terlatih</i>
1. Sekolah Kebangsaan/ Sekolah Rendah Kebangsaan	2,195
2. Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Cina)	2,790.
3. Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Tamil)	681
JUMLAH ..	5,666

Langkah-langkah berikut telah diambil untuk mengisi dan mengimbangkan kekurangan guru-guru terlatih ini:

- (i) Menukarkan guru dari sekolah yang berlebih guru terlatih ke sekolah yang kekurangan guru terlatih di kawasan yang sama atau di antara negeri tanpa melibatkan pembayaran perbelanjaan pertukaran.
- (ii) Guru-guru terlatih kategori C daripada peringkat Menengah Rendah diagihkan ke sekolah

rendah di mana terdapat berlebihan guru jenis ini di peringkat Menengah Rendah.

- (iii) Menempatkan guru-guru Bahasa Malaysia/Inggeris ke Sekolah-sekolah SRJK (C) dan SRJK (T) supaya mereka mengajar pelajaran Bahasa sepenuhnya di sekolah-sekolah tersebut. Dengan cara begini guru-guru terlatih dalam pengantar Bahasa Cina dan Bahasa Tamil dapat digunakan sepenuhnya untuk mengajar semua matapelajaran dalam bahasa pengantar sekolah-sekolah berkenaan.

Selepas ketiga-tiga langkah di atas telah diambil kekurangan yang masih ada dipenuhi oleh guru-guru sandaran tanpa latihan. Semua kekurangan telah dipenuhi pada 19hb Januari, 1983.

PETRONAS—HARGA MINYAK MENTAH

35. Datuk Jamaluddin bin Haji Suhaimi minta Perdana Menteri menyatakan adakah Petronas akan menurunkan harga minyak mentahnya atau tidak, jika harga minyak diturunkan sejauh mana kesannya terhadap ekonomi negara.

Pemangku Perdana Menteri (Dato' Musa Hitam): Sebagai pengeluar minyak mentah yang kecil, Malaysia terpaksa mengikut aliran harga minyak sedunia. Jika harga minyak sedunia turun, harga minyak kita juga akan dikurangkan. Eksport minyak mentah kita secara bersih adalah dalam lingkungan 160 ribu tong sehari dan tiap-tiap satu ringgit yang dipotongkan pada harga minyak kita mengakibatkan kerugian sebanyak \$132 juta dalam pendapatan pertukaran asing.

KAD PERAKAM WAKTU— PRESTASI

36. Dato' Michael Chen Wing Sum minta Perdana Menteri menyatakan sama ada kakitangan pada umumnya sikap dan pertunjukkan Kerajaan telah dibaiki sejak pelancaran sistem jam masuk supaya menekankan Kerajaan yang bersih, cekap dan amanah dan jika ada sama ada Kerajaan telah puashati dengan perkembangannya.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Faktor-faktor yang menentukan sikap dan prestasi pegawai-pegawai Kerajaan tidaklah bergantung kepada tindakan menggunakan Kad Perakam Waktu sahaja. Sistem Kad Perakam Waktu itu hanya bertujuan untuk menjamin supaya pegawai-pegawai dan kakitangan Kerajaan akan datang dan memulakan kerja mengikut waktu sepatutnya dan tidak meninggalkan pejabat tanpa alasan tertentu sebelum waktu yang ditetapkan. Dari segi ini, sistem itu telah benar-benar memenuhi tujuannya sekadar kerana perbuatan datang lambat ke pejabat telah betul-betul berkurangan dan tindakan tegas telah diambil terhadap mereka yang terus melakukan perkara ini. Kerajaan sangat puashati dalam hal ini.

Berhubung dengan tindakan-tindakan bagi melakukan pentadbiran yang Bersih, Cekap dan Amanah, usaha-usaha yang dijalankan belumlah selesai. Kerajaan telah mengambil perkara-perkara tindakan seperti pengisytiharan harta, memperbaiki susunan pejabat dan sistem menjalankan kerja, mengambil langkah untuk meninggikan daya pengeluaran, melancarkan Kempen Kepimpinan Melalui Tauladan, menambah latihan, dan sebagainya. Kerana usaha-usaha ini sedang dan akan terus dijalankan ini bererti bahawa Kerajaan belumlah puashati

lagi tentang usaha-usaha yang dijalankan masa lampau. Walau bagaimanapun, sifat-sifat Bersih, Cekap dan Amanah itu sudah mulai ketara dan Kerajaan akan terus berusaha untuk menjadikannya satu kenyataan.

SEKOLAH RENDAH DI SARAWAK—JUMLAH

37. Tuan Ling Sie Ming minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) bilangan Sekolah Rendah China yang telah ditubuhkan di Sarawak sejak tahun 1963 hingga 1982;
- (b) bilangan Sekolah Rendah Kebangsaan yang telah ditubuh di Sarawak di dalam tempoh yang sama; dan
- (c) bilangan sekolah rendah di Sarawak yang akan disiapkan menjelang Rancangan Pembangunan Malaysia Yang Keempat diselesaikan.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud:

- (a) Bilangan Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina yang telah dibina di Sarawak sejak tahun 1963 hingga 1982 ialah 9 buah.
- (b) Bilangan Sekolah Rendah Kebangsaan yang telah ditubuhkan di Sarawak sejak tahun 1963 hingga 1982 ialah 64 buah.
- (c) Bilangan sekolah rendah di Sarawak yang dijadualkan akan disiapkan menjelang akhir Rancangan Pembangunan Malaysia Keempat ialah sebanyak 15 buah.

MOTOR DEALER BUMIPUTERA MENGENAI BLOCK DISCOUNTING

38. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamed minta Menteri Kewangan

menyatakan adakah Kementerian sedar bahawa masih banyak "motor dealer" bumiputera yang tidak diberi kemudahan "Block Discounting" dan lain-lain kemudahan kewangan berkaitan oleh syarikat-syarikat Kewangan di Negara ini. Ini menyebabkan peniaga-peniaga Bumiputera di bidang ini mengalami kesulitan kewangan dan tidak dapat meneruskan perniagaan mereka.

Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah: Sejauh mana yang saya ketahui tidak ada aduan yang diterima dari "motor dealer" bumiputera mengenai kesulitan yang mereka hadapi dalam memperolehi kemudahan "block discounting" serta kemudahan-kemudahan lain yang diberikan oleh syarikat-syarikat kewangan. Prestasi syarikat-syarikat kewangan dalam menyediakan kemudahan kredit kepada bumiputera adalah memuaskan dalam beberapa tahun yang lepas.

Walau bagaimanapun, sekiranya "motor dealer" bumiputera atau lain-lain bumiputera mempunyai apa-apa aduan terhadap mana-mana syarikat kewangan dalam memperolehi kemudahan-kemudahan kredit mereka seharusnya menghubungi Kementerian Kewangan ataupun Bank Negara Malaysia supaya masalah-masalah mereka dapat diselideki dan diselesaikan.

KILANG MEMASANG KERETA DI MELAKA

39. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian memberi butir-butir penuh mengenai kilang memasang kereta (car assembly plant) yang dicadangkan di Melaka, dan nyatakan bilakah pengeluaran dijangka bermula, bilangan pekerja yang akan diambil kerja dan butir-butir mengenai pengeluaran.

Dato' Lew Sip Hon: Kelulusan untuk mendirikan kilang pemasangan

kereta telah diberikan kepada Syarikat United Assembly Services pada 13-4-77. Walau bagaimanapun Lesen Pengilangnya telah diluluskan secara resmi pada 30-4-82 setelah syarikat mengemukakan rancangan yang konkrit untuk dilaksanakan oleh anak syarikatnya iaitu United Assembly Industries Sdn Bhd. Syarikat ini bercadang untuk menempatkan kilangnya di Kawasan Perindustrian Tanjong Keling, Melaka. Projek ini dijangka memerlukan pelaburan ke atas harta-harta tetap bernilai \$30 juta dan akan memberikan pekerjaan kepada 386 rakyat tempatan. Pengeluarannya dijadualkan mencapai keupayaan maksima sebanyak 11,000 unit kereta penumpang dan 3,000 unit kereta perdagangan setahun pada tahun ketiga dari tarikh pengeluarannya.

Syarikat pada masa ini masih lagi di peringkat membuat persiapan-persiapan untuk memulakan projeknya. Sementara itu Kementerian saya telah membenarkan syarikat tersebut menangguhkan tarikh memulakan projeknya kepada 1hb Ogos, 1983.

GAJI DAN ELAUN MENTERI/ TIMBALAN/SETIAUSAHA PARLIMEN

40. Tuan Chan Kok Kit minta Perdana Menteri menyatakan kesemua jenis faedah, elaun dan kemudahan yang dinikmati oleh Menteri-menteri, Timbalan Menteri-menteri dan Setiausaha-setiausaha Parlimen dengan memberi butir-butir lanjut.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Selain daripada gaji dan elaun yang termaktub dalam Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980 Perdana Menteri, Timbalan Perdana Menteri dan Menteri-menteri diperuntukkan dengan elaun-elaun dan kemudahan-kemudahan lain seperti elaun keraian, pemberian perlantikan, pembekalan

rumah kediaman rasmi atau sewa rumah, termasuk bekalan air dan letrik percuma, elaun tahunan perabot dan perhiasan rumah pembekalan kakitangan isi rumah, pembekalan kereta rasmi beserta dengan pemandu, elaun pakaian rasmi istiadat, elaun pakaian panas, lesen percuma bagi senjatapi, lencana kereta, kad ahli Parlimen, Warta Kerajaan, kemudahan meraikan pelawat, kemudahan cuti seberang laut dan cuti rihat, perbelanjaan perjalanan rasmi bagi isteri atau suami dan pembekalan pinggan mangkok.

Timbalan-timbalan Menteri dan Setiausaha-setiausaha Parlimen juga diperuntukkan dengan elaun-elaun dan kemudahan-kemudahan tersebut melainkan pembekalan pinggan mangkok tidak diberi kepada Timbalan-timbalan Menteri sementara Setiausaha-setiausaha Parlimen tidak diperuntukkan pemberian perlantikan, pembekalan kakitangan isi rumah, kemudahan cuti di seberang laut, perbelanjaan perjalanan rasmi bagi isteri atau suami dan pembekalan pinggan mangkok.

Suka juga dinyatakan bahawa mulai daripada 1 Ogos, 1982 Perdana Menteri, Timbalan Perdana Menteri, Menteri, Timbalan Menteri dan Setiausaha Parlimen telah bersetuju menerima gaji kurang daripada yang diperuntukkan kepada mereka oleh Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980. Kedudukan gaji baru yang diputuskan secara tadbiran tersebut adalah seperti berikut:

- (i) Perdana Menteri—\$7,500 (peruntukan dalam Akta \$8,500).
- (ii) Timbalan Perdana Menteri—\$6,500 (peruntukan dalam Akta \$7,500).
- (iii) Menteri—\$6,000 (peruntukan dalam Akta \$6,500).
- (iv) Timbalan Menteri—\$4,700 (peruntukan dalam Akta \$5,000).

- (v) Setiausaha Parlimen—\$3,250 (peruntukan dalam Akta \$3,500).

JALANRAYA ENKILILI/ KUMPANG LUBOK ANTU— PEMBINAAN

41. Tuan Andrew Janggi Muyang minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan sama ada pembinaan jalanraya dari Engkilili ke Nanga Kumpang dan Nanga Kumpang ke Lubok Antu yang panjangnya lebih kurang 20 kilometer yang sudah lama terbengkalai itu akan diteruskan pembinaannya dan jika ya, bila.

Dato' S. Samy Vellu: Saya telah dimaklumkan bahawa dalam rancangan asal pembinaan jalan Engkilili/Kumpang/Lubok Antu telah dibuat sepanjang 2 kilometer dengan peruntukan sebanyak \$155,169 dalam tahun 1978 di bawah rancangan pembinaan jalan-jalan luar bandar. Adalah didapati kemudiannya bahawa pembinaan jalan yang patut dibuat ialah 25.6 kilometer, dan yang demikian tidaklah dapat dimasukkan di bawah peruntukan jalan-jalan luar bandar lagi. Oleh yang demikian satu peruntukan baru terpaksa diwujudkan bagi maksud ini dan sehingga ini peruntukan baginya belumlah lagi didapati.

MINYAK MENTAH—PENJIMATAN PENGELUARAN

42. Dr Koh Tsu Koon minta Perdana Menteri menyatakan sama ada Kerajaan masih mendukung atau tidak suatu dasar penjimatan tenaga memandangkan kenaikan pengeluaran minyak mentah secara besar-besaran baru-baru ini. Adakah kadar pengeluaran yang lebih tinggi ini akan dikekalkan dan adakah kadar yang lebih tinggi ini akan mengakibatkan penghabisan yang lebih awal simpanan minyak (oil reserve) negara kita.

Perdana Menteri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Malaysia mempunyai sumber minyak yang terhad. Walaupun pada masa ini bekalan di pasaran minyak mentah berlebihan, ianya akan tetap berkurangan dalam jangka masa panjang. Maka dalam jangka masa panjang harga minyak mentah dijangka akan tetap meningkat.

Memandangkan kepada keadaan sedemikian, Malaysia, seperti negara-negara pengguna minyak yang lain, perlulah mengamalkan penjimatan tenaga. Ini bermakna kita perlulah menggunakan sumber-sumber tenaga kita dengan cara yang paling berkesan tanpa mengira kadar pengeluaran minyak mentah kita. Penemuan telaga-telaga minyak yang baru membolehkan pencapaian kadar pengeluaran yang lebih tinggi dikekalkan dengan tidak mengakibatkan kehabisan simpanan minyak (oil reserve) negara kita lebih awal.

KERETA BUATAN MALAYSIA

43. Tuan Sim Kwang Yang meminta Perdana Menteri menyatakan kemajuan yang dicapai setakat ini dalam menjadikan konsep mengeluarkan kereta buatan Malaysia suatu kenyataan, apakah masalah-masalah (secara butiran) yang dihadapi di situ, apa pula asas-asas dan butir-butir tentang kerjasama yang dicadangkan dengan pengeluar kereta dari Jepun serta apakah rancangan Kerajaan untuk mengatasi masalah mengenai pasaran tempatan yang terhad terhadap kereta buatan Malaysia.

Perdana Menteri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamed): Sehingga ini rekabentuk kereta buatan Malaysia telah pun dipersetujui antara HICOM dengan bakal rakan usahasanya, Syarikat Mitsubishi Motor Corporation dan Mitsubishi Corporation. Langkah seterusnya

ialah untuk menyiapkan rekabentuk dalam (interior design) yang sesuai. Perundingan mengenai hal ini sedang pesat dijalankan.

HICOM tidak mengalami apa-apa masalah, malahan kemajuan yang dicapai setakat ini sangat memuaskan. Kawasan kilang telah pun diperolehi dan sedang dibangunkan. Kerja-kerja infrastruktur sedang giat dilaksanakan dan pembinaan kilang akan dimulakan dalam bulan Jun ini.

Mengenai butir-butir kerjasama pula, rakan-rakan usahasama HICOM ialah Kumpulan Mitsubishi, iaitu Mitsubishi Motors Corporation dan Mitsubishi Corporations. HICOM akan memegang 70% ekuiti manakala Mitsubishi Motors Corporation dan Mitsubishi Corporation masing-masing akan memegang 15%. Kumpulan Mitsubishi akan memberikan kerjasama dalam semua aspek kearah pencapaian projek ini. Antara aspek-aspek ini ialah bantuan teknikal, pemindahan teknologi dan latihan. Di peringkat awal, projek ini akan mengendalikan perusahaan membuat badan kereta (body stamping) dan pemasangan.

Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, perusahaan membuat badan kereta ini adalah yang ulung di negara kita dan ianya akan mempertingkatkan peratusan kandungan bahan-bahan tempatan. Dengan kerjasama Kumpulan Mitsubishi Malaysia juga akan dapat mempertingkatkan penggunaan komponen-komponen kereta tempatan yang lain dari masa ke semasa. Pihak Mitsubishi juga akan menyalurkan semua kemajuan teknologi yang baru kepada projek ini dari masa ke semasa. Dengan cara ini pengeluaran kereta di negara ini tidak akan ketinggalan zaman dari segi teknologi baru yang akan diserapkan ke dalam model-model baru yang akan dikeluarkan di tahun-tahun seterusnya.

Dalam perancangan projek kereta buatan Malaysia ini HICOM telah mengambilkira pasaran dan pertumbuhan pasaran kereta-kereta penumpang di Malaysia. Kapasiti kilang-kilang pemasangan yang sedia ada juga diambilkira dalam mengkaji implikasi-implikasi projek ini.

PANEL EKONOMI

44. Dr Tan Seng Giaw minta Perdana Menteri menyatakan cara-cara yang positif yang dapat diambil oleh panel ekonomi bagi mengkaji semula semua dasar dan amalan ekonomi yang terdapat sekarang. 'Adakah Perdana Menteri sendiri menjadi Pengerusi panel tersebut dan adakah panel tersebut menghubungi rapat dengan para pengeksport utama di negara ini.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Panel Ekonomi yang ditubuhkan oleh Kerajaan adalah bebas untuk menentukan sendiri cara-cara yang hendak diambilnya bagi mengkaji semula semua dasar dan amalan ekonomi yang terdapat sekarang. Semenjak ia dilancarkan pada awal tahun 1982, lima buah Kumpulan Kerja telah dibentuk untuk mengkaji perkara-perkara tertentu. Kumpulan-kumpulan Kerja itu ialah:

- (i) Perspektif Jangka Panjang dan Pengurusan Ekonomi;
- (ii) Pembangunan Perindustrian;
- (iii) Pembangunan Desa;
- (iv) Banking, dan
- (v) Cukai

Kumpulan-kumpulan Kerja ini membincangkan isu-isu yang berkenaan dan menyediakan laporan-laporan mereka untuk perbincangan Panel Ekonomi dan seterusnya untuk pertimbangan Kerajaan.

Buat masa ini, Pengerusi Panel tersebut ialah Ketua Setiausaha Negara. Bagaimanapun, tiap-tiap Kumpulan Kerja yang dibentuk itu

ada mempunyai Pengerusinya sendiri bagi menjalankan tugas.

Panel tersebut akan mengadakan hubungan yang rapat dengan Kumpulan-kumpulan yang berkenaan yang boleh memberikan perangkaan, maklumat dan maklumbalas untuk membantu Kumpulan-kumpulan Kerja itu dalam membuat kajian dan seterusnya menyediakan laporan mereka. Walau bagaimanapun, setakat ini perhubungan rapat dengan para pengeksport utama di negara ini belum ada lagi oleh kerana kajian yang dilakukan setakat ini belum lagi memerlukan perhubungan dengan Kumpulan itu.

HARGA SAYUR-SAYURAN

45. Tuan Peter Chin Gan Oon minta Menteri Pertanian menyatakan sama ada beliau sedar bahawa harga-harga sayur-sayuran yang telah menjadi satu beban kepada setiap belanjawan rumah tangga adalah dinaikkan senantiasanya disebabkan oleh pencerobohan setiap masa kebun-kebun sayur-sayuran pemasaran oleh pihak perumahan dan pembangunan infrastruktur yang lain, dan adakah Menteri berhubung dengan berbagai pihak Kerajaan Negeri dengan memberi kawasan tanah kekal kepada pelabur-pelabur sayur-sayuran pemasaran ini atas tanah yang mereka telah usahakan bagi tahun-tahun dan kadangkala generasi, ataupun memindahkan mereka kepada suatu tapak kebun sayur-sayuran yang banyak dan murah.

Dato' Abdul Manan bin Othman: Tidak ada tanda-tanda yang menunjukkan bahawa harga sayur-sayuran telah naik meningkat dengan sebab adanya tanah-tanah kebun sayuran telah dijadikan kawasan-kawasan perumahan. Untuk menentukan satu-satu kawasan itu bagi satu-satu kegunaan perniagaan, pertanian atau sebagainya adalah di

bawah kuasa Kerajaan Negeri masing-masing.

DUTI IMPORT ATAS KUDA LUMBA

46. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Kewangan menyatakan bilakah Kerajaan bercadang untuk mengenakan duti import, cukai jualan dan cukai tambahan kepada pengimportan kuda-kuda lumba.

Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah: Kerajaan tidak bercadang untuk mengenakan duti import, cukai tokok dan cukai jualan ke atas pengimportan kuda-kuda lumba.

KES AWAM/JENAYAH DI MAHKAMAH TINGGI

47. Tuan Yeoh Poh San minta Perdana Menteri menyatakan:

- (i) berapa banyakkah kes-kes awam dan jenayah yang dibicarakan dalam Mahkamah Tinggi, Kuala Lumpur pada tahun 1982;
- (ii) dalam berapakah daripada kes-kes ini pengadilan telah disampaikan;
- (iii) adakah terdapat kes di mana pengadilan ditangguh untuk lebih daripada enam (6) bulan, kalau ada, berapa, dan
- (iv) apakah tindakan-tindakan kerajaan ingin mengambil untuk menjelaskan perkara-perkara yang terkumpul ini.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Haji Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin): Bagi menjawab soalan pertama,

- (i) sebanyak 2,940 kes sivil dan 161 kes jenayah telah selesai dibicarakan di Mahkamah Tinggi Kuala Lumpur dalam tahun 1982;

bagi menjawab soalan kedua,

- (ii) daripada kes-kes tersebut keputusan pengadilan telah disampaikan dalam 2,920 kes sivil dan semua kes jenayah; bagi menjawab soalan ketiga,
- (iii) 7 kes sivil ditangguh lebih daripada enam bulan;
- (iv) oleh kerana 7 kes sivil sahaja yang ditangguhkan keputusannya lebih dari 6 bulan dan 13 kes sivil sahaja yang ditangguhkan keputusannya kurang dari 6 bulan, soalan (iv) tidak timbul.

PELAJAR BUMIPUTERA DI BIDANG PERUBATAN/ KEJURUTERAAN— BILANGAN

48. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad minta Menteri Pelajaran menyatakan angka pencapaian pelajar-pelajar Bumiputera dalam bidang-bidang ikhtisas seperti perubatan, kejuruteraan dan sebagainya sejak Merdeka dengan memberi angka perbandingan pencapaian yang diperolehi oleh kaum-kaum lain dalam jurusan yang sama.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Bagi menyampaikan permintaan angka-angka pencapaian yang diperlukan oleh Ahli Yang Berhormat mengenai pengeluaran pelajar-pelajar bumiputera dalam bidang-bidang ikhtisas seperti perubatan, kejuruteraan dan sebagainya dibandingkan dengan pelajar-pelajar bukan bumiputera, dengan izin Tuan Yang Dipertua saya hanya boleh memberikan perangkaan pengeluaran pelajar-pelajar daripada institusi-institusi pengajian tinggi tempatan dengan lengkapnya seperti yang tercatat dalam lampiran.

PENGELUARAN PELAJAR-PELAJAR DALAM BIDANG IKHTISAS MENGIKUT KAUM BUMIPUTERA
DAN BUKAN BUMIPUTERA SEJAK MERDEKA HINGGA 1982—(samb.)

	1972		1973		1974		1975		1976		1977		1978		1979		1980		1981		1982						
	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah	B	BB	Jumlah			
Sains (Pembangunan Manusia)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	10	3	—	3			
Sains (Komputer)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	18	24			
Pendidikan (Jasmani)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	16			
Ukur Tanah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	13	7	2	9	17	2	19	13	3	16	18	3	21
Ukur Bahan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	8	8	4	12	13	3	16	8	4	12	10	2	12
Senibina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	6	2	8	11	2	13	6	—	6	8	3	11
Perancang Bandar dan Wilayah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	6	3	9	11	1	12	12	4	16	17	1	18
Pengurusan Harta Benda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	4	14	8	2	10	17	6	23	22	4	26	23	3	26

FELDA—BEKALAN ELEKTRIK

49. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamad minta Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah menyatakan bilakah bekalan api elektrik dapat dibekalkan bagi kawasan Felda Jengka dan Felda Wilayah Pahang Tengah.

Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Dato' Rais Yatim): Peruntukan belanjawan bekalan elektrik di rancangan-rancangan FELDA terbahagi kepada dua iaitu untuk rancangan-rancangan di dalam kawasan Lembaga Pembangunan Wilayah dan rancangan-rancangan di luar kawasan Lembaga Pembangunan Wilayah. Peruntukan bagi rancangan-rancangan di dalam Lembaga Pembangunan Wilayah adalah disalurkan kepada Lembaga berkenaan melalui Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah sementara untuk rancangan-rancangan di luar Lembaga Pembangunan Wilayah peruntukannya adalah disalurkan kepada Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos.

Pada masa ini terdapat 30 buah rancangan di kawasan Jengka yang mana 29 buah rancangan telah mempunyai peneroka. Bagi Wilayah Pahang Tengah bilangan rancangan kesemuanya ialah 17 buah dan dari jumlah tersebut 7 buah rancangan telah mempunyai peneroka. Kesemua rancangan-rancangan di Wilayah Jengka dan Pahang Tengah setakat ini adalah dianggap sebagai rancangan-rancangan di luar kawasan Lembaga Pembangunan Wilayah.

Untuk tempoh 5 tahun dari 1980 hingga 1984, rancangan-rancangan FELDA di luar kawasan Lembaga Pembangunan Wilayah telah diberi peruntukan sebanyak \$30 juta. Peruntukan ini telah diagihkan kepada

rancangan-rancangan mengikut asas-asas berikut:

- (a) tarikh kemasukan peneroka, iaitu keutamaan diberi kepada rancangan-rancangan yang lebih awal dimasuki peneroka; dan
- (b) tiada masalah teknikal yang dihadapi oleh LLN.

Oleh kerana peruntukan yang diluluskan adalah terhad dan keutamaan diberi berdasarkan asas yang tersebut di atas, hanya 3 buah rancangan sahaja di kawasan Jengka iaitu Ulu Jempol, Bukit Tajau dan Sungai Tekam diberi peruntukan. Rancangan Ulu Jempol telah pun memperolehi bekalan elektrik, manakala Bukit Tajau pemasangan elektrik adalah dalam kemajuan. Bagi Sungai Tekam kerja-kerja bagi membekalkan elektrik adalah dimasukkan dalam Program tahun 1983. Di kawasan Pahang Tengah hanya Kota Gelanggi 2 disediakan peruntukan dan projek ini telah dimasukkan dalam Program Tahun 1983.

Di dalam Kajian Setengah Penggal RME, FELDA telah memajukan kepada Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos semua rancangan-rancangan FELDA termasuk rancangan-rancangan di Wilayah Jengka dan Pahang Tengah yang telah ditempatkan peneroka-peneroka sehingga tahun 1980 dan belum mempunyai peruntukan belanjawan untuk tujuan mendapatkan peruntukan tambahan bagi tempoh RME.

(Soalan No. 56—lihat jawapan No. 2).

JAWATAN DALAM KEMAS

51. Tuan Khadri bin Sabran minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk menjadikan jawatan-jawatan dalam

KEMAS sebagai jawatan Tetap dan Berpencen, jika ya, setakat manakah langkah yang telah dijalankan untuk menuju ke arah itu, jika tidak, apakah kriteria yang digunakan bagi tujuan pengambilan kakitangan KEMAS dan penamatan perkhidmatan kakitangan KEMAS.

Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Dato' Sanusi bin Junid): Jawatan-jawatan yang terdapat di dalam KEMAS terbahagi kepada 2 kategori:

- (i) jawatan-jawatan tetap dan berpencen;
- (ii) jawatan yang bertaraf Kontrak yang terdiri daripada Penyelia dan Pemaju Masyarakat.

Bagi jawatan dalam kategori yang pertama, segala urusan perlantikan/perberhentian dan hal-hal perkhidmatan yang lain adalah di bawah bidang kuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam. Oleh itu jawapan yang diberi adalah ditumpukan kepada jawatan dalam kategori yang kedua sahaja.

Kerajaan tidak bercadang untuk menjadikan jawatan-jawatan dalam kategori yang kedua sebagai jawatan tetap dan berpencen. Ini adalah kerana struktur dan taraf perjawatan serta perkhidmatannya adalah berbeza daripada kakitangan-kakitangan kerajaan yang lain.

- 1. Berumur tidak kurang daripada 21 tahun.
- 2. Mempunyai kelayakan akademik yang diperlukan.
- 3. Selain daripada itu calon-calon untuk jawatan tersebut juga dikehendaki supaya menduduki dan berjaya dalam peperiksaan bertulis dan temuduga sebelum ditawarkan jawatan.

Bagi Pemaju Masyarakat, kriteria yang digunakan adalah seperti berikut:

- 1. Berumur tidak kurang daripada 18 tahun.
- 2. Mempunyai kelayakan akademik yang diperlukan.
- 3. Telah menamatkan kursus Ekonomi Rumah tangga dan Taman Bimbingan Kanak-kanak (Bagi jurusan ERT dan TBK sahaja).

Calon-calon yang akan dilantik ke jawatan Pemaju Masyarakat juga dikehendaki mengambil dan lulus ujian bertulis serta lisan.

Kriteria yang digunakan untuk menamatkan perkhidmatan kakitangan KEMAS (Penyelia dan Pemaju Masyarakat) adalah seperti berikut:

- (i) Kakitangan yang berumur lebih daripada 55 tahun.
- (ii) Kakitangan yang kurang aktif dalam menjalankan tugas masing-masing.
- (iii) Kakitangan yang melibatkan diri secara aktif dalam perniagaan.
- (iv) Kakitangan yang didapati menyeleweng di dalam menjalankan tugas.

UNIVERSITI KEENAM—LAPORAN CADANGAN

52. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Pelajaran menyatakan nama pegawai-pegawai yang bertanggungjawab menjalankan pengajian kemungkinan ke dalam projek Universiti Keenam, bilakah pegawai-pegawai tersebut memulakan kerja mereka, dan beri satu laporan awal mengenai cadangan berkait dengan penubuhan Universiti Keenam itu.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Bagi menjawab pertanyaan Ahli Yang Berhormat saya ingin menyatakan bahawa Kementerian Pelajaran mempunyai satu Bahagian iaitu Bahagian Pelajaran Tinggi yang bertanggungjawab mengenai hal ehwal universiti-universiti termasuklah tugas membuat persediaan awal mengenai penubuhan satu-satu universiti. Dengan itu memadailah saya sebutkan bahawa Kementerian Pelajaran telah pun menetapkan beberapa orang pegawai yang sesuai termasuklah mereka dari Bahagian-bahagian lain di Kementerian Pelajaran seperti Bahagian Pentadbiran, Kewangan, Perjawatan, Pembangunan untuk menjalankan pengajian mengenai penubuhan Universiti Keenam ini. Saya juga ingin menyatakan pada masa ini adalah terlalu awal bagi Kementerian Pelajaran untuk memberi satu laporan seperti yang dikehendaki oleh Ahli Yang Berhormat itu.

DASAR PANDANG KE TIMUR

53. Tuan Mohd. Yusof bin Haji Yaakob minta Perdana Menteri menyatakan sejauh manakah kesan perlaksanaan dasar "Pandang Ke Timur" di dalam bidang perekonomian terutamanya di dalam segi perindustrian dan pertanian. Adakah sebarang penyelidikan dibuat untuk mengukur dan menilai kesan ini.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Dasar Pandang Ke Timur, yang merupakan dasar jangka panjang, dilancarkan pada tahun 1982. Kerajaan bercadang hendak menilai pada keseluruhannya kesan dasar ini pada satu ketika yang sesuai. Walau bagaimanapun, Kerajaan akan menilai dari masa ke semasa kesan satu-satu program itu.

PELATIH MALAYSIA KE JEPUN/ KOREA

54. Dato' Lee Kim Sai minta Perdana Menteri menyatakan:

1. (a) bagaimana penghantaran pelatih Malaysia ke Jepun dan Korea di bawah rancangan latihan atas konsep Pandang Ke Timur, adakah ia diuruskan antara Kerajaan dengan Kerajaan, Kerajaan dengan swasta, atau swasta dengan swasta.
- (b) bilangan pelatih-pelatih yang telah mengikuti latihan di Jepun dan Korea masing-masing sejak konsep Pandang ke Timur diamalkan.
- (c) kriteria pelatih diambil untuk mengikuti latihan di Jepun dan Korea.
- (d) angka-angka matlamat untuk menghantar pelatih-pelatih ke Jepun dan Korea bagi tahun 1983, 1984 dan 1985.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi:

1. (a) Penghantaran pelatih-pelatih Malaysia ke negara-negara Jepun dan Republik Korea adalah diuruskan di antara Kerajaan Malaysia dengan Kerajaan kedua-dua negara tersebut. Walau bagaimanapun, rundingan-rundingan dengan sektor-sektor swasta kedua-dua buah negara juga diadakan.
- (b) Seramai 135 orang pelatih-pelatih telah pun tamat mengikuti latihan teknikal dan perindustrian di negeri Jepun.
- (c) Pelatih-pelatih adalah dipilih berdasarkan kepada pengalaman, kelulusan dan juga keperluan negara dalam

bidang-bidang kemahiran yang tertentu.

- (d) Bagi tahun 1983, seramai 488 orang pelatih akan dihantar ke Jepun dan seramai 115 orang ke Republik Korea. Jumlah pelatih-pelatih yang akan dihantar pada tahun-tahun 1984 dan 1985 akan dirundingkan dengan pihak-pihak berkuasa di kedua-dua buah negara tidak berapa lama lagi.

SIASATAN KE ATAS Y.B. DATO' S. SAMY VELLU

55. Tuan Karpal Singh minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan kemajuan dalam siasatan terhadap Report Polis Jalan Bandar No. 21903/82 terhadap Y.B. Dato' Samy Vellu oleh Y.B. Karpal Singh pada 17-12-82.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Siasatan berhubung dengan Report Polis Jalan Bandar 21903/82 telah pun selesai. Kertas Siasatan berkenaan telah pun diedar, disemak dan dikaji oleh Peguam Negara. Peguam Negara berpendapat bahawa tiada kesalahan yang tertentu yang memerlukan tindakan Mahkamah. Oleh yang demikian Peguam Negara mengarahkan siasatan berhubung dengan report ini ditutup.

DASAR BURUH ASING

56. Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan apakah Kementerian mempunyai "Dasar Buruh Asing" yang masuk secara haram ke negara kita. Dan apakah kemasukan mereka itu boleh menjamin kebajikan pekerja-pekerja tempatan tidak terjejas dan memastikan supaya mereka itu tidak menjadi sumber ancaman kepada keselamatan negara dan diperalatkan oleh golongan yang tidak bertanggungjawab.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Kementerian ini tidaklah mempunyai sebarang dasar sepertimana yang didakwakan oleh Yang Berhormat dari Pasir Putih. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, sesiapa sahaja yang memasuki negara ini secara haram jika diketahui akan diambil tindakan tegas untuk menangkap, mendakwa dan seterusnya menghantar balik ke negara mereka.

EKSPORT LIQUEFIED NATURAL GAS (LNG)

57. Tuan Lee Lam Thye minta Perdana Menteri menyatakan memandang bahawa projek LNG di Bintulu sudah bergerak, berapakah jumlah pendapatan yang dianggar akan diperolehi dari eksport LNG untuk tahun-tahun 1983 dan 1984.

Perdana Menteri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Adalah sukar untuk membuat anggaran yang tepat bagi jumlah pendapatan yang akan diperolehi dari eksport LNG untuk tahun-tahun 1983 dan 1984 oleh kerana keadaan pasaran minyak dunia tidak tentu dan kerana harga LNG diikat pula dengan harga minyak mentah. Mengikut anggaran semasa yang dibuat oleh Syarikat Malaysia Liquefied Natural Gas Sdn Bhd (MLNG) jumlah pendapatan yang akan diperolehi dari eksport LNG bagi tahun 1983 ialah dalam lingkungan M\$874 juta hingga M\$1,161 juta dan bagi tahun 1984 pula dalam lingkungan M\$1,610 juta hingga M\$2,035 juta.

LAWATAN PERDANA MENTERI KE JEPUN

58. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad minta Perdana Menteri menyatakan hasil lawatan beliau ke negara Jepun pada akhir bulan Januari 1983 baru-baru ini dalam usaha melaksanakan Dasar Pandang ke Timur.

Perdana Menteri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Sepertimana yang sedia maklum soalan seumpama ini telah pun saya jawab dalam Dewan Rakyat pada 14-3-83. Oleh itu, saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan.

PEMBORONG MENGGAJI PEKERJA BUKAN WARGANEGARA

59. Tuan Mohd. Idris bin Mohd. Basri minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan sama ada Kementerian beliau sedar bahawa terdapat pemborong-pemborong menggaji pekerja-pekerja bukan warganegara Malaysia tanpa permit kerja yang sah, dan jika ya, apakah tindakan-tindakan yang diambil terhadap pemborong-pemborong yang berkenaan.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Kerajaan adalah menyedari adanya pemborong-pemborong yang menggaji pekerja-pekerja bukan warganegara Malaysia tanpa permit kerja yang sah. Pemborong-pemborong yang berkenaan, sekiranya diketahui, akan diambil tindakan di bawah undang-undang yang berkuatkuasa sekarang.

RUMAH KEDIAMAN PERDANA MENTERI—PERBELANJAAN

60. Tuan Chan Kok Kit minta Perdana Menteri menyatakan harga yang dibayar untuk tanah dan rumah yang dibeli dari Malaysian Mining Corporation untuk dijadikan kediaman rasmi Perdana Menteri; jumlah wang yang dibelanjakan untuk mengubahsuai dan membuat renovasi kepada rumah tersebut dengan memberi butir-butir lanjut tentang perbelanjaan yang ditanggung untuk membeli perabot dan yuran yang dibayar kepada firma perhiasan dalam (interior decorator), serta juga

nyatakan jumlah perbelanjaan yang akan ditanggung untuk membina sebatang jalan baru termasuk kos pembinaan sebuah jejantas baru, dan apakah perlu membelanjakan begitu banyak wang bagi projek tersebut sedangkan negara kita sedang menghadapi kemelesetan ekonomi.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Harga tanah bersama sebuah rumah kepunyaan Malaysian Mining Corporation yang dibeli oleh Kerajaan untuk dijadikan Kediaman Rasmi Perdana Menteri ialah sebanyak \$2.1 juta. Jumlah perbelanjaan bagi kerja-kerja mengubahsuai rumah tersebut dan mengadakan lain-lain kemudahan belum dapat dinyatakan di sini oleh kerana pembinaan semula rumah tersebut belum lagi siap.

Kerajaan berpendapat adalah perlu untuk mengadakan sebuah rumah kediaman rasmi yang lebih sesuai untuk Perdana Menteri. Kerajaan memang sedar tentang keadaan ekonomi negara yang kurang baik pada masa ini dan langkah-langkah tertentu telah diambil supaya tidak membelanjakan begitu banyak bagi pembinaan semula rumah ini, termasuk penggunaan kelengkapan dan perabot yang sedia ada di rumah kediaman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sekarang.

PENGALIRAN PEKERJA MALAYSIA KE SINGAPURA— SEKATAN

61. Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman minta Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat menyatakan berapa ramaikah rakyat Malaysia yang bekerja di Singapura, dan adakah Kerajaan berhasrat hendak menyekat atau tidak menggalakkan pengaliran pekerja-pekerja Malaysia ke Singapura di masa akan datang; serta apakah langkah-langkah yang hendak diambil oleh Kerajaan bagi menggalakkan pekerja-pekerja

Malaysia yang telah bekerja di Singapura supaya kembali bekerja di negara ini.

Dato' Mak Hon Kam: Adalah tidak menjadi dasar kerajaan untuk menyekat pekerja-pekerja Malaysia dari keluar bekerja di negara-negara lain. Oleh itu tidak ada satu agensi khas yang ditugaskan untuk mengawal pekerja-pekerja tempatan yang keluar bekerja sama ada di Singapura atau negara-negara lain. Walau bagaimanapun, Kementerian saya ada menjalankan satu kajian secara kasar dalam tahun 1979 yang mana dapat memberi satu gambaran kasar mengenai jumlah pekerja-pekerja Malaysia di Singapura. Daripada kajian itu, adalah dianggarkan bahawa di antara 100,000 hingga 120,000 orang pekerja kita bekerja di Singapura pada tahun tersebut dan dianggarkan jumlah pada masa ini adalah tidak berubah.

Buat masa ini kerajaan tidak berhasrat untuk menyekat penghijrahan pekerja-pekerja Malaysia dari keluar bekerja di Singapura. Penghijrahan seumpama ini adalah sementara sahaja. Faktor utama yang menyebabkannya ialah pendapatan yang lebih lumayan. Terdapat ramai pekerja-pekerja kembali ke tanahair selepas sesuatu tempoh apabila mereka telah memperolehi pengalaman dan kemahiran yang lebih di bidang masing-masing dan dengan itu berjaya mendapat pekerjaan dengan gaji yang lebih lumayan di tanahair sendiri.

Kementerian saya sentiasa mengambil tindakan untuk menasihatkan majikan-majikan di tanahair supaya menambahkan gaji yang dibayar kepada pekerja-pekerja mereka serta memberi lain-lain kemudahan supaya parasnya menjadi sama tinggi atau sekurang-kurangnya hampir sama dengan yang terdapat di Singapura. Langkah ini dijangka akan dapat menarik pekerja-pekerja kita

untuk pulang bekerja di tanahair sendiri. Di samping itu kita juga sedang menuju ke arah era industri-industri berat dan teknologi tinggi, seperti industri kereta dan industri alat persis (precision-instruments). Perkembangan-perkembangan ini akan mengujudkan peluang-peluang pekerjaan dengan pendapatan yang lebih tinggi. Kerajaan yakin bahawa kemajuan yang dicapai ini dengan sendirinya akan melahirkan keinginan di kalangan pekerja-pekerja kita di luar negara termasuk Singapura untuk kembali ke tanahair.

JALAN-JALAN KASBAN

62. Tuan Haji Seroji bin Haji Haron minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan bilakah jalan-jalan di kawasan KASBAN yang telah dibina oleh JKR 15 tahun lalu akan ditar iaitu:

1. Jalan dari Kampung Lalang ke Kampung Ulu Legong, Mukim Siong, Baling.
2. Jalan Batu 48½ Jalan Weng ke Kampung Sungai Limau melalui Kampung Dalam Wang, Pulai, Baling.
3. Jalan Kampung Sekolah Bongor ke Kampung Batu 7 Rambong, Baling.
4. Jalan Kampung Masjid Bongor ke Kampung Telok Sungai Durian, Mukim Bongor, Baling.

Dato' S. Samy Vellu: Jalan-jalan KASBAN yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat itu sebenarnya telah pun termasuk di dalam senarai jalan-jalan KASBAN yang akan ditarkan. Di dalam proses mengetar jalan-jalan KASBAN ini, adalah perlu dimaklumkan bahawa pelaksanaannya adalah mengikut keutamaan dan juga tertakluk kepada kecukupan kewangannya.

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG PERTUBUHAN (PINDAAN)

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Pertubuhan, 1966; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG PENAGIH-PENAGIH DADAH

(RAWATAN DAN PEMULIHAN)

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk rawatan dan pemulihan bagi penagih-penagih dadah dan perkara yang berkaitan dengannya; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG DADAH MERBAHAYA (PINDAAN)

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Dadah Merbahaya, 1952; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG RACUN (PINDAAN)

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Ordinan Racun, 1952; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG BAHASA KEBANGSAAN (PINDAAN DAN PERLUASAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbincangan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang". (15hb Mac, 1983).

Tuan Yang Dipertua: Saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari Kinabatangan menyambung ucapannya.

3.36 ptg.

Tuan Abdul Ghani bin Misbah (Kinabatangan): Tuan Yang Dipertua, saya bangkitkan perkara ini di Dewan ini kerana sebelum ini ada beberapa orang anggota Dewan Rakyat terutama daripada parti DAP dari Sabah dan Sarawak iaitu Ahli-ahli dari Sandakan dan Sibu yang nampaknya telah sengaja menggunakan kesempatan selama ini untuk terus berucap dalam Bahasa Inggeris di Dewan ini walaupun kita semua tahu mereka berdua ini memang fasih bertutur dalam Bahasa Malaysia di luar Dewan Rakyat.

Tuan Yang Dipertua, dalam hujah-hujah mereka di Dewan ini kelmarin, Ahli-ahli DAP dari Sandakan dan Sibu telah menuduh secara samar-samar bahawa pelaksanaan kandungan Akta ini ke Sabah dan Sarawak adalah berbentuk neo-colonialist. Saya sangatlah kesal mendengar tuduhan seumpama ini kerana tuduhan ini adalah sama dengan slogan-slogan yang digunakan oleh bekas pemimpin-pemimpin negara-negara jiran kita iaitu Indonesia dan Filipina untuk menentang penubuhan Persekutuan Malaysia dalam mana Sabah dan Sarawak telah mendapat

kemerdekaan daripada penjajah British.

Tuan Yang Dipertua, kita tentulah masih ingat lagi bahawa penggunaan slogan neo-colonialist ini telah menimbulkan kemarahan rakyat Malaysia yang sejati dan kerana itu saya berharap Kerajaan akan mengawasi penggunaan slogan neo-colonialist ini oleh parti Pembangkang untuk mengelakkan janaan berlakunya kacau-bilau di masa akan datang nanti.

Tuan Yang Dipertua, tuduhan Ahli DAP dari Sandakan bahawa pengajaran dan penggunaan Bahasa Malaysia di Sabah tidak meluas adalah palsu. Keadaan yang sebenar ialah Ahli dari Sandakan itu tidak ada minat untuk mempelajari dan bertutur dalam Bahasa Malaysia. Jika beliau berminat belajar dan bertutur dalam Bahasa Malaysia di luar dan di dalam Dewan Rakyat sudah tentulah beliau boleh bertutur Bahasa Malaysia dengan fasih dan sempurna seperti Ahli-ahli DAP dari Kuala Lumpur Bandar, dari Kepong dan Ketua Pembangkang sendiri bahkan Ahli DAP dari Jelutong pun sudah fasih berucap dalam Bahasa Malaysia di Dewan Rakyat (*Tepuk*).

Tuan Yang Dipertua, satu lagi tuduhan Ahli DAP dari Sandakan yang mengatakan bahawa satu generasi Malaysia yang lahir selepas hari Malaysia didapati tidak mahir bertutur dalam Bahasa Malaysia adalah juga bohong. Saya katakan begitu kerana telah beribu-ribu orang generasi Malaysia dari berbagai keturunan yang lahir selepas hari Malaysia yang telah lulus dalam peperiksaan untuk Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) yang mewajibkan kelulusan dalam mata pelajaran Bahasa Malaysia; bahkan Bahasa Malaysia juga telah digunakan oleh rakyat jelata di Sabah sebagai bahasa perantaraan di kalangan mereka

sebelum pun Sabah merdeka melalui pembentukan Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, integrasi nasional dalam semua bidang terutama penggunaan bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi dan bahasa kebangsaan kita sangatlah penting bagi negara kita Malaysia dan adalah menjadi satu perkara yang sangat ganjil dan menjadi bahan ejekan jika selepas merdeka dua puluh tahun dalam Malaysia masih ada lagi Ahli-ahli Dewan Rakyat dan Dewan Negara daripada Sabah dan Sarawak yang masih belum boleh berucap dalam bahasa Malaysia di Dewan yang mulia ini. Dalam hubungan ini Kerajaan haruslah bertindak lebih tegas lagi untuk memastikan supaya penggunaan meluas bahasa Malaysia dalam semua peringkat urusan Kerajaan mestilah sentiasa berterusan terutamanya dalam mesyuarat-mesyuarat rasmi Kerajaan di luar Dewan Rakyat yang masih ada lagi dijalankan dalam bahasa Inggeris oleh Yang Berhormat Menteri-menteri dan pegawai-pegawai Kerajaan kita walaupun mesyuarat-mesyuarat itu adalah mesyuarat-mesyuarat biasa sahaja dan tidak membincangkan perkara-perkara yang benar-benar teknikal.

Tuan Yang Dipertua, suka saya menyatakan di sini bahawa bertentangan dengan tuduhan Ahli DAP dari Sandakan, Dewan Undangan Negeri Sabah sudah pun lama meluluskan satu ketetapan mengenai penggunaan bahasa Malaysia dalam persidangan-persidangannya dan tidak ada lagi Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri Sabah sekarang yang masih berucap sepenuhnya dalam bahasa Inggeris. (*Tepuk*) Begitu jugalah keadaannya dengan semua lapisan urusan pentadbiran Kerajaan Negeri Sabah yang kini telah pun menggunakan bahasa Malaysia dengan sepenuhnya kecuali dalam perkara-perkara yang benar-benar teknikal. Dalam keadaan

begini saya berharap kita bukan sahaja berucap dalam bahasa Malaysia dalam Dewan yang mulia ini tetapi bertutur pula dalam bahasa Inggeris dalam mesyuarat-mesyuarat dan majlis-majlis rasmi Kerajaan di luar Dewan Rakyat.

Saya berharap juga supaya pegawai-pegawai Kerajaan Persekutuan yang berkhidmat di negeri Sabah akan menunjukkan teladan yang baik dengan sentiasa memperluaskan penggunaan bahasa Malaysia dalam mesyuarat-mesyuarat dan Majlis-majlis rasmi Kerajaan. Gesaan ini saya buat di Dewan yang mulia ini dengan hati yang penuh tulus ikhlas kerana kerap benar mesyuarat-mesyuarat yang dikelolakan oleh pegawai-pegawai ini hanya pembukaannya sahaja dalam bahasa Malaysia tetapi mesyuarat selanjutnya iaitu hingga tamat adalah dijalankan dalam bahasa Inggeris pula.

Tuan Yang Dipertua, sekian dan terima kasih.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Mas Gading.

3.43 ptg.

Tuan Patrick Anek Uren (Mas Gading): Tuan Yang Dipertua, saya ingin bercakap sedikit di atas Rang Undang-undang yang sedang dibahaskan sekarang iaitu Rang Undang-undang untuk meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67.

Saya telah dengar ucapan daripada rakan kita kelmarin dan saya ingin di sini untuk menyebut perkara sebenar daripada pandangan saya sendiri untuk membawa kepada yang sebenar kejadian dan apa yang berlaku di sebelah Sarawak dan Sabah. Tetapi sebelum saya memandang demikian, ingin saya menyebut sedikit dari segi prinsip bahasa Malaysia. Kita sekarang membincangkan hanya pindaan, sedikit sahaja, iaitu meminda

peraturan untuk menyamakan kuatkuasanya bahasa Malaysia di seluruh negara. Dari segi prinsip, Akta Bahasa Malaysia 1963/67 memang telah diluluskan oleh Dewan ini dan Dewan Negara pada tahun 1963 dan juga dipinda pada tahun 1967. Jadi, tidak lagi menjadi persoalan bahasa Malaysia ini. Kalau tidak pun kita bawa pindaan hari ini yakni procedural sahaja, terdapat juga peruntukan yang telah diadakan pada Akta Asal, digunakan untuk menguatkuasakan bekalan-bekalan di Akta tersebut iaitu melalui jurisdictional provision bahawa kita mengadakan undang-undang di Parlimen Malaysia maka Sarawak dan Sabah adalah sebuah negeri sebagai sebuah negeri dalam Malaysia maka kuatkuasa Akta daripada Parlimen Malaysia memang dikuatkuasakan di negeri itu sendiri. Tetapi pada tujuan undang-undang ini ialah untuk mengenakan supaya bahasa Malaysia digunakan oleh Ahli Dewan Rakyat dan Dewan Negara yang datang daripada kawasan-kawasan ditempatkan di Sarawak dan di Sabah dan juga bekalan No. 2 ialah untuk memberi kuasa kepada Dewan Undangan Negeri Sabah dan Sarawak masing-masing untuk mengambil ketetapan supaya mengenakan kuatkuasanya bahasa Malaysia dalam penggunaan dalam Dewan itu masing-masing. Sebenarnya ini berekoran daripada Akta pokok tidak ada soalan yang berlainan, soalan semuanya telah pun diselsesaikan pada masa Parlimen membincangkan Akta pokok iaitu Akta Bahasa Malaysia. Tujuan dan asas perbincangan Akta Bahasa Malaysia ialah untuk menyatupadukan negara yang diduduki oleh berbagai keturunan, bangsa dan kaum.

Kita memang memahami bahawa tiap-tiap orang manusia bila lahir ada diberikan satu nama. Saya dinamakan Patrick Anek Uren dan Malaysia bila lahir telah diberi nama Malaysia. Berekoran dengan pemberian nama

kepada seseorang ataupun sesuatu memang ada nama itu memberi kepada identiti seseorang ataupun sesuatu itu. Negara Malaysia telah merdeka sebagai sebuah negara dan Sarawak dan Sabah walaupun ada segi-segi dan pihak telah membantah, telah pun mempersetujui untuk masuk dalam Malaysia sebagai sebuah negara bebas dan merdeka. Jadi, kejadian sebuah negara ini telah pun menjadi kenyataan, tidak lagi jadi persoalan. Untuk membuat identiti kepada negara yang telah ditubuhkan ini telah dijadikan bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi, sebagai bahasa kebangsaan. Tetapi telah juga mengambil kira keadaan di tempat Sarawak dan Sabah masing-masing kerana itu pun adalah menurut perasaan yang sebenar bertolak ansur.

Bahasa Malaysia sebagai satu perkara untuk menentukan akan adanya Malaysia dengan identitinya sendiri telah berlanjutan beberapa tahun di negara kita. Dan pada Akta 1963/67 memang sudah jadi kenyataan dari segi undang-undang. Kita semua masing-masing telah keluar negeri. Kalau kita pergi ke negeri Perancis, tidak payah jauh kita pergi ke negeri Hong Kong, China kalau kita hendak bercakap dengan bahasa Malaysia di sana memang orang tidak mahu dengar. Kalau kita pergi ke negeri Perancis walaupun kita bercakap Inggeris yang diagung-agungkan oleh pihak tertentu sebagai bahasa yang mereka fasih dalamnya pun di sana di negeri Perancis mereka tidak mahu dengar kita berbahasa Inggeris. Mereka mengagung-agungkan bahasa sendiri. Walaupun di negeri Perancis itu beribu-ribu kaum bukan hanya satu keturunan. Tetapi dari segi rasmi, dari segi perantaraan pihak dalam dan pihak luar bahasanya sendiri sebagai bahasa pengantar dan bahasa perbincangan. Itu adalah bertujuan kepada membawa identiti yang sebenar kepada negara itu sendiri, begitu juga bahasa Malaysia.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang Dipertua.

Tuan Yang Dipertua: Dia minta jalan. Adakah Yang Berhormat hendak beri jalan?

Tuan Patrick Anek Uren: Tidak.

Tuan Yang Dipertua: Tidak.

Tuan Patrick Anek Uren: Peraturan Mesyuarat 37.

Tuan Yang Dipertua, kita di negara Malaysia sudah terima negara Malaysia sebagai negara sudah merdeka, Sarawak dan Sabah sudah pun terima dan diterima sebagai ahli negeri dalam negara Malaysia, maka perubahan-perubahan tertentu untuk mengadakan dan membawa satu identiti ini memanglah perkara yang sebenarnya dan mengikut kepada kehendak yang sebenarnya. Saya tidak ragu lagi. Tetapi persoalan bahasa Malaysia sebagai satu bahasa yang akan menghancurkan bahasa-bahasa lain, ini memang perkara yang tidak benar. Kalau kita terbaca dalam Perlembagaan, Artikel 152 (1) (a) dan (b) memang ada peruntukan untuk menjaga dan melindungi bahasa-bahasa lain di seluruh negara termasuk bahasa saya sendiri Bahasa Bidayuh. Tetapi dari segi kita menggunakan bahasa sesuatu sebagai bahasa rasmi iaitu menggunakan cukai negara, cukai daripada rakyat untuk mengembangkan atau memajukan bahasa tertentu itu. Kalau kita juga menggunakan bahasa Malaysia, juga memajukan bahasa itu bahasa ini, semua bahasa—10-20 bahasa, semua orang pun mahu. Saya pun mahu juga bahasa Bidayuh dimajukan. Jadi, hujung-hujungnya kita membazirkan wang. Hanya untuk memajukan bahasa, tidak ada ertinya.

Saya memandang dari segi peruntukan undang-undang ini adalah cukup dari segi perlindungan dan sebagainya. Jadi, Akta ini sekarang hanya untuk mengenakan Ahli-ahli

Dewan dari Sarawak dan Sabah sebagai seragam dengan Ahli dari Semenanjung menggunakan bahasa Malaysia di Dewan ini. Kalau Ahli dari kawasan Bandar Kuching itu belum.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang Dipertua.

Tuan Patrick Anek Uren: Itu bawah peraturan mana?

Tuan Yang Dipertua: Dia minta jalan, kalau Yang Berhormat boleh beri jalan.

Tuan Patrick Anek Uren: Tidak.

Tuan Yang Dipertua: Tidak.

Tuan Sim Kwang Yang: Dia tidak berani.

Tuan Yang Dipertua: Perkataan "tidak berani" itu ialah tidak dikehendaki.

Tuan Patrick Anek Uren: Tuan Yang Dipertua, saya bukan di sini berdiri bercakap untuk mengagungkan mana-mana pihak, bukan saya berniat untuk menendahkan sesiapa atau apa-apa, tetapi dari segi sebenar, kalau kita hendak mencari satu negara yang bersatu padu, kalau kita ingin memajukan perpaduan dan integrasi di kalangan rakyat dan kalau dengan tujuan demikian, kita tahu dan daripada pengalaman, satu jentera untuk kita memajukan sedemikian adalah bahasa maka kita benarkan jaga perkara ini supaya ianya akan membawa kenyataan yang ditujui, itu sahaja.

Barang sudah menjadi kenyataan, *fait accompli*, kita masih mempersoalkannya sekarang. Sebenarnya perkara yang kita patut bincangkan sekarang ialah perkara implimentasi, bagaimana kita melanjutkan pelajaran bahasa Malaysia; bagaimana kita menyedari supaya semua orang, semua lapisan

rakyat dapat bertutur dan memahami bahasa kebangsaan. Dan kalau ada dari segi implimentasi yang silap atau yang lebih dari sudut undang-undang itu boleh dipertikaikan. Tetapi soalan pokok tidak ada, tidak patut dipertikaikan lagi.

Saya pagi tadi terbaca di Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan kelmarin apabila Timbalan Menteri mengemukakan Rang Undang-undang itu dia kata menurut Perlembagaan, Artikel 152 bawah Bahasa Malaysia ialah dengan script "rumi". Dalam National Language Act ada kata Seksyen 9 "The script of the National Language shall be the Rumi script". Tetapi di dalam Perlembagaan, Artikel 152 (1):

"152. (1) The national language shall be the Malay language and shall be in such script as Parliament may by law provide."

Seperti saya kata tadi kalau dari segi implimentasi kita ada perkara yang hendak dipersoalkan ini boleh. Jadi, daripada pandangan dan pendapat saya Artikel 152 (1) memberi kuasa dan Seksyen 9 Akta Bahasa Malaysia memberi skrip Rumi sebagai skrip Bahasa Malaysia dan ditambah, "provided that this shall not prohibit the use of the Malay script, more commonly known as the Jawi script, of the national language".

Maksud saya, Tuan Yang Dipertua, kita sekarang ingin memperluaskan pelajaran bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi, sebagai bahasa pengantar dan perkara ini perkara baru, buku-buku kita cukup, guruguru kita tidak cukup. Kapasiti Kerajaan tidak cukup, jangan kira sekarang. Jadi yang saya maksudkan ialah kita belum lagi melanjutkan bahasa Malaysia sejauhnyanya yang boleh supaya mendapatkan semua orang dapat bertutur dan bercakap dalam bahasa Malaysia. Di bangku sekolah pun murid-murid rasa baru belajar bahasa ini, bahasa ini sebagai

compulsory subject sekarang. Daripada pendapat saya sekarang, beban kepada murid-murid sekarang memang sudah bertambah.

Tetapi nampak saya daripada anak saya sendiri yang pergi sekolah, Tuan Yang Dipertua, bila dia masuk Primary II, Primary III dia disuruh belajar Jawi, belajar bahasa Cina. Ini menambahkan beban. Sudahlah Bahasa Malaysia ini adakah bahasa baharu kepada seseorang dan diterima tetapi ditambah lagi dengan skrip Rumi. Saya tidak menentang di mana tempat yang patut iaitu kalau penuntut-penuntut di bangku sekolah terdiri daripada satu golongan sahaja yang ingin belajar Jawi, itu terpulanglah kepada mereka sendiri. Tetapi daripada pendapat saya kalau di bangku sekolah di mana murid-murid itu terdiri daripada berbilang kaum, kita hanya mengenakan Bahasa Malaysia sebagai satu mata pelajaran kepada mereka. Jangan kita tahu tambah itu dan tambah ini.

Kedua, yang saya tengok daripada buku anak saya tiap-tiap tahun—tahun ini buku teks lain, tahun baharu buku teks lain; tahun ini ejaan lain, tahun baharu ejaan lain. Misalnya ejaan sate, dahulu ejaannya SATEY, sekarang ejaannya SATE. Jadi kalau kita selalu tukar macam gendang Melayu, Tuan Yang Dipertua, sebagai seorang warganegara, saya takut nanti kita belum lagi fasih dalam gendang ini, kita pindah pula ke gendang satu lagi. Kita buat daripada macam-macam langkah hujungnya jadi macam rojak. Saya mohon dari segi implimentasi Bahasa Malaysia, kalau dapat kita janganlah dengan terbukanya floodgate ini kita bawa apa-apa juga di fikiran kita semasa itu patut diberi kepada murid-murid, kita beri jangan begitu.

Perkara lain yang saya ingin menyebutkan di sini ialah mengenai translation dalam bahasa Inggeris. Nampaknya Akta ini kalau tidak silap

saya tidak ada menyebut memotong seksyen yang menyebutkan bahawa Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong boleh membenarkan translation ke bahasa Inggeris; lupa saya seksyennya tadi. Jadi, sekarang kita di Dewan Rakyat ini ada mempunyai dua laporan dalam Bahasa Malaysia tetapi Order Paper ini ada dalam dua salinan, Tuan Yang Dipertua. Untuk kemudahan orang yang belum fasih dalam bahasa, ini biarlah dahulu macam itu, biarlah sampai selamalamanya, tidak salah.

Lagi dari segi memudahkan supaya Dewan Undangan Negeri Sabah dan Sarawak menggunakan satu tarikh melalui enakmen Dewan Undangan Negeri masing-masing menetapkan satu tarikh untuk mengenakan kuatkuasa Akta ini di kedua-dua negeri. Itu memang benar, sebab ini memberikan kepada Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak kuasa penuh untuk mentadbirkan perkara ini di negeri masing-masing, sebab mereka lebih tahu. Jadi, saya setuju benar dengan peruntukan Seksyen 2 (b) ini supaya kedua-dua negeri itu berbuat demikian.

Akhirnya, di negeri Sarawak dan juga di negeri Sabah memang ada bahasa native yang lain daripada Bahasa Malaysia. Di Sarawak misalnya ada Dayak Iban, Dayak Bidayoh, Dayak Kelabit dan di Sabah pula ada Dayak Dusun, Kadazan, mereka masing-masing ada bahasanya sendiri. Seperti saya katakan pada awal tadi, kalau kita hendak memajukan semua bahasa, kalau kawan kita dari Sandakan mahukan bahasanya sendiri dimajukan, kita juga mahukan bahasa ini dimajukan. Nampaknya perkara seperti ini tidak guna. Yang saya maksudkan, bila kita memandangkan kepada Sarawak dan Sabah, kita mestilah memandang kepada keadaan di sana, keadaan berlainan dan kekurangan kemudahan

untuk memberi pelajaran kepada orang-orang kampung dan desa dan juga orang-orang tua yang tidak dapat lagi belajar. Ada juga sekarang dikatakan Jabatan KEMAS membawa kelas ke kampung supaya orang yang buta huruf dapat belajar. Ini hanya cosmetic sahaja tidak ada substantive effect kepada penukaran supaya mereka itu mahir dalam bahasa. Dalam Perlembagaan juga ada menyebutkan bahawa mereka diterima sebagai yang ada. Akta Bahasa Kebangsaan pun ada juga menyebut sedikit fasal itu, saya tidak payahlah mengesyorkan lebih daripada yang sudah bahawa kalau kita memandang kepada Sarawak dan Sabah, kita memandang dari segi apa yang praktik. Dari segi implimentasi memang baik kalau kita dapat membawa consultation dengan Kerajaan Sabah dan Sarawak itu sendiri, sebab tidak ada seorang pun manusia yang faham keseluruhan. Juga dari segi saya kata tadi tulisan Jawi ini kalau dapat Kerajaan memandang semula keadaan yang berlaku termasuk yang sudah berlaku di satu dua sekolah di Sarawak yang saya sendiri tahu.

Dengan itu, Tuan Yang Dipertua, saya mengucapkan ribuan terima kasih kerana memberi masa kepada saya.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Batang Padang.

4.08 ptg.

Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim (Batang Padang): Tuan Yang Dipertua, saya mengucapkan tahniah kepada Kerajaan yang mana Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri telah pun membentangkan Rang Undang-undang bernama satu Akta bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu sebagaimana dipinda kesemua bahagian dalam Malaysia. Dan saya mengucapkan

syabas kerana mengambil tindakan tegas walaupun kita telah bertolak ansur selama 10 tahun yang mana dijanjikan, 10 tahun telah menjadi 20 tahun. Rakyat yang datang dan mendengar di Parlimen ada Ahli-ahli Dewan Rakyat ini masih menggunakan Bahasa Inggeris. Jadi, mereka menunggu-nunggu bilakah masanya perasmian kegunaan bahasa Kebangsaan dapat digunakan di Parlimen ini dengan sepenuhnya. Jadi, pada hari ini sampailah masanya bahasa Inggeris itu tidak digunakan lagi pada masa mesyuarat Dewan Rakyat akan datang.

Oleh itu saya berasa bangga melihatkan Ahli-ahli Dewan Rakyat daripada Sabah dan Sarawak yang datang ke Dewan Rakyat ini menggunakan bahasa yang begitu baik, kecuali beberapa orang daripada Parti Pembangkang, iaitu DAP, mereka masih menggunakan bahasa Inggeris dan mengeluarkan hujah-hujahnya semalam menyatakan kalau tidak digunakan bahasa Inggeris bermakna Semenanjung Malaysia ini menguasai sebagai neo-colonial, dianggap oleh mereka. Inilah menunjukkan mereka ini tidak taat setia kepada negaranya walaupun Kerajaan hendak menggunakan Bahasa Kebangsaan yang dianuti oleh semua peringkat dan semua kaum di negara ini, tetapi mereka masih lagi mempertahankan hendak menggunakan bahasa Inggeris (*Tepuk*) seolah-olah hendak menyusu/ menetek kepada penjajah yang telah kita halau daripada negara kita ini.

Tuan Yang Dipertua, kalau tak pandai—belajarlah, janganlah seperti kata orang tua; sekali air bah; sekali pasir berubah; sekali telah merdeka dan kita telah masuk gugusan Malaysia menjadi perantauan negara Malaysia ini menggunakan satu bahasa, iaitu Bahasa Malaysia, mereka samalah seperti peribahasa mengatakan: jangan jadi 10 jong masuk, anjing bercawat ekor juga

(*Tepuk*). Walaupun kita telah merdeka, kita telah menggunakan Bahasa Kebangsaan tetapi mereka tak pandai, seolah-olahnya hendak seribu daya, tak hendak seribu dalih, mereka hendak berdalihlah keadaannya hari ini.

Walau bagaimanapun, Tuan Yang Dipertua, saya berharap juga kepada pihak Kerajaan di semua peringkat menjalankan mesyuarat dan pentadbiran digunakan 100% di dalam Bahasa Kebangsaan, tidak lagi dicampuradukkan kerana sikap penjajah (colonial) itu kalau tak masuk dalam bahasa Inggeris tak sedap mesyuarat itu, kadang-kadang berlagak pula kepada orang yang tak tahu bahasa Inggeris. Ini mintalah kita hapuskan di semua bidang mesyuarat dan percakapan kita di dalam pejabat-pejabat.

Tuan Yang Dipertua, dengan lulusnya Rang Undang-undang ini maka Bahasa Malaysia akan meningkat lagi dari tahap tarafnya dan Parti Pembangkang kita yang berlagak-lagak menggunakan bahasa Inggeris akan berucap dalam Bahasa Kebangsaan di masa sesi Parlimen akan datang, insya Allah.

Tuan Lim Kit Siang: Minta penjelasan, Tuan Yang Dipertua.

Tuan Yang Dipertua: Ya, minta penjelasan. Beri jalan?

Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim: Saya tak beri, Tuan Yang Dipertua, maaf. Dia mengacau orang bercakap, itulah kerjanya pun (*Ketawa*).

Di Parlimen ini Urusan Mesyuarat cuma satu bahasa sahaja, iaitu Bahasa Kebangsaan. Urusan Mesyuarat ini pada masa ini digunakan dua, Melayu, Inggeris pada masa akan datang Parlimen akan menggunakan satu iaitu Bahasa Malaysia. Diharapkan sebagaimana kata sahabat saya dari Mas Gading tadi, tak usahlah diikuti

cakap beliau, ini membazirkan, terutama kewangan negara kita meleset. Kita gunakan Aturan Mesyuarat kita ini dengan satu bahasa, iaitu Bahasa Kebangsaan. Begitu juga sebagaimana dalam Rang Undang-undang ini gunakan satu juga, bahkan Penterjemah Serentak kita tak mustahak lagi, bolehlah mereka ini menumpukan mempelajari Bahasa Malaysia lebih cermat. Dan di Parlimen ini, minta kepada Tuan Yang Dipertua sebagai menguasai Parlimen ini, mengadakan khutub khannah yang lebih banyak isi-isi kandungan daripada buku-buku Bahasa Malaysia.

Itulah sahaja, saya turut menyokong.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Sungai Besi.

4.15 ptg.

Tuan Chan Kok Kit (Sungai Besi): Tuan Yang Dipertua, Dewan ini adalah diminta meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1967 dengan tujuan:

- (1) memperluaskan pemakaian Bahasa Malaysia di seluruh negara yang mana penggunaannya di Negeri Sarawak dan Sabah akan ditentukan oleh Dewan Negeri masing-masing, dan
- (2) Ahli-ahli Parlimen dari Sarawak dan Sabah akan kehilangan hak mereka untuk menggunakan Bahasa Inggeris dalam Dewan yang mulia ini.

Sebelum saya menyambung ucapan saya, biarlah saya menegaskan di sini bahawa saya dan Parti DAP menyokong Bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi dan kebangsaan. Ini harus ditegaskan kerana mungkin terdapat ahli-ahli yang kurang tanggungjawab yang akan memutarbelit dan mengatakan DAP menentang Bahasa Malaysia.

Soal perluasan Bahasa Malaysia ke Sarawak dan Sabah harus dilihat dari perspektif yang sebenar. Kedua-dua negeri tersebut adalah negeri-negeri yang jauh lebih seribu batu dari Semenanjung dengan mempunyai sejarahnya yang tersendiri.

Sebelum Sarawak dan Sabah memasuki Malaysia, satu persetujuan yang dinamakan Persetujuan 20 mata (20-point Agreement) telah dimeterikan di antara pemimpin-pemimpin kedua-dua negeri tersebut dengan pemimpin-pemimpin pusat. Salah satu perkara yang terkandung dalam perjanjian tersebut ialah bahawa bahasa Inggeris akan digunakan sebagai bahasa rasmi di kedua-dua negeri. Kini dengan tiba-tiba dan tanpa persetujuan rakyat Sarawak dan Sabah. Kerajaan Barisan Nasional ingin meminda Akta Bahasa Kebangsaan dan memperluaskan penggunaan Bahasa Kebangsaan ke seluruh negara. Perbuatan ini merupakan satu pengkhianatan yang dilakukan terhadap rakyat Sarawak dan Sabah amnya dan Perjanjian 20 mata khasnya.

Adakah Kerajaan Barisan Nasional telah perolehi mandat dari rakyat kedua-dua negeri tersebut untuk berbuat demikian? Kiranya jawapannya ialah rakyat telah beri mandat mereka kepada Barisan Nasional, maka ingin saya menegaskan di sini bahawa perkara ini tidak terkandung dalam manifesto Barisan Nasional yang digunakan dalam pilihanraya umum 1982. Apa yang dibuat oleh Kerajaan Pusat ialah untuk mendominasi kedua-dua negeri tersebut dan menyumbat perkara ini ke dalam leher mereka. Ini memang akan menimbulkan reaksi marah di kalangan penduduk-penduduk Negeri Sarawak dan Sabah, kerana mereka tidak dirundingkan terlebih dahulu serta persetujuan mereka tidak pula diperolehi.

Kita haruslah mengambil kira hasrat saudara-saudara kita dari Sarawak dan Sabah. Mereka mahu memelihara *status quo* rasmi. Tambahan pula, Bahasa Malaysia hanya mula diajar di kedua-dua negeri dalam tahun lewat 70an. Satu generasi yang telah menerima pendidikannya pada keseluruhannya dalam Bahasa Malaysia masih belum wujud di Sarawak dan Sabah, bukan seperti di sini. Penduduk-penduduk di situ masih belum sedia lagi untuk menggunakan Bahasa Malaysia dan kita harus mengambil kira kesemua perkara ini.

Saya minta Kerajaan mengadakan satu pungutan suara untuk membolehkan rakyat kedua-dua negeri tersebut membuat keputusan. Inilah langkah yang sewajarnya yang patut diambil. Saya juga berpendapat pindaan ini adalah bertentangan dengan Perlembagaan Persekutuan yang membenarkan penggunaan Bahasa Inggeris di kedua-dua negeri tersebut, kecuali ditentukan oleh Parlimen dan menurut pendapat saya, ini hanya boleh dilakukan dengan satu pindaan kepada Perlembagaan.

Pindaan yang terakhir kepada Akta Bahasa Kebangsaan adalah bertujuan menyekat Ahli-ahli Parlimen dari Sarawak dan Sabah dari menggunakan bahasa Inggeris di dalam Dewan yang mulia ini. Pindaan ini semata-mata diarah kepada rakan-rakan saya dari Kuching, Sibuan dan Sandakan yang berucap dalam bahasa Inggeris. Rakan-rakan saya hanya menggunakan hak yang diberikan kepada mereka oleh Perlembagaan. Memang rakan-rakan saya telah memainkan peranan mereka dengan menyuarakan hasrat penduduk-penduduk yang mereka mewakili dan ini mereka melakukan dengan berani dan bukan semacam Ahli-ahli dari SUPP dan SNAP. Tetapi, pindaan ini bertujuan menyenyapkan mereka. Apakah ini sejajar dengan sebuah Kerajaan yang mendakwa dirinya

kononnya sebagai liberal? Kiranya Kerajaan Barisan Nasional mengharapkan menyenyapkan rakan-rakan saya, ini adalah perhitungan yang silap.

Akhirnya, saya menggesa Kerajaan mengadakan satu pungutan suara untuk membolehkan rakyat Sarawak dan Sabah menentukan pendirian mereka atas perkara ini jika Kerajaan benar-benar bersifat sebuah Kerajaan yang terbuka, liberal dan mendengar pendapat umum. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Lambir.

4.21 ptg.

Dr George Chan Hong Nam (Lambir): Tuan Yang Dipertua, saya bangun untuk turut membahaskan Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu, sebagaimana dipinda ke semua bahagian dalam Malaysia seperti yang dikemukakan dalam Dewan yang mulia ini. Sukacita saya mengambil kesempatan ini untuk mengatakan sedikit sebanyak tentang latar belakang dan masalah-masalah yang negeri Sarawak sedang menghadapi berkaitan dengan pelaksanaan Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, jika kita merenung kembali kepada sejarah Malaysia, kita dapati bahawa negeri Sarawak mencapai kemerdekaan pada bulan September, tahun 1963. Setelah kemerdekaan, pada tahun pertengahan enam puluhan, pengajaran Bahasa Malaysia dilaksanakan di sekolah-sekolah sebagai satu mata pelajaran opsyenal sahaja. Cara ini diteruskan hingga awal tahun tujuh puluhan oleh kerana amat kekurangan guru-guru. Pengajaran Bahasa Malaysia mula dilaksanakan dengan giatnya mulai pada tahun pertengahan tujuh puluhan. Hanya pada tahun 1977

baharulah pelaksanaan pengajaran Bahasa Malaysia dijalankan secara penuhnya di sekolah-sekolah rendah, mulai dengan darjah satu.

Tuan Yang Dipertua, jadi dengan suasana dan keadaan yang demikian, Sarawak telah lewat bermula pengajaran Bahasa Malaysia dengan penuhnya, dengan izin, due to inevitable circumstances. Oleh kerana inevitable circumstances itu, maka masih terdapat ramai lepasan sekolah-sekolah menengah baru-baru ini masih belum benar-benar fasih dalam Bahasa Malaysia. Salah satu faktor penting yang menyebabkan keadaan begini adalah kerana amat kekurangan guru-guru Bahasa Malaysia yang berkelayakan dan terlatih. Hampir masa sekarang, masalah kekurangan guru Bahasa Malaysia masih begitu acute. Jabatan Pelajaran di Sarawak terpaksa menganjurkan kursus-kursus pendek dan intensif bagi guru-guru tempatan. Cubalah visualize satu keadaan di mana guru-guru tempatan hanya diberi kursus intensif Bahasa Malaysia selama tiga bulan sahaja dan selepas itu diberi tugas mengajar Bahasa Malaysia di sekolah-sekolah mereka. Saya memang khuatir sama ada seorang guru yang tanpa asas pelajaran Bahasa Malaysia boleh dianggap sebagai seorang guru yang fasih mengajar Bahasa Malaysia selepas berkursus hanya tiga bulan sahaja. Saya mengulangi, tiga bulan sahaja. Tentulah kita boleh mengimajinasikan apakah tarafnya akan dicapai bagi pelajar-pelajar kita di sekolah-sekolah di Sarawak, baik di sekolah-sekolah rendah mahupun di sekolah menengah.

Tuan Yang Dipertua, terdapat ramai juga pegawai-pegawai dan kakitangan-kakitangan di Jabatan-jabatan Kerajaan, Kuasa-kuasa Tempatan, badan-badan berkanun dan lain-lain badan-badan awam yang masih belum fasih dalam Bahasa Malaysia. Masalah-masalah ini

tertimbul, dengan izin, not due to the fault of the officers kerana Kerajaan tidak menganjurkan kelas-kelas Bahasa Malaysia bagi mereka. Hanya pada tahun lepas baharulah kursus-kursus Bahasa Malaysia khas dianjurkan di Kuching oleh Unit Bahasa Malaysia di Pejabat Ketua Menteri. Kelas-kelas itu adalah masih limited bilangannya dan masih ramai kakitangan-kakitangan Kerajaan tidak ada peluang menghadiri kelas tersebut. Di peringkat bahagian dan daerah, kelas-kelas Bahasa Malaysia masih belum diadakan bagi kakitangan-kakitangan Kerajaan dan lain-lain badan awam. Salah satu sebabnya adalah juga kerana kekurangan guru-guru Bahasa Malaysia yang berkelayakan dan terlatih.

Tuan Yang Dipertua, jadi jika penggunaan Bahasa Malaysia dilaksanakan secara wajib di semua Jabatan Kerajaan, Kuasa-kuasa Tempatan dan lain-lain badan-badan awam sekarang memanglah berbagai masalah akan timbul. Kecekapan pentadbiran tetap akan terganggu. Pada pandangan saya persediaan-persediaan yang mencukupi haruslah diadakan sebelum penggunaan Bahasa Malaysia diwajibkan dalam pentadbiran Kerajaan Negeri Sarawak. Oleh yang demikian, saya berharap Kerajaan Persekutuan akan memberi kerjasama, sokongan dan bantuan khas dengan sepenuhnya bagi pengajaran Bahasa Malaysia di sekolah-sekolah, Jabatan-jabatan Kerajaan dan badan-badan awam di negeri Sarawak mulai daripada sekarang. Dalam hal ini, saya ingin memberi beberapa cadangan seperti berikut:

- (a) Kerajaan Persekutuan haruslah menambahkan kemudahan-kemudahan bagi melatih guru-guru Sarawak dalam pelajaran dan pengajaran Bahasa Malaysia.

- (b) Lebih ramai guru-guru Bahasa Malaysia yang berkelayakan dan terlatih harus dihantar ke negeri Sarawak untuk mengajar Bahasa Malaysia dan lain-lain mata pelajaran yang menggunakan Bahasa Malaysia.
- (c) Guru-guru Bahasa Malaysia haruslah juga dihantar ke negeri Sarawak khususnya untuk mengajar pegawai-pegawai Kerajaan, Kuasa-kuasa Tempatan dan badan-badan berkanun. Dengan bilangan guru yang cukup, maka kelas-kelas Bahasa Malaysia boleh dianjurkan kepada semua kakitangan Kerajaan dan badan-badan awam di peringkat-peringkat Bahagian dan Daerah.

(Timbalan Yang Dipertua *mem-pengerusikan Mesyuarat*)

- (d) Insentif-insentif haruslah diberi kepada semua pegawai Kerajaan, Kuasa-kuasa Tempatan dan badan-badan berkanun untuk mempelajari Bahasa Malaysia, misalnya diberi buku-buku teks dan lain-lain bahan belajar Bahasa Malaysia dengan percuma.
- (e) Jabatan Pelajaran harus membuka kelas-kelas Bahasa Malaysia di waktu malam di seluruh Bahagian dan Daerah di Sarawak bagi orang ramai dan kakitangan-kakitangan sektor swasta yang berminat untuk mempelajari Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, negeri Sarawak memang telah lama ketinggalan dalam pelaksanaan Bahasa Malaysia dengan sepenuhnya oleh kerana masalah-masalah dan "inevitable circumstances" yang saya sebutkan tadi. Jadi apa yang saya ingin tegaskan ialah langkah-langkah positif harus diambil dengan secepat mungkin

untuk menyelesaikan masalah-masalah ini. Saya berharap cadangan-cadangan yang saya buat tadi akan mendapat pertimbangan yang sewajarnya supaya persediaan yang mencukupi boleh diadakan sebelum penggunaan Bahasa Malaysia dilaksanakan dengan sepenuhnya di seluruh negeri Sarawak.

Dengan itu saya ingin mengakhiri perbahasan saya atas Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 yang sedang dibentangkan hari ini. Sekian sahaja, terima kasih.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat Hilir Padas.

4.31 ptg.

Tuan Mohammed Yusof bin Haji Yakob (Hilir Padas): Tuan Yang Dipertua, saya berdiri di sini ingin menyertai perbahasan mengenai dengan Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67.

Terlebih dahulu, Tuan Yang Dipertua, saya ingin merakamkan kekesalan saya kepada pendapat yang telah disuarakan oleh dua Ahli DAP iaitu dari Sandakan dan juga dari Sibu yang cuba mempertahankan penggunaan bahasa Inggeris kelmarin di Dewan yang mulia ini bagi Ahli-ahli Parlimen dari Sabah dan Sarawak (*Tepuk*).

Saya juga benar-benar kesal atas tuduhan Ahli dari Sandakan yang mengatakan pembangunan dan kemajuan Bahasa Malaysia itu di Sabah adalah di dalam "infancy stage". Tuduhan sedemikian rupa adalah tidak berasas kerana apa yang saya ketahui dan alami dan sebagai seorang bekas ketua jabatan di jabatan negeri Sabah, kemajuan yang dicapai dalam penggunaan Bahasa Malaysia bolehlah dibanggakan. Alasan-alasan bahawa masa tidak begitu mencukupi bagi para penduduk

di Sabah untuk menguasai Bahasa Malaysia dengan sempurna dan teratur adalah satu alasan yang harus kita tidak boleh terima. Kalaupun jangka masa 20 tahun itu tidak mencukupi, saya khuatir, Tuan Yang Dipertua, mungkin bila-bila walau seribu tahun pun tidak mencukupi untuk penggunaan bahasa Malaysia ini. Sebenarnya, masa bukanlah merupakan amat penting, tetapi apa yang lebih penting sekali ialah daya usaha, minat dan ketaat-setiaan kita sama ada mahu ataupun tidak untuk menggunakan bahasa itu sendiri. Andai kata pepatah, kalau mahu seribu daya, kalau tak mahu seribu dalih (*Tepuk*).

Kalau kita singkat kembali sejarah di negeri Sabah kita tentu ketahui bahawa Bahasa Malaysia pada masa itu Bahasa Melayu telah pun digunakan oleh sebilangan besar penduduk di negeri itu beberapa abad yang lalu. Kita ketahui pada tahun 1521 sewaktu orang-orang Sepanyol mendarat di kota yang sekarang ini Seri Bangawan, orang-orang di sana sudah tahu bertutur Bahasa Melayu atau Bahasa Malaysia yakni lebih 400 tahun yang lalu. Walaupun pada masa itu mungkin penggunaan bahasa itu tidak begitu teratur tetapi apa yang penting ialah Bahasa Melayu ketika itu sudah ada. Kedatangan bahasa Inggeris ke Sabah hanya bermula dari kedatangan Chartered Company ke Sabah iaitu pada tahun 1881 lebih kurang hanya seratus tahun sahaja dan hanya pada tahun 1946 sewaktu Sabah ataupun pada masa itu dinamakan Borneo Utara ketika menjadi British colony, hanya penggunaan bahasa Inggeris digunakan di dalam hal ehwal pentadbiran, penggunaan bahasa Inggeris di Sabah sehingga tercapai kemerdekaan ialah hanya lebih kurang 17 tahun sahaja.

Tuan Yang Dipertua, mengapakah masa yang begitu singkat banyak penduduk di Sabah boleh menguasai

bahasa Inggeris sedangkan Bahasa Melayu ataupun Bahasa Malaysia yang telah digunakan sejak ratusan tahun yang lalu kita tidak bisa lagi menguasainya bahasa itu hingga ke hari ini? Pandangan yang serupa ini tidak boleh diterima dengan fikiran yang waras. Apa yang penting, ialah semangat nasionalisma haruslah disematkan di sanubari setiap waganegara yang bertanggungjawab di negara ini dengan harapan supaya ketaat-setiaan kepada negara tidak akan berbelah bagi.

Tuan Yang Dipertua, kita sudah lebih sesuku abad mencapai kemerdekaan, kita mahu merdeka dari penjajahan oleh kerana beberapa sebab. Kita merdeka di dalam ertikata yang sepenuhnya, kita mahu merdeka kerana kita ingin hidup di dalam suasana yang lebih aman, bebas dari tekanan daripada luar. Dari ekoran dan hasil kemerdekaan ini beberapa tindakan tegas telah diambil oleh Kerajaan demi kesejahteraan dan keharmonian serta kebahagiaan rakyat jelata. Apa juga yang dilakukan bagi kepentingan rakyat jelata itu kita semua harus berbangga.

Tuan Yang Dipertua, kita haruslah bertanya kepada diri kita sendiri apakah erti kemerdekaan itu sebenarnya? Mencapai suatu kemerdekaan itu tidak akan membawa erti dan makna jika kedaulatan negara tidak dipelihara dan disanjung tinggi dengan penyanjungan ini haruslah menyeluruh kepada apa juga tindakan Kerajaan di dalam mencapai matlamat ini. Kemerdekaan juga menghasilkan identiti yang tulin kepada sesebuah negara. Di dalam mencapai matlamat itu, satu daripada daya usaha Kerajaan ialah memperturunkan beberapa undang-undang yang berkaitan dan satu daripadanya ialah Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67.

Tuan Yang Dipertua, kalaulah orang-orang British bangga dengan bahasanya, orang Perancis bangga

dengan bahasanya, maka tidak ada sebab kenapa dan mengapa kita sendiri di Malaysia ini yang mempunyai bahasa yang berkurunkun lamanya tidak berbangga dengan bahasa kita sendiri dan juga bahasa yang dituturkan lebih daripada 120 juta orang di Nusantara ini. Mengapakah kita harus berbangga menggunakan bahasa asing? Apakah Bahasa Malaysia ini tidak berkeupayaan menampung kemajuan dan pembangunan di negara ini?

Tuan Yang Dipertua, kemerdekaan bukan sahaja membebaskan kita daripada penjajahan pada zahirnya ataupun pada lahiriahnya ianya harus merangkumi kebebasan dari penjajahan pemikiran. Kalau kita masih mengagung-agungkan bahasa dan budaya asing, itu bermakna kita masih terjajah. Oleh yang demikian, saya menyokong daya usaha Kerajaan untuk menguatkuasakan Rang Undang-undang ini ke seluruh negara termasuk Sabah dan Sarawak. Masanya sudah tiba bagi semua lapisan masyarakat di negara ini menyedari hakikat dan keikhlasan Kerajaan untuk menyatupadukan rakyat, kita haruslah mempunyai keyakinan tanpa sebarang keraguan atas daya usaha kerajaan ini. Namun demikian, matlamat ini tidak akan tercapai tanpa penglibatan dan sumbangan yang ikhlas dari masyarakat yang berbilang keturunan di negara ini.

Tuan Yang Dipertua, seperti yang dimaklumi Sabah dan Sarawak telah mencapai kemerdekaan melalui Malaysia lebih kurang 20 tahun yang lalu. Masa yang begitu lama yang saya katakan tadi seharusnya sudah dapat membolehkan rakyat di kedua-dua negeri itu menggunakan dan menguasai Bahasa Malaysia dengan sempurna dan berkesan. Tambahan lagi Bahasa Malaysia yang telah saya katakan tadi telah pun digunakan oleh sebahagian besar penduduk di negeri itu, justeru itu tidak ada sebab kenapa

perlaksanaan Bahasa Malaysia di negeri-negeri tersebut tidak mencapai ke arah matlamat yang dituju.

Tuan Yang Dipertua, lahirnya kemerdekaan di sesebuah negara itu ialah berpunca dari timbulnya semangat nasionalisma di kalangan sebahagian besar dari rakyat negara ini. Semangat nasionalisma ini bukanlah hanya tertumpu kepada cintakan tanahair semata-mata, tetapi juga ianya haruslah meliputi semua bidang aktiviti yang dilaksanakan oleh Kerajaan. Semangat nasionalisma ini tidak akan lengkap jika kita tidak saling menghormati di antara sesama kita sendiri. Penghormatan bukanlah dipaksa dan bukanlah lahir dari desakan, tetapi ianya haruslah lahir dari ketulusikhlasan hati sanubari kita.

Tuan Yang Dipertua, saya mengutarakan sedemikian adalah ekoran dari pengalaman saya di mana saya telah dapati beberapa hamba Allah yang bekerja umpamanya di kompleks-komplek beli-belah dan di hotel-hotel yang terkemuka yang selalu mengagung-agungkan dan menghormati bangsa asing iaitu bangsa orang Putih lebih daripada orang-orang tempatan. Oleh yang demikian saya merayulah kepada siapa juga pihak yang berwajib supaya mengambil tindakan yang perlu demi memastikan semangat nasionalisma yang tulin itu disematkan di jiwa seluruh penghuni negara ini. Kalaupun orang kita sendiri tidak mempercayai atau menghormati orang-orang kita, siapakah yang akan menghormati kita sedangkan kalau kita berada di luar negeri selalunya kita diperkecil-kecilkan. Saya berharap janganlah sampai ke situasi di mana kata pepatah: Anak sendiri dibiarkan, kera di hutan disusukan.

Tuan Yang Dipertua, saya berasa kesal kerana walaupun kita sudah mencapai kemerdekaan lebih dari sesuku abad yang lalu, ada lagi segolongan masyarakat yang tidak

pandai ataupun berkata dalam Bahasa Malaysia, kedegilan ini akan hanya membuntukan usaha Kerajaan untuk mencapai perpaduan dan keharmonian di antara rakyat yang berbilang kaum di negara ini. Di dalam hemat saya Bahasa Malaysia adalah satu bahasa yang kaya dan mempunyai keupayaan di dalam melaksanakan apa juga aktiviti di negara ini, justeru itu ianya haruslah ditempatkan ke suatu tahap yang harus dibanggakan. Di dalam hubungan ini, saya ingin merayu kepada pihak yang berwajib terutamanya kepada Dewan Bahasa dan Pustaka supaya mengambil tindakan yang perlu demi menjamin, menjaga dan mengekalkan keutuhan dan kewibawaan bahasa Malaysia selaras dengan tahapnya sebagai bahasa rasmi negara ini.

Saya merayu sekali lagi kepada mereka yang berwajib dan bertanggungjawab dan siapa juga yang berketurunan supaya mengikis apa juga keraguan terhadap keupayaan Bahasa Malaysia. Bahasa rasmi adalah penting di dalam kehidupan kita seharian, kerana ianya bukan sahaja menegakkan identiti negara, tetapi juga ianya adalah nadi penggerak jentera pentadbiran negara. Kalau sudah semangat nasionalisma kita luntur, bahasa kita sudah kabur, maka akhirnya bangsa kita akan hancur, kerana bahasa itulah jiwa bangsa, kerana hidup bahasa, hiduplah bangsa.

Dengan ini, Tuan Yang Dipertua, saya menyokong sepenuhnya atas Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan (Pindaan dan Perluasan) 1963/67 untuk diluluskan.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Pasir Puteh.

4.47 ptg.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamed (Pasir Puteh): Tuan Yang Dipertua, saya menyokong penuh

terhadap Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan (Pindaan dan Perluasan) yang telah memberi kesedaran kepada setiap rakyat dalam negara kita ini di dalam Malaysia seluruhnya termasuk Sabah dan Sarawak bertutur dan menggunakan Bahasa Malaysia sebagai satu bahasa. Kerana sebagaimana kata rakan kita tadi bahawa bahasa inilah menunjukkan bangsa kita dan Bahasa Malaysia inilah menunjukkan kita berupakan satu bangsa di negara ini. Sekiranya terdapat golongan yang masih hendak mengagungkan lagi bahasa asing atau bahasa penjajah di dalam negara ini, bermakna mereka itu lebih suka negara ini dijajah daripada negara ini mencapai kemerdekaan. Kalau sekiranya wakil daripada DAP telah mengatakan bahawa mereka ini menyanjung tinggi Bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi, Bahasa Kebangsaan, tetapi kalau mereka tidak memberi sokongan untuk menggunakannya maka tidak mempunyai erti apa-apa sokongan yang diberikan tadi. Kalau kita mengatakan bahawa: "Saya sokong kepada pendapat awak, tetapi saya menentang, kerana saya Pembangkang". Ini adalah lebih baik.

Tuan Yang Dipertua, saya rasa di dalam sokongan kita terhadap Bahasa Kebangsaan, terhadap bahasa rasmi, maka sokongan bulat juga terhadap perlaksanaannya, penggunaannya tidak boleh kita berdolak-dalik lagi. Kalau sekiranya kita hendak mengadakan pungutan suara sebagaimana wakil daripada Sungai Besi tadi minta, saya rasa suara rakyat yang telah memberi kepercayaan kepada Wakil Rakyat atau Ahli-ahli Parlimen daripada Sabah dan Sarawak lebih ramai daripada mereka ini yang menggunakan Bahasa Kebangsaan atau Bahasa Malaysia (*Tepuk*). Ini telah membuktikan bahawa pungutan suara rakyat di negara itu telah mahukan bahawa Bahasa Malaysia ini digunakan sepenuhnya di Parlimen

dan juga di negara mereka. Jadi jika kita hendak menimbulkan sesuatu dengan berdolak-dalik kerana kita tidak suka, kita tidak mahu, kerana kita tidak mahu cuba, kerana kita ini Pembangkang, maka kita mesti bangkang, maka ini adalah tabiat manusia yang kita tidak boleh perhitungkan sebagai satu tabiat yang baik yang boleh digunakan dalam sebuah negara yang membangun sebagaimana negara kita sekarang ini.

Tuan Yang Dipertua, pelaksanaan Bahasa Malaysia sekarang ini telah menjadi kenyataan baik di pejabat-pejabat Kerajaan mahupun diperhubungan dan sebagainya dan segala-gala urusan telah kita gunakan menggunakan Bahasa Malaysia tanpa kita menghiraukan lagi bahasa penjajah walaupun kadangkala ada sedikit sebanyak golongan yang masih hendak menggunakan bahasa penjajah itu adalah masa peralihan dan bagi kita kepada mereka yang masih menggunakan bahasa asing ini dinasihatkan supaya mereka itu mengutamakanlah bahasa yang menunjukkan mereka itu datang dan menunjukkan di mana mereka itu tinggal. Begitu jugalah pelaksanaan Bahasa Malaysia di peringkat-peringkat pusat pengajian tinggi, tahun 1983 tahun penghabisan atau penggunaan sepenuhnya Bahasa Malaysia di universiti-universiti dan di saat ini tidak ada siapa lagi yang berdalih bahawa Bahasa Malaysia tidak boleh digunakan di pusat-pusat pengajian tinggi dan sudah sampailah masanya kalau sekiranya Ahli-ahli Parlimen yang ada dalam Dewan ini menggunakan sepenuhnya Bahasa Malaysia. Ini bukan kerana kita hendak mendera atau hendak memberi kesusahan kepada pihak itu, tetapi pihak berkenaan telah memberi kesusahan kepada pelaksanaan Bahasa Malaysia. Kalau mereka ini tahu bahawa Bahasa Malaysia ini susah maka pelaksanaan Bahasa

Malaysia ini susah dengan sebab adanya mereka seperti ini.

Tuan Yang Dipertua, saya rasa di Sabah dan Sarawak sendiri pun tidak mempunyai masalah yang besar, cuma ada segelintir sebagaimana yang disuarakan oleh Ahli-ahli tersebut itu. Mereka ini memang begitu, mereka ini kalau diberi 20 tahun atau sampai kucing bertanduk sekalipun mereka ini tidak akan menggunakan Bahasa Malaysia sebagaimana yang ada di dalam Dewan ini (*Tepuk*). Jadi masa tidak perlu bagi mereka, apa yang penting masa untuk menentukan mereka itu menggunakan Bahasa Kebangsaan adalah lebih penting daripada memberi masa kepada mereka itu menggunakan Bahasa Kebangsaan. Jadi dengan ini persidangan bulan Jun 1983 nanti kita akan dengar bahawa di dalam Dewan ini; tidak akan ada lagi yang menggunakan bahasa penjajah, bahasa yang didewa-dewakan oleh segolongan kecil dalam negara ini, walaupun bahasa ini merupakan bahasa antarabangsa, tetapi kita tetap menganggapkan bahasa ini sebagai bahasa penjajah, bahasa yang telah menodai jiwa rakyat dan fikiran rakyat kita serta negara kita selama ini. Walaupun kita menggunakannya tidak bererti kita mahukan bahawa bahasa ini digunakan sebagai satu bahasa rasmi, tetapi digunakan sebagai satu matlamat tertentu yang kita tidak dapat elakkan.

Tuan Yang Dipertua, sebagaimana yang saya sebut tadi, sudah sampai masanya; sekiranya terdapat manamana pihak yang hendak menanggukkan perkara ini, sudah tentulah penanggukan ini merupakan satu penghalang besar kepada pelaksanaan bahasa kita. Kalau sekarang ini kita mengajak rakyat kita supaya Pandang ke Timur maka dalam bahagian pelaksanaan bahasa juga kita harus memandang ke Timur; bagaimana orang-orang Jepun

mengagung-agungkan bahasanya. Adalah amat hina bagi orang Jepun kalau orang Jepun tidak tahu menggunakan bahasa Jepun. Begitu jugalah bangsa Korea adalah amat hina satu bangsa Korea itu kalau mereka tidak tahu menggunakan bahasa Korea dan amat hina bagi kita rakyat Malaysia kalau kita tidak tahu menggunakan Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, kita tidak mahu perkara ini digunakan sebagai satu isu yang boleh menghalang dari segi pelaksanaan bahasa kita. Oleh itu, bagi saya sekali lagi saya tegaskan tidak ada yang paling hina di dalam dunia ini kalau seseorang rakyat itu menghinakan bahasanya sendiri dan tidak ada yang paling hina di dalam negara kita yang mengaku dirinya rakyat Malaysia, warganegara Malaysia tetapi menghina penggunaan bahasanya sendiri. Inilah satu perkara kehinaan yang kita tidak dapat maafkan di saat pelaksanaan dan juga di saat kita mencapai keagungan bahasa kita. Kalau sekiranya ada perkara-perkara ini ditimbulkan maka merupakan satu penghinaan kepada bangsa kita sebagai rakyat Malaysia di negara ini.

Oleh itu, saya tidak hendak memanjangkan ucapan saya, tetapi saya hendak menyebutkan bahawa pelaksanaan Bahasa Malaysia adalah perlu walaupun ada sedikit sebanyak kekurangan, ada sedikit sebanyak kepincangan, kerana kekurangan itu tidak mestinya kita undur dan tidak melaksanakan tetapi pelaksanaan adalah akan memenuhi segala kekurangan dan segala ketidakcukupan yang terdapat di dalam Bahasa Kebangsaan. Oleh itu, kalau sekiranya kita mendengar bahawa Bahasa Kebangsaan ini dituturkan di negara kita dan juga Indonesia tetapi kita berharap kepada pihak pelaksana dan juga kepada pihak Kerajaan menyediakan segala kemudahan-kemudahan yang perlu bagi menjadikan Bahasa Kebangsaan ini

sebagai bahasa di Asia, sebagai bahasa utama dalam perhimpunan-perhimpunan ASEAN. Begitu juga kita berkehendakkan Kerajaan harus memberi keutamaan dan juga memberi segala kemudahan dan menambah segala perbelanjaan yang perlu untuk menjadikan Bahasa Kebangsaan ini digunakan di peringkat antarabangsa. Kalau sekiranya Bahasa Arab digunakan yang hampir tiga suku daripada perhimpunan tidak memahami Bahasa Arab tetapi Bahasa Arab tetap digunakan di United Nations iaitu di Bangsa-bangsa Bersatu. Begitu juga bahasa-bahasa lain. Jadi walaupun tidak ramai orang mengetahui Bahasa Kebangsaan, Bahasa Malaysia tetapi Kerajaan harus bertindak untuk mengambil sesuatu yang penting, yang perlu bagi menentukan bahasa ini juga digunakan di peringkat antarabangsa di peringkat Bangsa-bangsa Bersatu.

Sebagai mengakhirinya saya suka menyebutkan bukan sahaja di dalam Parlimen ini kita menggunakan Bahasa Kebangsaan, Bahasa Malaysia tetapi sebarang Jawatankuasa yang dibentuk oleh Parlimen juga perlu menggunakan Bahasa Kebangsaan dan Bahasa Malaysia. Saya dengar masih terdapat beberapa Jawatankuasa yang dibentuk oleh Parlimen ini masih mengagungkan bahasa penjajah. Jika sekiranya soalan Bahasa Malaysia, pertanyaan Bahasa Malaysia tetapi masih juga ada golongan yang mengagungkan bahasa-bahasa penjajah, bahasa yang tidak perlu kita dengar sebagai satu bahasa yang kita ketahui bahawa bahasa yang telah meracuni fikiran kita selama ini.

Oleh itu, Tuan Yang Dipertua, ini sebagai satu contoh apa yang berlaku dalam PAC, misalnya atau beberapa Jawatankuasa lain yang dibentuk. Ini juga harus dilaksanakan di peringkat Lembaga-lembaga dan Jabatan-jabatan. Apa yang perlu kita

menggunakan Bahasa Malaysia, mengapa kita mesti menggunakan bahasa lain melainkan kalau benda itu tidak dapat dielakkan. Yang saya hairan 90% daripada mereka itu adalah orang yang mahir berbahasa Malaysia tetapi masih menggunakan bahasa yang kita tidak suka menggunakannya. Ini tidak merupakan suatu perkara sebagaimana yang dikatakan bahawa Kepimpinan Melalui Teladan sebagaimana yang diamalkan sekarang. Kalau kita berkehendakkan di dalam gerak-kerja dan segala-galanya maka di dalam penggunaan bahasa juga kita berkehendakkan Kepimpinan Melalui Teladan. Kalau sekiranya pemimpin dan orang berkuasa tidak mahu menggunakan bahasanya sendiri, siapa yang mahu menggunakannya? Apakah kita perlu bahasa ini digunakan oleh satu kaum marhain, kaum yang rendah, golongan yang tidak berpengetahuan tinggi? Kalau inilah kehendak pemimpin kita, maka selama itu Kepimpinan Melalui Teladan tidak akan tercapai. Jadi Kepimpinan Melalui Teladan ini perlu juga dilaksanakan di dalam pelaksanaan bahasa kita. Kalau sekiranya kita perlu bahasa kita diletak di tempat yang sepatutnya.

Jadi dengan ini saya berharap pelaksanaan ini perlu walaupun ada beberapa penentangan ataupun suara-suara songsang yang kita terdapat di dalam Dewan ini kerana ini adalah penting bagi menunjukkan bangsa kita sebagai bangsa Malaysia. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Ulu Nerus.

4.58 ptg.

Tuan Mamat bin Abdul Rahman (Ulu Nerus): Tuan Yang Dipertua, saya bangun untuk turut menyokong Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan, 1963/67.

Tidak syak lagi pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini adalah satu langkah kemajuan dan detik sejarah yang gemilang bagi Bahasa Kebangsaan dan perjuangan seluruh rakyat negara ini ke arah mewujudkan satu bangsa, satu bahasa dan satu budaya. Langkah ini juga jelas menjadikan kita sebagai suatu bangsa yang berjaya menebus balik maruah bangsa melalui satu perjuangan yang gigih, penuh kesabaran dan toleransi serta demokratik. Kita bersyukur kerana seluruh rakyat di negara ini telah berjaya menghadapi isu bahasa ini dengan penuh persefahaman dan penuh keyakinan sekalipun terdapat banyak cabaran-cabaran dan rintangan-rintangannya.

Sebagai satu bangsa yang berpandangan jauh, kita telah mengutamakan dan meletakkan masa depan negara di atas segala kepentingan-kepentingan lain dan dengan hal yang demikian itu telah berjaya mengelakkan kesilapan banyak bangsa-bangsa di dunia ini yang sanggup mengorbankan keamanan dan perpaduan serta menggadaikan masa depannya kepada tuntutan-tuntutan emosi dan sensitivity perkauman seperti masalah bahasa dan agama yang akhirnya menghasilkan kerugian dan kecelakaan semata-mata.

Tuan Yang Dipertua, kita percaya bahawa rakyat di Sabah dan Sarawak adalah sentiasa mengalu-alukan sebarang langkah yang dibuat oleh Kerajaan yang bertujuan menghapuskan apa juga jurang pemisahan dan perbezaan di antara mereka dengan saudara-saudara sebangsa di Semenanjung di dalam mencapai integrasi nasional sebagaimana yang dikatakan oleh Ahli dari Kinabatangan semalam. Saya penuh keyakinan bahawa rakyat di Sabah dan Sarawak telah lama menunggu untuk sekali lagi membuktikan partriotism, taat setia

dan kecintaan mereka yang tidak berbelah bahagi kepada negara ini. Walau bagaimanapun Kerajaan dan seluruh rakyat yang taat setia kepada negara hendaklah berwaspada terhadap ancaman-ancaman yang boleh ditimbulkan oleh segolongan kecil orang-orang yang sentiasa menunggu kesempatan untuk mencari populariti diri, orang-orang yang sentiasa mencari kesempatan untuk menghidupkan api sentimen dan orang-orang yang selalu mencari bahan-bahan bagi makanan politik mereka. Orang-orang ini biasanya ada perjuangan yang lain selain daripada perjuangan kebangsaan dan yang paling mendukacitakan kita ialah mereka adalah orang-orang yang sering kali terkelir di dalam pandangan-pandangan mereka.

Tuan Yang Dipertua, kalau boleh saya menyentuh, Ahli Yang Berhormat dari Sandakan semalam mendakwa bahawa langkah Kerajaan ke arah integrasi nasional melalui Bahasa Kebangsaan ini sebagai berbentuk penjajahan baru ke atas negeri dan rakyat Sabah dan Sarawak oleh Kerajaan Pusat. Saya bertanya kepada Ahli Yang Berhormat itu bagaimanakah boleh beliau lupa bahawa yang telah menjajah Sabah dan Sarawak selama beratus-ratus tahun lamanya sebenarnya ialah bangsa Inggeris. Bagaimanakah beliau tidak mengetahui bahawa yang telah melepaskan Sabah dan Sarawak dari belenggu penjajahan adalah bangsa Malaysia sendiri? Bagaimanakah boleh ada lojik dan kewarasan di dalam dakwaannya bahawa bangsa Malaysia boleh menjajah bangsa Malaysia sendiri, dan bagaimanakah bangsa yang telah sama-sama memilih dan telah berjaya membebas diri mereka dari penjajahan dikatakan masih dijajah dan menjajah? (*Tepuk*)

Tuan Yang Dipertua, dengan berkuatkuasaannya pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini akan

sempurnalah pendaulatan Bahasa Kebangsaan di dalam Dewan yang mulia ini, iaitu Dewan yang telah menjadi sumber ilham dan pejuang utama kepada pendaulatan Bahasa Kebangsaan itu sendiri. Saya sendiri telah menyemak rekod-rekod peringatan Dewan yang mulia ini bagi persidangan-persidangan sebelum Disember, 1975. Menoleh ke belakang, adalah mendukacitakan saya bila saya mendapati bahawa Ahli-ahli Dewan ini pada masa itu adalah lebih berminat berucap di dalam bahasa Inggeris termasuklah Ahli-ahli dari keturunan Melayu sendiri sungguhpun Akta Bahasa Kebangsaan telah diluluskan dalam tahun 1963 dan dipinda dalam tahun 1967 yang memberikan peruntukan yang jelas terhadap penggunaan Bahasa Kebangsaan dan bahasa Inggeris di dalam Parlimen. Yang lebih mendukacitakan lagi ialah bukan sahaja ucapan-ucapan lebih suka dibuat dalam bahasa Inggeris tetapi keadaan telah wujud di mana Ahli-ahli berucap bercampur aduk di dalam dua bahasa tersebut iaitu bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Ketika-ketiknya mereka berucap dalam bahasa Inggeris, ketika-ketiknya dalam ucapan yang sama dalam Bahasa Kebangsaan. Dua para dalam bahasa Inggeris, satu para dalam Bahasa Kebangsaan; tiga empat ayat dalam bahasa Inggeris, satu dua ayat dalam Bahasa Kebangsaan; lima enam patah dalam satu ayat dalam bahasa Inggeris dan disudahi dengan tiga empat patah dalam Bahasa Kebangsaan.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian bolehlah gambarkan keadaan ucapan-ucapan dan penggunaan Bahasa Kebangsaan di dalam Dewan ini pada masa itu. Satu keadaan yang benar-benar mengancam dan tidak terkawal kerana kurangnya kawalan dan commitment. Mujurlah keadaan ini telah disedari dan di dalam sidang pada bulan Disember 1975 perintah telah dibuat oleh Yang Dipertua

Dewan pada masa itu supaya Ahli-ahli dari Semenanjung hanya boleh berucap dalam Bahasa Kebangsaan di dalam Dewan ini dan Ahli-ahli dari Sabah dan Sarawak telah digalakkan berucap dalam Bahasa Kebangsaan sebagai melatih dan membiasakan diri dengan penggunaan Bahasa Kebangsaan sungguhpun mereka masih berhak berucap di dalam bahasa Inggeris.

Tuan Yang Dipertua, pindaan kepada Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 ini adalah satu lagi lanjutan kepada kawalan yang telah saya sebutkan tadi. Kita harap mulai sekarang, dengan izin, "The conquest of the English Language by this House will be complete".

Tuan Yang Dipertua, Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 ini sangat-sangatlah dialukan tepat dengan kehendak dan matlamat kebangsaan dan tidaklah sama sekali boleh menimbulkan kesulitan kepada Ahli-ahli dari Sabah dan Sarawak. Hampir semua Ahli-ahli Yang Berhormat dari kedua-dua negeri tersebut yang mewakili Barisan Nasional telah berucap hampir seluruhnya pula dalam Bahasa Kebangsaan. Mereka bukan sahaja dapat berucap dengan lancar tetapi dapat menyampaikan fikiran-fikiran mereka dengan bernas, menandakan penguasaan Bahasa Kebangsaan yang penuh mahir. Hanya Ahli-ahli dari parti Pembangkang dari kedua-dua negeri tersebut sahaja yang masih mendewa-dewakan penggunaan bahasa Inggeris di Dewan ini menunjukkan sikap mereka yang jelas dengan berselindung di sebalik hak-hak mereka kerana kita tahu bahawa bila mereka berucap dalam Bahasa Kebangsaan mereka sebenarnya juga tidak menghadapi apa-apa masalah.

Dengan hal yang demikian itu saya berpendapat bahawa masalah penggunaan Bahasa Kebangsaan di

negara ini dan di Dewan yang mulia ini oleh rakyat dan Ahli-ahli bukan keturunan Melayu adalah merupakan satu masalah sikap semata-mata. Sikap inilah yang perlu diubah, bukan matlamat perjuangan yang mesti diubah.

Tuan Yang Dipertua, Ahli dari Sandakan tidaklah berseorangan selaku pengkritik terhadap Rang Undang-undang Pindaan ini. Ahli Yang Berhormat dari Sibu juga telah menyuarakan kritikan yang sama tetapi beliau cuba berselindung di sebalik kenyataan yang tidak benar bahawa rakyat Malaysia di Sabah dan Sarawak masih belum bersedia di dalam penggunaan Bahasa Kebangsaan pada umumnya.

Tuan Yang Dipertua, sejak negara ini terbentuk dan mereka bebas dari cengkaman penjajah, berbagai-bagai usaha penyatuan dan integrasi negara dan rakyat telah dijalankan oleh Kerajaan secara berproses dan berperingkat-peringkat oleh kerana Kerajaan sememangnya menyedari perbezaan-perbezaan yang wujud di antara Semenanjung dengan negeri-negeri Sabah dan Sarawak yang beribu batu jarak pemisahannya. Salah satunya ialah dalam soal pemakaian Bahasa Kebangsaan yang diharap dapat mendekatkan jarak beribu batu itu. Pada masa ini sudah 20 tahun kita menjalankan usaha-usaha menampung jurang tersebut bagi membolehkan rakyat di Sabah dan Sarawak mencapai persamaan tahap dengan rakyat di Semenanjung. Sudah tentulah usaha-usaha ini yang telah dijalankan begitu lama telah banyak mencapai kejayaan. Dengan hal yang demikian itu tidak ada sebab mengapa langkah ini boleh mendatangkan sebarang keraguan dan masalah.

Kita sebenarnya telah mempunyai cukup persediaan-persediaan ke arah matlamat ini. Rakyat di Sabah dan di Sarawak kita yakin juga sudah mempunyai cukup persediaan untuk

menerima matlamat akhir ini. Bahasa Kebangsaan sendiri telah lama menjadi satu bahasa yang berkemampuan, bahasa ilmiah, saintifik dan ekonomi dengan penggunaan yang extensive di rantau ini dan di peringkat antarabangsa.

Bahasa Kebangsaan adalah satu bahasa yang berkedudukan tinggi dalam sejarah dan dalam zaman contemporary, bahasa yang sepatutnya boleh mendatangkan kebanggaan dan identiti kebangsaan (national pride and identity). Bahasa yang boleh memberi jiwa kepada bangsa Malaysia. Janganlah kita lupa bahawa Bahasa Kebangsaan pernah menjadi *lingua franca*, bahasa perdagangan, bahasa yang digunakan sebagai bahasa perjanjian-perjanjian perdagangan dan triti (treaty) antarabangsa yang sangat luas di satu masa yang lalu.

Di samping itu Bahasa Kebangsaan bukanlah satu bahasa yang sukar dipelajari, difahami dan digunakan sama ada di dalam pertuturan mahupun di dalam penulisan sama ada penulisan akademik, mahupun penulisan kreatif. Pembelajaran dan penggunaan Bahasa Kebangsaan sebagaimana yang memang diketahui oleh seluruh rakyat negara ini yang bukan berketurunan Melayu adalah satu proses yang tidak memakan masa dan yang tidak perlu memakan masa yang lama dan tidak menyulitkan. Kejayaan kita di dalam Dasar Pelajaran Kebangsaan sebagai contoh di mana Bahasa Kebangsaan menjadi bahasa pengantar membuktikan kebenaran kenyataan ini. Generasi muda kita sekarang yang bukan dari keturunan Malaya di seluruh negara telah muncul sebagai satu generasi yang lebih baik, lebih berminat, lebih berdedikasi dan lebih handal menguasai Bahasa Kebangsaan di dalam pertuturan dan penulisan berbanding dengan generasi-generasi yang sebelumnya iaitu hasil daripada proses pembelajaran yang

bersistematis, terencana dan bermatlamat ini. Oleh itu, pembelajaran bagi meningkat, mendalami dan menguasai Bahasa Kebangsaan tidaklah sepatutnya mendatangkan apa-apa kesan psikologi seperti kebimbangan, kurang keyakinan dan ketakutan di kalangan rakyat negara ini dan dijadikan alasan bagi kurangnya kesediaan kita menerima pemakaian sepenuhnya di semua peringkat dan tempat.

Kejayaan yang telah dicapai oleh kita setakat ini bukan sahaja menunjukkan kemampuan Bahasa Kebangsaan untuk dengan mudah dipelajari tetapi yang lebih penting lagi kemampuan rakyat negara ini sendiri yang bukan dari keturunan Melayu untuk mempelajari dan menguasai bahasa tersebut dengan mudahnya pula.

Bagi orang-orang yang memang hendak menjunjung kedaulatan Bahasa Kebangsaan dan bagi orang yang hendak mengorak langkah mempelajari dan menguasainya tentulah tiada banyak persoalan dan masalah-masalahnya. Tetapi bagi orang-orang yang sebaliknya, tentulah sebaliknya pula. Bak kata pepatah: Tepuk dada tanya selera. Kalau hendak seribu daya, kalau tidak hendak seribu dalih. Banyak udang banyak garamnya, banyak orang banyak ragamnya. Tetapi bagi kita, di mana tapak di situlah rumahnya. Di mana bumi dipijak, di situlah langit dijunjung. Tidak banjir kerana hujan setitik dan tidak kemarau kerana panas sedetik.

Tuan Yang Dipertua, perjuangan mendaulat dan meluaskan penggunaan Bahasa Kebangsaan tidaklah boleh bergantung kepada rakyat semata-mata. Kerajaan dan pihak-pihak berkuasa Kerajaan hendaklah menjadi pendorong, penggerak, pelopor malahan melindungi kepada perjuangan ini. Kita berharap Kerajaan Negeri Sarawak

dan Sabah akan dapat memainkan peranan ini demi menjayakan penggunaan bahasa kebangsaan sebagai bahasa mesyuarat di Dewan-dewan Undangan Negeri-negeri tersebut dengan secepat-cepatnya. Dorongan-dorongan dan usaha-usaha yang jujur, positif dan berkesan daripada Kerajaan-kerajaan Negeri tersebut sudah tentulah akan membantu mengatasi sebarang masalah yang mungkin timbul dan yang lebih penting lagi melindungi Akta ini daripada sebarang gugutan.

Parti-parti politik terutamanya parti-parti komponen Barisan Nasional patutlah memberikan kerjasama dan membantu Kerajaan di dalam perkara ini dan bersedia untuk bergalang pedang (cross swords) dengan mana-mana pihak, terutamanya parti politik yang cuba mempolitikkan isu ini oleh kerana soal Bahasa Kebangsaan pada masa ini telah menjadi non-issue kepada rakyat dan kita tidak mahu membenarkan isu ini dieksploitasikan semula.

Tuan Yang Dipertua, saya suka juga menyentuh beberapa perkara lain berhubung dengan pemakaian dan pelaksanaan Bahasa Kebangsaan di negara ini setakat ini.

Bercakap tentang pelaksanaan Bahasa Kebangsaan secara umumnya sungguhpun tentangan secara aktif tidaklah mendatangkan masalah kepada negara, Kerajaan perlulah dan sepatutnyalah berwaspada terhadap satu bentuk tentangan yang lain yang sama juga pada pandangan saya buruk akibatnya kepada kepentingan bahasa kebangsaan di negara ini iaitu bentuk-bentuk tentangan secara pasif, sikap tidak indah (non-compliance) dan tidak bekerjasama (non-co-operative) yang jika berlaku boleh menggugat komitmen Kerajaan di dalam perlaksanaannya. Sikap begini bukan sahaja boleh berlaku di kalangan setengah-setengah golongan rakyat

malah juga di kalangan kakitangan-kakitangan awam sebagaimana telah berlaku dan masih terdapat pada masa ini.

Pada masa ini kita juga masih lagi mendapat sambutan, kerjasama, sokongan dan minat swasta terhadap penggunaan Bahasa Kebangsaan adalah masih belum memuaskan. Usaha-usaha pihak berkuasa Kerajaan untuk menggunakan dan memberi tempat sewajarnya kepada Bahasa Kebangsaan kita bagi mewujudkan identiti kebangsaan masih lagi mendapat layanan beku malah keenggaran yang tidak berasas.

Penggunaan Bahasa Kebangsaan di papan-papan tanda perniagaan belum lagi mahu dilaksanakan dengan sepenuhnya. Calon-calon lepasan aliran Bahasa Kebangsaan masih dianggap kurang sesuai dan kurang kelayakan untuk kerja-kerja dan didiskriminasikan. Semuanya ini adalah merupakan cabaran-cabaran yang memerlukan perhatian yang lebih tegas dan usaha yang lebih positif daripada Kerajaan.

Tuan Yang Dipertua, setengah-setengah Kerajaan Negeri pada masa ini berhasrat dan sedang mengambil langkah-langkah untuk memperluaskan kegunaan tulisan jawi. Memandangkan hasrat setengah Kerajaan Negeri ini saya mengesyorkan kepada Kerajaan Persekutuan supaya Kerajaan Pusat mengambil langkah-langkah yang diperlukan bagi menyokong dan turut mempelopori penggunaan tulisan jawi di negara ini terutamanya di dalam urusan-urusan Kerajaan, di jabatan-jabatan awam, papan-papan tanda perniagaan dan lain-lain. Seruan ini pada pandangan saya adalah selaras dan sesuai dengan Akta Bahasa Kebangsaan yang memberikan pengiktirafan wajar terhadap tulisan jawi di samping tulisan rumi. Malah kalau tidak silap saya, Tuan Yang Dipertua, pada awalnya tulisan jawi

telah ditakrifkan di bawah Akta Bahasa Kebangsaan sebagai tulisan Bahasa Kebangsaan. Saya berpendapat adalah tidak wajar sekiranya Kerajaan mengambil sikap berpuas hati dengan peruntukan undang-undang semata-mata sebagai menjamin kedudukan, kepentingan dan survival tulisan jawi, kepentingan kemajuan dan perkembangan tulisan jawi perlulah dipupuk secara sedar melalui usaha Kerajaan, memandangkan bahawa bukan sahaja tulisan jawilah yang telah mendukung perkembangan Bahasa Kebangsaan sebelum kedatangan tulisan rumi tetapi juga kerana tulisan jawi adalah merupakan sumber yang penting bagi ilmu pengetahuan, ilmu agama Islam, sejarah tanahair dan digunakan juga dengan luasnya dalam bidang perundangan di banyak negeri-negeri di negara ini seperti negeri Johor, Kelantan, Kedah, Perlis dan Terengganu.

Sebagai langkah yang pertama, Tuan Yang Dipertua, sebagai langkah yang berkesan ke arah penggunaan tulisan jawi di negara ini saya suka mencadangkan:

- (1) Kerajaan hendaklah menggunakan tulisan jawi bersama-sama dan bersekali dengan tulisan rumi bagi kesemua kepala-kepala surat (letterhead) dan papan-papan nama Kementerian dan jabatan-jabatan Kerajaan, badan-badan berkanun dan semua syarikat-syarikat Kerajaan.
- (2) Salinan dalam tulisan jawi hendaklah disediakan bagi semua rang undang-undang dan undang-undang negara ini.
- (3) Syarat-syarat patutlah dikenakan oleh pihak-pihak berkuasa tempatan dan pelesenan supaya tulisan jawi mesti digunakan di papan tanda

perniagaan dan perusahaan-perusahaan mereka.

Tuan Yang Dipertua, sekianlah terima kasih dan saya mohon menyokong.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Jelutong.

5.20 ptg.

Tuan Karpal Singh (Jelutong): Tuan Speaker, Rang Undang-undang yang ada di hadapan kami cuba memindahkan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/1967 dan memperluaskan pengenalan Akta itu kesemua bahagian negara ini.

Tujuan memindahkan Seksyen 5 Akta ini ialah untuk melucut hak Ahli-ahli Parlimen dari Sabah dan Sarawak menggunakan bahasa Inggeris di dalam Dewan Rakyat dan Dewan Negara.

Tuan Speaker, Saya melihat Seksyen 6 Akta asal itu tidak dipinda dan seksyen itu berbunyi iaitu teks:

- (a) semua Rang Undang-undang ataupun pindaan-pindaan rang undang-undang itu yang dikenalkan dalam Dewan Parlimen atau Dewan-dewan Undang Negeri mana-mana suatu negeri;
- (b) semua Akta Parlimen dan Peruntukan-peruntukan kecil tambahan dikenalkan oleh Kerajaan Persekutuan;
- (c) semua Enakmen dan peruntukan kecil dikeluarkan oleh mana-mana suatu Kerajaan Negeri; dan
- (d) semua Ordinan-ordinan diisytiharkan oleh Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong hendak dikeluarkan dalam Bahasa Kebangsaan dan Bahasa Inggeris, dan Teks dalam Bahasa Kebangsaan ialah teks rasmi dan teks sah kecuali

Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong memberi arahan yang lain.

Tuan Yang Dipertua, Seksyen 8 Akta asal menentukan iaitu semua hal perbicaraan (selain daripada kenyataan-kenyataan saksi-saksi) dalam Mahkamah Rayuan Persekutuan, Mahkamah Tinggi, ataupun Mahkamah-mahkamah Rendah hendaklah dijalankan dalam Bahasa Malaysia, ataupun dalam Bahasa Malaysia dan Inggeris, ataupun separuh dalam Bahasa Malaysia dan Bahasa Inggeris. Tetapi Mahkamah itu boleh dengan suatu tetapan sendiri atau atas permintaan pihak-pihak yang terlibat dalam perbicaraan, dan selepas menimbang kepentingan keadilan mengarahkan perbicaraan (selain daripada kenyataan-kenyataan saksi) itu dijalankan sepenuhnya dalam Bahasa Malaysia ataupun Bahasa Inggeris.

Tuan Speaker, tiada bimbang lagi semangat nasionalisma memaksakan Bahasa Malaysia digunakan dalam semua bidang di negara kita. Tetapi, kita tak boleh lupakan realiti. Bahasa Inggeris ialah *lingua franca* antarabangsa. Negeri China juga berusaha dengan giat untuk mendapatkan bahasa Inggeris. Tuan Speaker, Tun Suffian dalam buku hasil ciptaan Yang Ariff "An Introduction to the Constitution of Malaysia" menyatakan bahawa, dengan izin:

"In view of the English experience it is more than probable that in the centuries to come when bahasa has become the National Language *de jure* and *de facto* and our law has become less English-based and more Malaysianised, English will continue to haunt our law schools and our law courts, not, however, only as a mere ghost, but very much as a living technical language, as much as it will be in the field of science and technology."

Tuan Yang Dipertua, eloklah jikalau Kerajaan dapat mengikut kata-kata budi Tun Suffian, bekas Lord President yang telah bersara baharu-baharu ini. Lebih baik jikalau kita dapat menggalakkan kegunaan bahasa Inggeris dan tiada mengikut semangat nasionalisma secara buta lagi. Sudah pun bahasa Inggeris dalam negara dalam keadaan sedang hilang nyawa, dan menunggu akhirat. Taraf bahasa Inggeris dalam negara kita telah pun hangus Tuan Yang Dipertua.

Patutlah kita menimbangkan semula Rang Undang-undang ini. Rakyat di Malaysia Timur hendaklah diberi masa untuk menyediakan diri untuk menerima Bahasa Malaysia dengan sesungguhnya. Tidak ada sebab-sebab untuk menguatkuasakan Bahasa Malaysia di Malaysia Timur dalam masa yang singkat.

Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri apabila mengenakan Rang Undang-undang ini dalam Dewan yang mulia ini semalam menyatakan Rang Undang-undang ini tiada akan menghindarkan kegunaan bahasa Inggeris atau bahasa-bahasa orang asal Sabah dan Sarawak di dalam Dewan-dewan Undangan di Negeri-negeri itu. Tuan Yang Dipertua, apakah sebab-sebab Ahli-ahli Parlimen dari Negeri-negeri itu diberi peluang yang sama dalam Parlimen? Bukankah kedudukan Ahli-ahli Parlimen itu lebih istimewa dari taraf ADUN-ADUN di negeri-negeri itu. Tuan Speaker, tugas-tugas Ahli-ahli Parlimen itu lebih luas. Ahli-ahli Parlimen itu patutnya dibenarkan mewakili rakyat dengan cara lebih "efektif". Bahasa Inggeris tiada boleh dianggap sebagai bekas-bekas zaman kolonialisma yang mana hendak dibuang dalam masa yang singkat. Tuan Speaker, bahasa Inggeris sudah pun dengan cepat mengambil tempat sebagai Bahasa menyatukan dunia.

Pada halnya perkataan-perkataan bahasa Inggeris sentiasanya digunakan

dalam Bahasa Malaysia. Kerajaan juga menjadikan bahasa Inggeris sebagai anak angkat untuk digunakan dalam Bahasa Malaysia. Terus terangnya Bahasa Malaysia juga ada mempunyai sempadan yang sempit. Janganlah kita malu menggunakan bahasa Inggeris. Kita mesti mementingkan kemajuan kebangsaan yang tiada dapat diselenggarakan tanpa bahasa Inggeris digunakan dalam beberapa bidang yang mustahak, iaitu di kalangan penghidupan harian rakyat.

Tuan Speaker, harapan saya adalah besar agar Kerajaan akan menggalakkan kegunaan bahasa Inggeris. Kegunaan bahasa Inggeris dalam Dewan ini juga hendaklah digalakkan. Janganlah dilupakan Peraturan Tetap 8 Dewan yang mulia ini berbunyi:

"Bahasa rasmi Majlis ialah Bahasa Malaysia, tetapi Tuan Yang Dipertua boleh membenarkan penggunaan bahasa Inggeris."

Tuan Speaker, Peraturan Tetap ini dengan terus terang memberi Tuan Speaker hak budi bicara dalam hal penggunaan bahasa Inggeris dalam Dewan ini. Apa yang tertarik minat kita, Tuan Speaker, ialah Menteri-menteri dan Ahli-ahli Parlimen sentiasa bertutur dalam bahasa Inggeris di luar Dewan ini. Ini ialah perbuatan dua muka. Kita mesti menjadi jujur dengan diri sendiri. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Keningau.

5.28 ptg.

Tuan Ahmad Shah bin Datuk Hussein Tambakau (Keningau): Tuan Yang Dipertua, saya turut serta juga dalam membahaskan Akta ini dan sebagaimana dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Mas Gading baharu-baharu tadi bahawa Akta ini kita cuma mempertimbangkan

meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu, sebagaimana dipinda, ke semua bahagian dalam Malaysia. Justeru itu, kita di Dewan yang mulia pada hari ini cuma cuba meluluskan kuatkuasa pemindaan Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang Dipertua, saya tidak berniat untuk berucap panjang tetapi tujuan saya adalah menyuarakan sokongan saya terhadap pemindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 ini.

Tuan Yang Dipertua, malam kelmarin, rakan saya Ahli dari Kinabatangan telah pun menegur Dewan yang mulia ini ke atas pemansuhan penggunaan bahasa Inggeris oleh Ahli-ahli Dewan Rakyat di Dewan yang mulia ini beberapa lama dahulu, tetapi tidak ada maknanya. Sampailah masanya saya turut sama untuk bersuara demikian dan menyokong supaya penggunaan bahasa Inggeris oleh Ahli-ahli Dewan Rakyat daripada negeri Sabah dan Sarawak dihentikan/dimansuhkan dan seterusnya semua dengan rakan-rakan daripada Semenanjung menggunakan Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, saya daripada negeri Sabah yang mana lebih kurang ada lebih daripada 20 suku kaum dan masing-masing pun mempunyai bangsa masing-masing ataupun bahasa, sama juga dengan negeri Sarawak yang mana telah pun dibangkitkan oleh Ahli dari Mas Gading di mana negeri Sarawak juga mempunyai begitu banyak bahasa dalam keturunan suku kaum masing-masing, tetapi apa yang kita mahu dalam meluluskan pindaan Akta ini supaya kita dapat menentukan satu identiti Malaysia dan kita menggunakan satu bahasa, iaitu Bahasa Malaysia.

Kalaulah seperti dikatakan oleh Ahli dari Mas Gading tadi, kalaulah kita semua mahu mempertahankan dan

menjaga bahasa kita masing-masing di mana di negeri Sabah begitu banyak, negeri Sarawak pun begitu banyak, mungkin tidaklah dapat kita berbuat demikian. Sebab yang pertama kita mesti mahu ingat, kita semua ini rakyat Malaysia, seperti juga negara-negara lain, kita mesti berasa bangga sebagai rakyat Malaysia dan juga mengadakan satu Bahasa Kebangsaan/Bahasa Malaysia. Misal kata di Perancis, sudah pun dibangkitkan tadi dan di negara-negara lain juga, kalaulah kita pergi ke sana menggunakan bahasa Inggeris, mungkin kita akan menghadapi sedikit masalah walaupun mereka bisa ataupun pandai bertutur dalam bahasa Inggeris tetapi mereka ini enggan menggunakannya, mereka mahu menggunakan bahasa rasmi mereka sendiri.

Tuan Yang Dipertua, soal di sini bukanlah melupakan bahasa-bahasa yang lain di negara kita tetapi kita mahu menubuh ataupun memperkuat lagi ataupun mengenal lagi bahasa kita sendiri. Dalam hal ini, dengan lulusnya juga pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan lagi kuatkuasanya Akta ini sebagaimana dipinda ke semua bahagian dalam Malaysia, saya menyeru Kerajaan supaya dengan seberapa seriusnya dapat kita memperkuatkuasakan pelaksanaan penggunaan Bahasa Malaysia bukan sahaja di dalam Dewan yang mulia ini tetapi juga dalam semua urusan rasmi Kerajaan.

Tuan Yang Dipertua, suka juga saya menyentuh di sini apa yang dibangkitkan oleh Ahli dari Sandakan dan Sibu yang mana mereka mengatakan bahawa Ahli-ahli daripada Sabah dan Sarawak menghadapi masalah dalam penggunaan bahasa, mahupun membaca, lebih-lebih lagi menulis. Saya suka manafikan ini di sini dan tidaklah kalau kita ingat daripada

mula-mulanya kita adakah Ahli-ahli yang baru dalam Dewan ini daripada Sabah dan Sarawak, kalaulah kita pandang kembali kepada mesyuarat ataupun Dewan bersidang pada masa Budget dahulu, kebanyakan cuma Ahli-ahli dari DAP sahaja, semua Ahli-ahli dari Sabah dan Sarawak telah pun menggunakan Bahasa Malaysia (*Tepuk*).

Walaupun mungkin Ahli-ahli daripada Sabah dan Sarawak tidak begitu fasih, mungkin sebilangan satu dua, kalaulah dibandingkan dengan rakan-rakan kami daripada Semenanjung tetapi kami tidak berhenti di situ juga, kita mahu mempelajari, kita mahu memperbaiki lagi macam mana kita boleh berfikir bersama-sama, macam mana kita boleh bertutur bersama-sama di dalam satu bahasa. Jadi saya fikir di mana Ahli dari Sandakan kelmarin meminta supaya penggunaan bahasa Inggeris dipanjangkan selama 10 tahun lagi, ini cuma satu excuse.

Tuan Yang Dipertua, tadi dibangkitkan juga oleh Ahli dari Pasir Puteh bahawa penggunaan Bahasa Malaysia kita digunakan bukan sahaja di Dewan tetapi digunakan juga dalam mesyuarat-mesyuarat Jawatankuasa yang ditubuhkan oleh Dewan yang mulia ini, tetapi saya rasa harus kita panjangkan lagi penggunaan Bahasa Malaysia ini, digunakan di Dewan yang mulia ini oleh Ahli-ahli daripada negeri Sabah dan Sarawak dan juga dalam Jawatankuasa Dewan yang mulia ini, Jawatankuasa-jawatankuasa yang ada, dan juga semua pejabat-pejabat Kerajaan dalam menjalankan tugas-tugas rasmi harian, mahupun dalam mesyuarat-mesyuarat. Pada pendapat saya kalaulah kita berhati untuk menjalankan sesuatu, haruslah kita buat kerja itu dengan sekeras-keras hati kita, dengan sedaya upaya kita boleh, janganlah sampai separuh-sepaurh sahaja dan kita tidak cuba lagi.

Tuan Yang Dipertua, oleh itu sekali lagi saya menyuarakan sokongan saya atas pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu sebagaimana dipinda kesemua bahagian dalam Malaysia. Saya harap kepada Ahli-ahli daripada parti DAP daripada negeri Sabah dan Sarawak cubalah pelajari bahasa ini supaya dalam sidang yang akan datang dapatlah kita semua bertutur ataupun berbahasa dalam Bahasa Malaysia.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Parit.

5.40 ptg.

Tuan Ahmed Hambal bin Yeop Majlis (Parit): Tuan Yang Dipertua, saya juga turut bangun untuk memberikan sokongan kepada pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu sebagaimana dipinda ke semua bahagian dalam Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, pada pendapat saya dan adalah menjadi hasrat seluruh rakyat negara Malaysia untuk mewujudkan perpaduan dan mengekalkan perpaduan yang telah sedia ada ialah dengan melalui Bahasa Malaysia.

Kita sedar dan tiap-tiap orang daripada rakyat menyedari bahawa alat perpaduan yang paling utama ialah dengan melalui bahasa. Saluran perpaduan yang paling utama ini sudah sepatutnya diterima oleh semua pihak, maka perasaan kurang senang dan rasa bimbang yang telah ditimbulkan oleh wakil-wakil daripada pihak Pembangkang dalam perbahasan ini patutlah dikikis dan patutlah diberhentikan. Perkara ini tidak patut ditimbulkan lagi.

Kita semua sedar pembentukan negara Malaysia telah mencapai tempoh 20 tahun. Ini adalah satu jangka masa yang sangat panjang

untuk memberi peluang kepada rakyat di Malaysia Timur—Sabah dan Sarawak mempelajari dan menguasai Bahasa Malaysia.

Sebagai rakyat Malaysia yang mengakui taat setia kepada negara ini sudah sepatutnya tiap-tiap seorang daripada kita berbangga dengan bahasanya iaitu Bahasa Malaysia yang telah tercatat dalam Perlembagaan negara sebagai bahasa rasmi.

Saya berasa amat kagum dan mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sarawak dan juga dari Sabah yang mewakili Barisan Nasional dan Wakil-wakil Bebas kerana telah menunjukkan kemampuan mereka yang begitu baik bagi menggunakan Bahasa Malaysia dengan sepenuhnya di dalam semua perbahasan-perbahasan di dalam Dewan yang mulia ini, walaupun Ahli-ahli Yang Berhormat tersebut mempunyai bahasa ibunda mereka masing-masing dan selain daripada itu mereka juga menguasai bahasa Inggeris dengan baik tetapi kerana rasa kasih sayang kepada Malaysia dan taat setia mereka maka Ahli-ahli Yang Berhormat tersebut telah bersungguh-sungguh mempelajari, menguasai dan menggunakan Bahasa Malaysia dengan begitu baik sekali. Kemampuan yang demikian ini adalah bergantung kepada kemahuan dan rasa tanggungjawab. Ini sesuai dengan peribahasa Melayu kita iaitu di mana ada kemahuan, di situ ada jalan tetapi hendak seribu daya, tak hendak seribu dalih, seperti yang telah disebutkan oleh beberapa orang rakan-rakan saya sebentar tadi.

Tuan Yang Dipertua, kita mestilah merancang dengan teliti pertumbuhan perkembangan dan penggunaan Bahasa Malaysia dengan cara yang lebih teratur dan lebih rapi supaya matlamat yang kita cita-citakan iaitu untuk menjadikannya satu-satunya alat perhubungan, alat

perpaduan antara kaum di negara ini akan tercapai dengan sempurna. Kita tidak mahu Bahasa Malaysia hanya sebagai Bahasa Kebangsaan yang tersurat. Kita mahu Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Kebangsaan dan bahasa rasmi yang dituturkan oleh setiap lapisan masyarakat pada setiap ketika untuk setiap perkara dan dituturkan dengan cara yang paling betul dan cukup fasih.

Sebagai rakyat negara Malaysia maka suatu yang sangat anih kerana adanya lagi rakyat-rakyat negara ini yang sangat fasih bertutur dalam bahasa Inggeris iaitu bahasa bekas penjajah tetapi tidak fasih dan ada yang tidak boleh langsung bertutur dalam bahasa negaranya sendiri. Perkara ini sudah tentulah menjadi satu yang amat menghairankan kepada negara-negara luar lebih-lebih lagi negara jiran yang hampir dengan kita. Bagi menjayakan hasrat dan cita-cita ini beberapa cadangan perlulah diteliti untuk dilaksanakan oleh pihak yang berkenaan.

Pertama, penyelidikan dan pengajaran tentang selok-belok Bahasa Malaysia ini hendaklah dijalankan dengan lebih teliti supaya akan terdapat satu kaedah yang lebih berkesan kepada seluruh rakyat. Maka dengan ini tidaklah ada lagi ataupun tidaklah akan timbul lagi alasan-alasan dan dalih kepada mereka yang sengaja tidak mahu menguasai dan menggunakan bahasa ini.

Kedua, penggunaan bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua dari segi kedudukannya dalam masyarakat kita hendaklah dihapuskan atau diberhentikan dengan serta-merta. Bahasa Inggeris hendaklah dianggap sebagai bahasa asing yang biasa sahaja seperti juga bahasa Jepun, Bahasa Korea, bahasa Perancis dan lain-lain bahasa.

Ketiga, kita patut melihat contoh-contoh di negara-negara jiran kita seperti Indonesia, Thailand, Filipina di mana seluruh rakyatnya begitu taat, begitu kasih kepada bahasa negara mereka. Kalau kita pergi melawat ke negeri-negeri yang tersebut kita melihat walaupun keadaan kaum ataupun bangsanya berlainan antara satu dengan lain tetapi apabila kita berjumpa, kita mendengar mereka bertutur dengan satu bahasa, dengan satu dialect dan dengan satu ragam bahasa yang sama. Maka itulah kebanggaan negara mereka. Kalau kita beralih ke negara kita maka perkara yang seperti ini amatlah jauh bezanya. Jadi, perkara ini patutlah mendapat perhatian bukan sahaja daripada pihak Kerajaan tetapi seluruh rakyat yang taat setia, yang kasih kepada negeri ini mestilah mengambil contoh apa yang ada, apa yang berlaku di negara-negara jiran seperti yang saya sebutkan tadi.

Keempat, apa yang berlaku sekarang iaitu saya sendiri tidak faham apakah pentingnya lagi Rangkaian Biru di Radio Malaysia. Rangkaian ini masih lagi diwujudkan sedangkan dalam negara kita telah ada rangkaian-rangkaian yang menyiarkan rancangan Bahasa Malaysia. Rangkaian Nasional, Rangkaian Merah, Rangkaian Hijau menyiarkan rancangan-rancangan dalam bahasa Tionghua dan juga bahasa Tamil, mungkin ini adalah memberi peluang kepada golongan-golongan lama dalam kaum-kaum tersebut yang tidak dapat memahami Bahasa Malaysia dan mereka tidak dapat mempelajari lagi Bahasa Malaysia kerana mereka telah agak uzur dan tua tetapi mengapa Rangkaian Biru yang menyiarkan bahasa Inggeris masih mendapat tempat dalam RTM. Kepada siapakah rancangan ini ditujukan? Kepada orang Melayu, kepada orang Tionghua, kepada orang Tamil—orang India, mereka telah boleh berbahasa Malaysia dan mereka

ada mempunyai rangkaiannya sendiri. Jadi, saya mencadangkan Rangkaian Biru ini patutlah diberhentikan sekarang ini.

Kelima, semua bentuk perhubungan yang dilaksanakan dalam bahasa selain daripada Bahasa Malaysia oleh semua pihak hendaklah diberhentikan oleh pihak Kerajaan.

Keenam, semua kakitangan Kerajaan dari peringkat Menteri sehinggalah ke peringkat yang paling rendah bukan lagi digalakkan bahkan sudah sewajibnya bertutur dalam Bahasa Malaysia di mana-mana sahaja bukan sahaja untuk urusan-urusan rasmi. Dan berbagai-bagai lagi cadangan yang telah ditimbulkan oleh sahabat-sahabat saya dan mungkin terfikir oleh kita semua yang tak perlu saya sebutkan satu persatu.

Tuan Yang Dipertua, kita patutlah dari sekarang benar-benar menumpukan semangat kasih sayang, taat setia seluruh rakyat tak kira daripada kaum mana yang kita sekarang adalah terdiri daripada satu bangsa iaitu bangsa Malaysia dan kita mempunyai satu bahasa, Bahasa Malaysia. Bagi orang Melayu sendiri walaupun pada masa dahulu bahasa ini adalah bahasa Melayu tetapi oleh kerana memikirkan perpaduan, memikirkan ingin hidup bersama dengan seluruh bangsa, seluruh kaum di negara ini maka kami orang-orang Melayu telah berkorban dan melupakan bahawa bahasa itu adalah bahasa Melayu dan sekarang ini menganggap sebagai Bahasa Malaysia. Jadi oleh itu sudah sepatutnya seluruh rakyat negara ini menyambut dan memberikan seluruh kerjasama, seluruh pengorbanan untuk menerima kedaulatan Bahasa Malaysia ini sebagai bahasa rasmi negara.

Tuan Yang Dipertua, cukuplah setakat ini pandangan saya terhadap Akta ini, maka akhirnya saya menyokong sepenuhnya pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 ini.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Kota Belud.

5.52 *ptg.*

Tuan Mohammad Yahya Lampong (Kota Belud): Tuan Yang Dipertua, saya bangun di Dewan yang mulia ini sebagai Wakil Rakyat daripada Sabah, berdiri tanda sokongan saya terhadap Rang Undang-undang (Pindaan) Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 yang telah pun dibentangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri.

Saya tidak berniat untuk membahaskan Rang Undang-undang ini dengan panjang lebar, hanya saya ingin menyentuh satu dua perkara iaitu yang pertama sekali apabila wakil dari Sandakan membahaskan Rang Undang-undang tersebut di mana beliau telah berpanjang lebar membuat bantahan supaya Rang Undang-undang ini tidak diluluskan dan bahasa yang telah digunakan oleh beliau ialah bahasa Inggeris. Saya sebenarnya geli hati kerana sepanjang yang saya ketahui Ahli dari Sandakan meraba-raba dan “struggling” dalam penggunaan bahasa Inggeris, sungguhpun ucapan-ucapan Ahli Yang Berhormat tersebut dibuat dengan menggunakan teks. Jadi kalau beliau mengatakan bahawa sekiranya bahasa Inggeris itu diberhentikan, kemungkinan besar bahawa Ahli-ahli daripada Sabah dan Sarawak akan teraba-raba ataupun “struggling” menggunakan Bahasa Kebangsaan. Bagi saya adalah lebih mulia di sisi Dewan yang mulia ini “struggling” dalam menggunakan Bahasa Kebangsaan sendiri daripada “struggling” menggunakan bahasa Inggeris. Saya juga mahu bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Sandakan, kalau begitulah kiblat atau arah perjuangan Ahli yang berkenaan di manakah kesetiaan kepada negara ini dan kepada bangsa.

Saya ingin membuat sedikit teguran kepada Ahli-ahli daripada DAP di atas kepentingan negara dan bangsa supaya apabila kita membuat apa-apa perbahasan dalam Dewan yang mulia ini sebagai satu bangsa yang mempunyai bahasa yang satu supaya menyokong Rang Undang-undang ini dan bermula mulai daripada saat ini supaya melatih menggunakan Bahasa Kebangsaan, tidak payahlah menunggu sampai fasih seperti saudara dari Kepong. Oleh sebab kalau saat itu yang akan ditunggu, bila-bila masa pun wakil dari Sandakan tidak akan dapat menggunakan Bahasa Kebangsaan dengan fasihnya.

Tuan Yang Dipertua, kelmarin wakil dari Sandakan telah mengagungkan bahasa Inggeris, kononnya bahasa itulah yang telah dapat dikuasai oleh beliau. Saya mencabar dalam penggal ini sebagai ucapan beliau yang terakhir dalam Dewan yang mulia ini supaya jangan menggunakan teks dan menggunakan bahasa Inggeris, saya mahu tahu sama ada wakil dari Sandakan akan dapat mengambil bahagian atau tidak dalam apa-apa perbahasan.

Tuan Yang Dipertua, selain daripada menyentuh beberapa perkara yang baru saya perkatakan tadi, saya ingin menyokong saranan-saranan yang telah dibuat oleh saudara-saudara daripada Parit, Mas Gading dan lain-lain wakil bahawa sepatutnya Kerajaan hendaklah berusaha bersungguh-sungguh ataupun mengenakan apa-apa tindakan undang-undang terhadap pegawai-pegawai Kerajaan ataupun pemimpin-pemimpin yang menggunakan bahasa asing ataupun bahasa Inggeris di dalam apa-apa juga mesyuarat yang diadakan mulai daripada saat ini. Sepanjang yang kita ketahui apabila kita menghadiri mana-mana mesyuarat, kita biasa mendengar bahawa bahasa-bahasa

yang digunakan dalam mesyuarat-mesyuarat tersebut lebih mirip kepada penggunaan bahasa Inggeris daripada penggunaan Bahasa Malaysia. Jadi oleh sebab kita mahukan pemimpin melalui teladan, saya berharap mulai daripada saat ini pemimpin-pemimpin kita dan juga pegawai-pegawai Kerajaan akan mulai menggunakan Bahasa Malaysia daripada menggunakan Bahasa Inggeris.

Tuan Yang Dipertua, saya mohon menyokong (*Tepuk*).

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Bandar Kuching.

5.58 ptg.

Tuan Sim Kwang Yang (Bandar Kuching): (*Dengan izin*) Tuan Yang Dipertua, I rise to register the strongest objections possible to the 1983 National Language (Amendment and Extension) Bill, which is now being tabled before this House.

Unlike many of the Members in this House who have spoken from the Barisan Nasional camp; who concentrated their attack, hurling particularly personal attacks on DAP Members, I would like to touch on the grave importance, the grave impact this Act will have on the very crucial issue of national unity, and I may observe that many of the UMNO Members who spoke on the importance of having one single language in our country as a means of national unity, as a means of fostering national identity, though motivated by the most sincerest objectives I am sure, have gravely misunderstood the feelings of the people of Sarawak and Sabah, because in one single stroke of the pen, Tuan Yang Dipertua, the rights of the Sarawakians and the Sabahans are written off—and thanks to the Barisan Nasional Cabinet Ministers from Sarawak and Sabah who are also responsible for the presentation of this Bill on the Table.

Tuan Yang Dipertua, this is a dark day indeed for the people of Sarawak and Sabah as well as for the people of Malaysia because the long-term objective of national unity, the integration of the people from Sabah and Sarawak with the people of Semenanjung Malaysia would be further impeded, not assisted, by the hasty presentation of this National Language (Amendment and Extension) Bill, 1983, because once again the Barisan Nasional Government demonstrate that their short-term political interest is much more important to them than the long-term objective of cultivating a truly meaningful consciousness throughout Malaysia through a natural evolutionary process, for Sabah and Sarawak are very peculiar States indeed both in terms of their historical background and their socio-ethnic composition.

Tuan Yang Dipertua, in 1963 when the peoples of these two States decided to join the proposed Federation of Malaysia, first proposed by Y.M. Tunku Abdul Rahman Putra, it was a giant step for them, taken with a lot of misgivings, apprehensions and reluctance and, to a certain extent, with opposition. There were also international events, international turmoil arising out of that event, notably the Filipino claim over Sabah's territorial rights and the Indonesian Confrontation. These two great events were spin offs from the formation of Malaysia, from the independence of Sarawak and Sabah peoples through joining Malaysia. And associated with these events was also the bloody uprising of Azahari in Brunei in 1962, which spilled over into Sarawak territories and a lot of people were killed in the process. Then there were the communists who had hitherto infiltrated into a legally-constituted political party, the S.U.P.P., members of which are now sitting in this House. The communists who had infiltrated

that party also went underground to conduct an armed insurgency as a means of opposing the Malaysia concept, and the cry of "Sarawak for Sarawakians" was heard many times preceding and following the years 1962/63.

If the emergence of a nation can be compared to a child-birth, Tuan Yang Dipertua, then for the people of Sarawak the birth of the Malaysian nation with the Sarawak people participating in that project was a difficult child-birth, with a lot of pain and sufferings—and I suggest that only the women in this House can understand that feeling. It is only logical that for the people of Sarawak this young child, this young nation Malaysia, must be especially looked after, especially loved, worried over, whether the earlier pains of birth will not have any bad effects later on. The parents tend to be extra loving, extra sensitive to the feelings of such a child.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, sekarang kita membincang Akta ini atau gynaecology atau obstetrics? (*Ketawa*)

Tuan Sim Kwang Yang: Bukan-bukan. Itu figure of speech sahaja. Biarkan saya sambung?

Timbalan Yang Dipertua: Jangan pergi luar sangat. Terima kasih.

Tuan Sim Kwang Yang: Okay. This is a deep-seated feeling of Sarawakians preceding and in the earlier years of Merdeka. The people of Sarawak at least, because I come from Sarawak, were afraid that from the bondage of British colonialism they were simply plunged into the other trap of becoming a Malayan colony. This is not an accusation. This is a statement of historical fact, easily obtainable in any textbook on the earlier years of Merdeka ini Sarawak. That was how they felt on 31st August, 1963 when

Sarawak legally became part of an independent nation. It was clear even then that the socio-economic development in Sarawak was decades behind the Peninsular States, and politically the people of Sarawak were also worried that the Peninsular States had an earlier political awakening, beginning in the late 1940s and early 1950s, and yet there was very little political activity immediately prior to independence in 1963 in Sarawak; and with this scenario there was this persistent fear that ultimately and politically they would be dominated by the Peninsular States. I am sure that the Members if only they would read the Cobbold Commission Report would find evidence for this.

The fear of domination of Sarawakians by Peninsular political machinery has always been a mental block, a cleavage, a chasm, a dividing line between the people of the same nation who live in different parts, geographically speaking. The people of Sabah and Sarawak, Tuan Yang Dipertua, and Members of this House, are, in fact, geographically further from you here in Kuala Lumpur than the people in Bangkok or Rangoon. The political, socio and geographical alienation has been the cause of an ever-present undercurrent of secessionist movement that wants to take Sarawak out of Malaysia. We in the DAP who believe in a "Malaysian Malaysia", of course, do not endorse, do not approve of such treacherous thoughts, but we must look at the root cause of this undercurrent of secessionist feeling and try to find ways and means to curb this dangerous, unhealthy trend, to cultivate a healthy sense of nationhood, and one of the ways is to be extra sensitive to the peculiar conditions of the Sarawakians.

Timbalan Yang Dipertua: Ahli Yang Berhormat, sila duduk! Saya ingin

mengingatkan Ahli Yang Berhormat kepada Peraturan Mesyuarat 36 (1):

“36 (1). Seseorang Ahli hendaklah menghadkan percakapannya kepada perkara yang dibincangkan sahaja.”.

Pada pendapat saya pada petang ini kita membincangkan perkara Akta Bahasa Kebangsaan. Ini bukan satu lesson sejarah. Ahli Yang Berhormat tolong jangan terkeluar jauh sangat.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang Dipertua, I am going to prove, or rather to offer a basis for my opposition to the Bill. Of course, I will have to give the grounds, and one of the grounds is that this National Language (Amendment and Extension) Bill.

Timbalan Yang Dipertua: Saya percaya latar-belakang yang diberikan tadi mungkin cukuplah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan ini.

Tuan Sim Kwang Yang: So can I now go on with my arguments?

Timbalan Yang Dipertua: Banyak lagikah?

Tuan Sim Kwang Yang: Ya, Tuan Yang Dipertua. So it was with this crucial point in mind that when the Malaysian Federation Accord was reached in 1963 after several international commissions and fact-finding missions had gone to Sabah and Sarawak to ascertain the feelings of the people, constitutional safeguards and guarantees were provided to Sarawakians and Sabahans regarding the use of the English language.

Tuan Daud bin Dato Haji Taha: (Bangun).

Timbalan Yang Dipertua: (Kepada Tuan Sim Kwang Yang) Ahli Yang Berhormat, sila duduk! (Kepada Tuan

Daud bin Dato Haji Taha) Ahli Yang Berhormat, hendak timbulkan apa?

Tuan Daud bin Dato Haji Taha: Mula-mula tadi dia membaca teks, kemudian dia berhenti, tidak apalah!

Tuan Sim Kwang Yang: regarding the continued use of the English language as well as the use of native languages in the State Assemblies of Sabah and Sarawak. They were in Chapter IV under paragraph 148 of the Cobbold Commission Enquiry Report. It was recommended that, “in view of the special circumstances that apply to the Borneo Territories, autonomy and safeguards should be given to certain major matters which are not enjoyed by other States. We are anxious, in this connection, that some form of guarantee should be provided whereby the amendments, modifications or withdrawals of whatever special powers or safeguards may be given can be made by the Central Government without the positive concurrence of the Government of the State concerned.” This is the spirit of the Federation Accord agreed to in 1963, that the terms and conditions for joining Malaysia must not be tampered with without the consent of the Sarawak and Sabah people.

From the point of view of Sarawakians, Tuan Yang Dipertua if those terms and conditions for joining Malaysia are to be done away with, and this includes the continued use of the English language for official purposes, the move must be initiated by the Sarawakians themselves.

Sarawakians demanded those safeguards and guarantees because they felt they needed those as protection for their political and socio-economic disadvantages in relation to the Peninsular States. They will initiate the move to do away with the safeguards and the guarantees only

when they are satisfied that in socio-economic and political terms they have come to par with the Peninsular States.

The continued use of English by Sarawakians for official purposes therefore is not "a privilege given to the Sarawakians as a chosen people", so to speak, but rather a recognition by Malaysian Founding Fathers that Sarawakians suffered from inequities that must be rectified.

Tuan Yang Dipertua, the continued use of English by Sarawakians and even by Sarawakian M.P.s in Parliament is a symbol of acknowledgement at the time of Merdeka that regional imbalances existed that must be corrected in order to foster a meaningful national integration, and to ignore this original spirit of the Federation, to steamroll the policy of the Central Government by the passage of this Bill to take away Sarawakian rights before regional socio-economic imbalances are rectified is to write off the historical consensus achieved at great pain and suffering in 1963, and no matter how much Sarawak and Sabah M.P.s in this House from the Barisan Camp parrot praises for the new Language Act you cannot deny that the passage of this Bill is an insult upon the will of the people of Sarawak and Sabah, that the Bill is anti-historical and anti-constitutional. It is quite obvious that if the Barisan Government had any respect for the principle of democracy, i.e. the principle of democratic consensus, they would not have tabled this Bill without request from the Sarawak and Sabah State Assemblies and as far as DAP is concerned, something as important as this, something having such great, far-reaching effect as this Bill, should not have been tabled without a state wide referendum in the States of Sarawak and Sabah.

I am quite aware, of course, Clause 2 of the Amendment Act now being tabled makes provision for enactment of the State Legislatures in order for the determination of the commencement of this Act, but I am saying that the whole Amendment Act, in so far as it affects the use of the English language in Sabah and Sarawak for official purposes should not have been tabled in the first instance. In an article called "Federation in Malaysia—Changes in the first 20 years" written by Tan Sri Datuk Mohd. Salleh bin Abbas appearing in a book "The Constitution of Malaysia" edited among others by the famous Tun Suffian himself, the following points are observed: "National aspiration to make Bahasa Melayu already the National Language, the sole official language, is not unmindful of the practical difficulties involved. It provides bridging relief therein that English is continued as a joint official language. Inter-Government Committee Report 1962 provides that English is to continue for limited official use in Sabah and Sarawak for a period of up to ten years and thereafter until the State Legislature otherwise provides". Therefore, even though Article 152 of the Constitution makes ample provision for the position of the National Language, a position which DAP supports by the way, Article 161 concerning the use of English and of Native languages in the States of Sarawak and Sabah states clearly and this is stated in Clause (3) "Without prejudice to Clause (1)"— Clause (1) talks about the ten year limit period and even after ten years that is:

(3) Without prejudice to Clause (1), no such Act of Parliament as is there mentioned shall come into operation as regards the use of the English Language for proceedings in the High Court in Borneo or for such proceedings in the Federal Court. . . .until the Act or the

relevant provision of it has been approved by enactments of the Legislatures of the States of Sabah and Sarawak; and no such Act shall come into operation as regards the use of the English language in the State of Sabah or Sarawak (in the courts and in the State Assemblies) until the Act or the relevant provision of it has been again approved by an enactment of the Legislature of the State”.

Here, let me pose a question. Is this 1983 Language Amendment Act already approved by the State Legislatures of Sabah and Sarawak? If not, then when this is passed later on, and the Barisan Nasional has such great majority that it will be passed, any law that they want to be passed will be passed, it will be passed on to the Dewan Negara—it will also be passed—it is a rubber stamp anyway—it will be approved by the Agong, gazetted and then it comes into effect, then where does the protection of the State autonomy come in? Therefore I am suggesting that this very Act which is tabled here is unconstitutional, *ultra vires*. The SUPP members of this House may forget conveniently their struggle against the very concept of Malaysia in the early sixties and they may also vote for this Bill. It is only understandable as pawns of the Barisan Nasional playing a power game that they are prepared to write-off their party history, the history of the Sarawak people. The SNAP members of this House may also conveniently forget the 1966-1967 constitutional crisis when their party chief, at that time also the Chief Minister of Sarawak, was removed through a very unconstitutional method. They also may conveniently forget that they were shouting “Sarawak for Sarawakians” the loudest and vote for this Bill. The PBB, of course, what can I say about them? They always support, “Your Must Not Oppose UMNO”, but we in

the DAP must oppose the passage of this Bill as unconstitutional, as unhistorical.

As for Clause 5 of the Amendment Act which takes away the right of Members of this House from Sabah and Sarawak to speak English in this House, let me make it clear. As far as we are Sarawakians elected by Sarawakians to this House to voice their aspirations, to be able to continue to use English for official purposes, since speaking in Parliament is also an official purpose, we are within our constitutional right, and my argument that the present Bill is unconstitutional and *ultra-vires* also applies to the same clause. So we are here speaking English as a matter of right. The Barisan Nasional with its brute majority can naturally take away that right. With your brute majority, with the tyranny of the many you can pass any law no matter how obnoxious, how repulsive to the people inside and outside this House, but it does not make the laws any better and if the Barisan Nasional think that by taking away our right to speak English in this House that we will be silenced, then let me promise you, you will be surprised. If you do not like to hear criticisms in the English language then let yourself enjoy criticisms from the DAP in Bahasa Malaysia.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Kemaman.

6.17 ptg.

Tuan Ismail bin Said (Kemaman): Tuan Yang Dipertua, saya bangun seperti rakan-rakan saya dalam Barisan Nasional untuk menyokong Rang Undang-undang Pindaan yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Yang Dipertua, terlebih dahulu izinkan saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat

Timbalan Menteri dan juga kepada Kerajaan khasnya kerana membentangkan Rang Undang-undang ini yang dengan sendirinya telah menjelaskan maksud dan saya kira sudah sampai masa dan ketikanya di mana Bahasa Kebangsaan diperluaskan lagi penggunaannya di Sabah dan Sarawak setelah hampir 20 tahun kedua-dua negeri ini bersama-sama kita dalam Malaysia negara yang kita cintai.

Tuan Yang Dipertua, Akta Pindaan ini adalah merupakan satunya langkah positif yang diambil oleh Kerajaan kita untuk menuju ke arah integrasi dan perpaduan nasional, satu asas yang kukuh bagi mewujudkan satu identiti nasional sebagai peradaban dan tamadun Malaysia yang saya kira satu tamadun yang bermaruah. Kita pernah mendengar coganata bahawa "Bahasa Jiwa Bangsa" dalam kempen-kempen menggunakan Bahasa Malaysia pada satu ketika dahulu. Tidak ada cara sesebuah negara itu dapat dikenal melainkan melalui bahasanya. Kalau kita kenal negara Jerman melalui bahasanya Jerman, kalau kita kenal negara Jepun melalui bahasanya Jepun, kalau kita kenal negara Russia melalui bahasanya Russia dan kalau kita kenal negara Arab melalui bahasanya Arab, kenapa orang lain tidak boleh kenal.

Tuan Sim Kwang Yang: (*Bangun*).

Timbalan Yang Dipertua: Beri jalan atau tidak.

Tuan Ismail bin Said: Tidak ada masa, saya cuma ada 10 minit lagi. Kenapa orang lain tidak boleh kenal negara kita Malaysia melalui bahasanya Bahasa Malaysia, iaitu Bahasa Kebangsaan sebagaimana yang diperuntukkan di dalam Perlembagaan sebagai bahasa rasmi dan ini telah pun diterima oleh segenap lapisan rakyat negara kita.

Tuan Yang Dipertua, memang tidak ada sesiapa pun di negara kita ini yang

dapat menyangkal dan menafikan bahawa pada hari ini Bahasa Kebangsaan telah pun sampai ke tahap kemantapannya sebagai satu bahasa yang berwibawa, progresif, maju di dalam berbagai-bagai dan mempunyai nilai-nilai ilmiah yang tinggi dalam jurusan teknikal, perubatan, ekonomi dan juga perundangan dan sebagainya, malah ia boleh dibawa ke peringkat antarabangsa kerana ianya mudah dipelajari dan difahami.

Sejarah telah pun membuktikan kepada kita bahawa bahasa Melayu pernah menjadi satu bahasa yang teragung pada satu ketika dahulu dan pernah digunakan dengan meluasnya di dalam hubungan diplomatik dan juga dalam urusan-urusan perniagaan antarabangsa. Tetapi memangnya hari ini masih ada lagi orang-orang tertentu yang kononnya mendeбек dada dan mendakwa bahawa mereka adalah mewakili golongan-golongan tertentu dan mencabar hakikat ini, sungguhpun pada masa yang sama mereka mengakui bahawa merekalah rakyat yang taat setia kepada negara ini. Inilah satu perkara yang saya sendiri tidak faham dan mungkin saya percaya Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain di Dewan ini juga tidak faham. Tetapi apa yang dapat saya katakan di sini bahawa mana-mana orang yang menentang penggunaan Bahasa Kebangsaan sebagai bahasa rasmi di mana-mana juga sekalipun saya boleh fahamkan orang ini sebagai menentang rakyat pada keseluruhnya. (*Tepuk*)

Tuan Yang Dipertua, rakyat jelata akan merasa hairan dan terkejut dengan sikap dan telatah mereka ini malahan mungkin dunia akan juga hairan dan terkejut dan mereka akan ketawa kepada kita tentang telatah mereka ini.

Sikap dan telatah yang ditunjukkan oleh beberapa orang Wakil DAP di Dewan ini yang terang-terang

menunjukkan perasaan gelisah dan tidak senang hati mereka terhadap Rang Undang-undang ini adalah satu perkara yang amat malang sekali bagi kita setelah 20 tahun Malaysia kita merdeka. Seolah-olah mereka ini masih lagi berdegil dan menunjukkan sikap degil mereka kerana semata-mata enggan menggunakan Bahasa Malaysia yang begitu mudah difahami dan dipelajari. Tempoh masa yang diberikan kepada mereka adalah lebih dari cukup dan lebih dari patut. Tidak perlu kita melanjut-lanjutkan sehingga 20 ataupun 30 tahun lagi. Malah tidak perlu kita adakan pungutan suara dan sebagainya di negeri-negeri yang berkenaan. Tidak perlu. Kalaulah rakan-rakannya yang lain dari DAP dapat bertutur dengan fasih dalam Bahasa Malaysia di Dewan ini kenapa mereka ini tidak boleh. Kalaulah wakil DAP dari Kota Melaka, kalaulah wakil DAP dari Kepong dan kalaulah wakil DAP dari Kuala Lumpur Bandar dapat berbahas dan berucap dengan fasihnya dalam Dewan ini dalam Bahasa Malaysia kenapa wakil DAP dari Kuching, dari Sibu, dari Sandakan tidak boleh berbuat demikian? (*Tepuk*). Mereka tidak perlu memberi alasan itu dan ini. Kalau tidak tahu menari janganlah kata tanah tinggi rendah.

Tuan Yang Dipertua, sekiranya mereka ini menunjukkan sikap yang jujur dan ikhlas serta mempunyai kesanggupan dan kesungguhan serta keazaman tanpa ragu-ragu, saya penuh yakin bahawa mereka ini dapat mengikut rakan-rakannya yang lain dalam DAP. Dengan izin, "Where there is a will there is a way". Cuma mereka ini mengambil kesempatan terhadap kelonggaran yang diberikan oleh Perlembagaan dan Undang-undang dan mengharapkan undang-undang yang ada ini memberi perlindungan kepada sikap degil, ataupun kalaulah boleh saya gunakan perkataan di sini, sikap "ignorant" mereka. Jadi, janganlah kita

mengambil kira tentang apa yang diperkatakan oleh mereka ini, tidak perlu kita tunggu lama-lama. Teruskanlah rancangan Kerajaan yang sememangnya dinanti-nantikan oleh rakyat kita pada hari ini, semoga kita akan menempa satu zaman yang gemilang di bawah satu bumbung, satu warga, satu bahasa dan satu budaya dan satu bangsa yang bermaruah.

Tuan Yang Dipertua, kita lupakan perasaan keluh kesah yang ditunjukkan oleh segelintir golongan yang berkenaan ini kerana ianya tidak menjadi kudis gatal, entah apa yang didakwakan oleh mereka yang berkenaan itu, bak kata pepatah: "Hidung tak mancung pipi tersorong-sorong". Ini adalah merupakan pendapat peribadi beliau sahaja, tidak mewakili orang lain.

Tuan Yang Dipertua, dalam membincangkan Rang Undang-undang ini saya ingin membangkitkan beberapa perkara agar mendapat perhatian dan tindakan seterusnya oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pertama, kalaulah boleh saya bangkitkan di sini, sungguhpun perkara ini pernah beberapa kali dibangkitkan di Dewan ini tetapi sebagai menekankannya lagi iaitu masalah penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah-mahkamah di negara kita. Adalah didapati bahawa sehingga hari ini perjalanan-perjalanan dan proceedings di mahkamah-mahkamah masih lagi ada dalam bahasa Inggeris. Saya tidak tahu sejauh manakah peringkat pelaksanaannya bagi menggunakan Bahasa Malaysia di mahkamah-mahkamah yang berkenaan setakat ini.

Tuan Yang Dipertua, saya ingin mendapat kepastian daripada beliau bilakah tarikh muktamad di mana Bahasa Malaysia akan digunakan dengan sepenuhnya di mahkamah-mahkamah dalam negara kita ini selaras dengan matlamat kita hendak memperluaskan lagi kegunaan Bahasa

Malaysia dan kalau boleh saya minta Yang Berhormat Timbalan Menteri memberi maklum kepada Dewan ini tentang program-program yang sedang diatur serta dijalankan bagi menuju ke arah ini supaya orang ramai dapat bersiap sedia dari sekarang untuk menghadapinya kelak.

Perkara kedua, dan ada hubungan dengan perkara yang pertama tadi iaitu saya ingin mencadangkan agar kesemua undang-undang yang dipakai di negara kita ini hendaklah diterjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia jika sekiranya perjalanannya belum lagi diambil, saya ingin mencadangkan supaya perjalanan hendak diambil sekarang dan juga saya berharap dapat kiranya Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini apakah tindakan-tindakan menuju ke arah itu. Jika sekiranya beliau telah pun menubuhkan sebarang Jawatankuasa ataupun sebagainya ataupun beliau adakah menubuhkan sebarang "Task Force" untuk menjalankan kerja-kerja terjemahan ini.

Yang akhirnya sekali dan yang ketiga, iaitu ialah masalah masa hadapan Bahasa Malaysia kita sendiri. Saya ingin tahu dan juga saya ingin timbulkan di sini satu persoalan sama

ada ianya cukup digunakan sekadar di negara kita ini sebagaimana yang pernah dibangkitkan oleh wakil dari Pasir Puteh tadi ataupun sama ada kita berpuas hati dengan keadaan sekarang. Saya fikir kita mesti mempunyai pandangan yang ke hadapan mulai daripada sekarang iaitu sekurang-kurangnya mengambil langkah untuk memperkenalkan Bahasa Malaysia ini di peringkat antarabangsa dengan dijadikan Bahasa Malaysia kita ini sebagai satu-satunya.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, masa sudah cukup. Sila sambung esok.

UCAPAN PENANGGUHAN

Edaran Poster, Siaran dan Risalat—Ditarik Balik

Ahli-ahli Yang Berhormat, Ucapan Penangguhan untuk hari ini telah ditarik balik.

Dewan ditangguhkan sekarang sehingga jam 2.30 petang esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.